

onderwijs en
peuteropvang

JAARVERSLAG 2023

INCLUSIEF BESTUURSVERSLAG EN JAARREKENING

WOORD VOORAF

Vol trots presenteren we het jaarverslag van SCOH voor 2023. Dit jaar markeert het begin van een nieuwe strategische koers tot 2030, een koers waarmee we ons inzetten voor een kansrijke toekomst midden in Den Haag, midden in de samenleving. Onze visie is duidelijk: het beste onderwijs bieden aan ieder kind voor een kansrijke toekomst.

De huidige tijd vraagt om onderwijs buiten de gebaande paden en kaders. We moeten flexibel en innovatief zijn om in te spelen op de veranderende behoeften van de samenleving. Dit betekent dat we nieuwe onderwijsvormen en -methoden verkennen, waarbij de leerling centraal staat en traditionele structuren worden losgelaten. Zo onderzoeken we een transitie van (peuter)scholen naar Integraal Kindcentra (IKC's), waar kinderen van 0 tot 12 jaar een doorlopende ontwikkellijn kunnen volgen. Daarnaast zetten we, in tijden van schaarste op de arbeidsmarkt, initiatieven als Kansrijk Organiseren in. Deze initiatieven helpen ons om binnen de beschikbare middelen en mogelijkheden het beste onderwijs aan te bieden.

De kernwoorden Kansrijk, Verbinden en Ontwikkelen zijn leidend in alles wat we doen. Door de krachten te bundelen en samen te werken, creëren we kansen voor zowel onze leerlingen als onze onderwijsprofessionals.

Dit jaarverslag biedt een inkijkje in onze reis en de mooie stappen die we zetten richting 2030. We nodigen je uit om verder te lezen en samen met ons te werken aan een kansrijke toekomst. Midden in Den Haag, midden in de samenleving.

Joke Snippe & René Tromp
College van Bestuur

INHOUDSOPGAVE

<u>Woord vooraf</u>	2
<u>Bestuursverslag</u>	4
<u>1. Het schoolbestuur</u>	4
1.1 Profiel	4
1.2 Organisatie	6
<u>2. Verantwoording van beleid</u>	10
2.1 Onderwijs, Onderwijskwaliteit & ICT	10
2.2 Personeel & Professionalisering	19
2.3 Huisvesting & Facilitaire zaken	23
2.4 Haagse Educatieve agenda	25
2.5 Financieel beleid	26
2.6 Continuïteitsparagraaf	30
<u>3. Verantwoording van de financiën</u>	33
3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	33
3.2 Staat van baten en lasten en balans	35
3.3 Financiële positie	42
3.4 Financiële paragraaf passend onderwijs	45
<u>4. Verslag intern toezicht</u>	45
4.1 Verslag Raad van Toezicht	45
4.2 Hoofd- en nevenfuncties leden Raad van Toezicht	49
4.3 Rooster van aftreden Raad van Toezicht	50
<u>Jaarrekening</u>	51
Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling	52
Geconsolideerde balans per 31-12-2023, vergelijkende cijfers per 31-12-2022	62
Geconsolideerde staat van baten en lasten 2023, vergelijkende cijfers 2022	64
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2023, vergelijkende cijfers 2022	64
Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde balans	66
Toelichting op de onderscheiden posten van de gecons. staat van baten en lasten	72
Segmentatie	76
Niet uit de balans blijken verplichtingen geconsolideerd	77
Enkelvoudige balans per 31-12-2023, vergelijkende cijfers per 31-12-2022	78
Enkelvoudige staat van baten en lasten 2023, vergelijkende cijfers 2022	79
Enkelvoudig kasstroomoverzicht 2023, vergelijkende cijfers 2022	80
Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige balans	82
Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelv. staat van baten en lasten	90
Verbonden partijen	94
Gebeurtenissen na balansdatum	94
Niet uit de balans blijken verplichtingen enkelvoudig	94
WNT-verantwoording 2023	95
Ondertekening	103
<u>Overige gegevens</u>	
Voorstel bestemming van het geconsolideerde resultaat	104
Voorstel bestemming van het enkelvoudige resultaat	105
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	107
<u>Bijlagen</u>	112
Gegevens over de rechtspersoon	113
D4 Reserves per kostenplaats	115
Model Verantwoording van gemeentelijke subsidies met verrekeningsclausule	119

1. HET SCHOOLBESTUUR

1.1 PROFIEL

Missie, visie en kernactiviteiten

SCOH wil het beste onderwijs bieden aan ieder kind voor een kansrijke toekomst. Dat is en blijft onze missie, ook in tijden van een personeelstekort. SCOH heeft een divers palet aan scholen in Den Haag en Rijswijk, dus altijd in een grootstedelijke context. De basisvaardigheden (taal, rekenen en burgerschap) moeten op orde zijn en daarnaast willen we onze leerlingen een brede vorming bieden, zodat de jonge generatie straks in staat is om weerbaar en autonoom haar plek in de samenleving te kunnen innemen. Dankzij onze peuterscholen begint dat voor veel kinderen al als ze 2,5 jaar oud zijn. Onze waarden en identiteit zijn op iedere school herkenbaar aan de open houding waarmee wij iedereen tegemoet treden en de respectvolle wijze waarop we met elkaar omgaan. De kansrijke toekomst die wij nastreven voor onze leerlingen, streven we ook na voor de medewerkers. We bieden ruimte om talenten te ontdekken en te ontwikkelen.

Strategische koers

‘Het beste onderwijs bieden aan ieder kind voor een kansrijke toekomst’. Met deze gedachte als uitgangspunt is SCOH gaan de slag met het verzamelen van input voor een nieuwe strategische koers. De in 2023 gepubliceerde strategische koers is het resultaat van een zorgvuldig en breed gedragen proces, waar medewerkers, leerlingen, ouders, de Raad van Toezicht en andere betrokkenen van SCOH en SPCP samen aan hebben gewerkt. In deze strategische koers hebben we een aantal prioriteiten geïdentificeerd die onze focus zijn tot en met 2030.

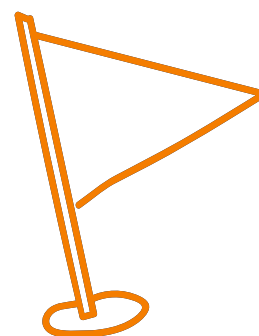
VDe koers geeft niet alleen richting tot 2030, maar biedt ook ruimte voor de eigenheid van elke afzonderlijke school binnen SCOH. Het is een meerjarenplan met jaarlijkse actualisatie. Dat is zeker belangrijk binnen de grootstedelijke context van Den Haag en Rijswijk, waar de dagelijkse realiteit van wijk tot wijk sterk kan verschillen. Door middel van deze koers en de bijbehorende thema's willen wij perspectief bieden aan de huidige én toekomstige generaties kinderen. SCOH kijkt verder dan de basisvakken en biedt ruimte voor de brede ontwikkeling. Zo zorgen wij ervoor dat de jongere generaties klaar zijn voor de samenleving, zodat zij hier weerbaar en autonoom hun plek kunnen innemen.

- **Kansrijk organiseren:** organiseren doen we samen;
- **Onderwijskwaliteit:** het vakmanschap van onze medewerkers en hoge onderwijskwaliteit staan centraal;
- **Lerende organisatie:** onze medewerkers krijgen de mogelijkheid om zichzelf breed te ontwikkelen;
- **Duurzaamheid & Natuur:** als goede rentmeesters van de aarde dragen wij bij aan meer respect voor – en kennis van – de natuur;
- **Technologie:** technologie is een bindmiddel voor de verrijking van onze leef- en leeromgeving;
- **Inclusief & Divers:** wij heten binnen SCOH iedereen welkom en zien deze diversiteit als onze kracht.

Deze thema's vormen het hart van onze strategische koers en zijn het uitgangspunt voor de scholen voor hun schoolplannen die in 2024 worden opgesteld. Op basis daarvan formuleren de scholen hun eigen (jaarlijkse) doelen en activiteiten. Hierbij krijgt elke school de ruimte om die doelen op eigen wijze in te vullen.

Toegankelijkheid & toelating

SCOH-scholen zijn open scholen en zijn toegankelijk voor leerlingen van alle gezindten. In het kader van passend onderwijs streeft SCOH ernaar om zoveel mogelijk leerlingen thuisnabij onderwijs aan te bieden. De scholen werken vanuit een schoolondersteuningsplan. Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, wordt samengewerkt in het samenwerkingsverband SPPOH. Het toelatingsbeleid, waarin ook de regels voor schorsing en verwijdering zijn opgenomen, wordt opnieuw bekeken en vastgesteld in 2023.

1.2 ORGANISATIE

Contactgegevens

Naam: Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

Bestuursnummer: 70176

Adres: Burgemeester Patijnlaan 19, 2585 BE, Den Haag

Telefoonnummer: 070 311 8787

E-mail: info@scoh.nl

Website: www.scoh.nl

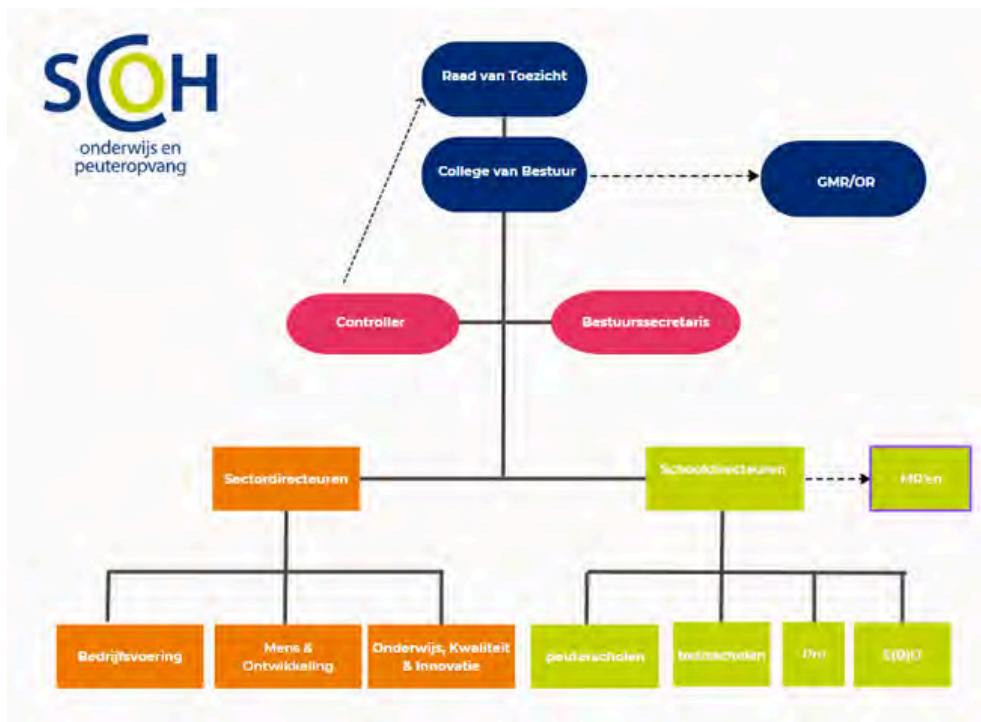
Bestuur

Naam	Functie	Nevenfuncties betaald / onbetaald	Aandachtsgebied en / of commissies
René Tromp	Voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> Lid van het bestuur van de Vereniging van Onderwijsbestuurders 	Mens&Ontwikkeling, Huisvesting, Communicatie, ICT
Joke Snippe	Lid	<ul style="list-style-type: none"> Lid van de Raad van Toezicht van vereniging Ons middelbaar onderwijs Voorzitter van de NRO Kennisbenuttingsraad Voorzitter Maatschappelijke Commissie Verus 	Onderwijskwaliteit, financiën

Scholen

Voor een overzicht van alle SCOH-scholen kunt u op onze [website](#) terecht.

Organisatiestructuur

Met als aanleiding de overstap van een eenhoofdig naar een tweehoofdig College van Bestuur in 2021, heeft adviesbureau Leeuwendaal onderzocht of de rollen en verantwoordelijkheden binnen de verschillende onderdelen van de organisatie voldoende helder belegd zijn en hoe de samenwerking het beste vormgegeven kan worden. Naar aanleiding van het advies heeft het College van Bestuur per 1 november een aantal wijzigingen in de structuur aangebracht. Deze zijn ook terug te vinden in het organogram hierboven. Een deel van de taken van de voormalig sectordirecteur Financiën is belegd bij de nieuw gecreëerde functie van sectordirecteur Bedrijfsvoering. In plaats van een sectordirecteur Financiën, is de functie van controller gecreëerd. De sector Personeel en Organisatie draagt de nieuwe naam Mens en Ontwikkeling.

De gemeenschappelijke medezeggenschap

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) vertegenwoordigt op bestuursniveau alle personeelsleden en ouders van de SCOH-scholen, met uitzondering van praktijkschool De Poort. De Poort heeft als vo-school een eigen medezeggenschapsraad.

De 12 leden van de GMR zijn onderverdeeld in zes kieskringen. Vanuit elke kieskring is er één zetel voor een personeelslid en één zetel voor een ouder beschikbaar in de GMR. In 2023 hebben er verkiezingen plaatsgevonden. Na deze verkiezingen heeft de GMR nog twee vacatures openstaan voor de oudergeleding van de kieskring Speciaal Onderwijs en Laak, Moerwijk & Schilderswijk. De kieskringen zijn als volgt ingedeeld:

- Centrum & Haagse Hout
- Escamp & Wateringen
- Laak, Moerwijk & Schilderswijk
- Loosduinen & Segbroek
- Scheveningen
- Speciaal onderwijs (inclusief sbo)

In 2023 heeft de GMR vijf keer overleg gehad met het CvB. Tijdens de vergaderingen zijn de volgende advies- en instemmingsaanvragen besproken:

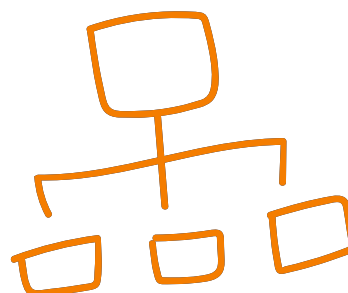
- Advies GMR over de meerjarenbegroting 2024-2027
- Advies PGMR inzake Eigen Risicodrager WGA volledig in eigen beheer
- Advies PGMR betreffende het opheffen interne bezwarencommissie
- Instemming GMR met BOVO-procedure
- Instemming PGMR met het bestuursformatieplan 2023-2024
- Instemming PGMR met de incidentele beloning 20% verhoging
- Instemming PGMR met de tijdelijke aanpassing beloningsbeleid

De GMR heeft in 2023 in mei en in oktober met de Raad van Toezicht gesproken.

Meer informatie over de GMR staat op [onze website](#).

Klachtenbehandeling

In 2023 heeft SCOH 10 klachten ontvangen en formeel in behandeling genomen. Eén klacht is anoniem ingediend en kon daardoor niet in behandeling worden genomen. Er zijn vier klachten voorgelegd aan de landelijke geschillencommissie passend onderwijs, hiervan zijn er drie daadwerkelijk door de GCPO behandeld en is één klacht toch intern opgelost. De overige klachten zijn direct intern opgelost. Het klachtenbeleid van SCOH is te vinden op: [Melding of klacht | Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden \(scoh.nl\)](#). Naast de algemene klachtenregeling zijn daar ook onze integriteitscode en klokkenluidersregeling te vinden.

Juridische structuur

De Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden is opgericht in 1843 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Den Haag onder dossiernummer 41149716. SCOH heeft een ANBI status (RSIN 823550114). Het bevoegd gezag Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden heeft bestuursnummer 70176 en omvat per 31 december 2022 36 scholen (34 brinnummers) voor primair onderwijs en een school voor voortgezet onderwijs (Praktijkschool de Poort). De primair onderwijs scholen bestaan uit: 32 basisscholen (30 brinnummers), 3 scholen voor speciaal basisonderwijs en 1 school voor speciaal onderwijs (cluster 3). De scholen staan in Den Haag (36) en Rijswijk (1).

Aan SCOH is ook verbonden een stichting met peuterscholen, de Stichting Protestants Christelijke Peuterscholen te den Haag (SPCP). Het bestuur van SCOH vormt ook het bestuur van SPCP en de Raad van Toezicht van SCOH vormt ook de Raad van Toezicht van SPCP. Daarnaast is er een steunstichting met privaat vermogen: de Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs (SBBCO). De Raad van Toezicht van SCOH vormt het bestuur van SBBCO. In dit bestuursverslag is alleen de informatie van de scholenstichting opgenomen. In het jaarrekeninggedeelte is zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

Governance en Code Goed Bestuur

SCOH hanteert de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs van de PO-Raad. Het verbindende motto van de code - “wij zorgen samen voor goed onderwijs voor alle kinderen” - sluit goed aan bij de missie en visie van SCOH. SCOH voldoet aan de “pas toe en leg uit” bepalingen van de Code Goed Bestuur. In 2023 zijn er geen meldingen van afwijkingen op de code geconstateerd. De beginselen van deze code zijn verankerd in richtinggevende documenten zoals het reglement voor het college van bestuur, de raad van toezicht en het GMR-reglement.

Binnen SCOH is er sprake van een functionele scheiding (two-tier) tussen het bestuur en intern toezicht. Horizontale verantwoording op bestuurlijk niveau vindt primair plaats in het overleg tussen het college van bestuur en de GMR. Het college van bestuur woont een deel van de GMR-vergaderingen bij om beleidsinitiatieven toe te lichten en vragen van de raad van toezicht over advies- en/of instemmingsverzoeken te beantwoorden. Het college van bestuur bevordert een open dialoog, waarbij de 8 Bestuursverslag 2023 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden GMR breed wordt geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en beleid, onder andere door het delen van interne managementrapportages.

Parallel hieraan vindt horizontale verantwoording plaats tussen afzonderlijke scholen en hun MR. Naast de dialoog met de GMR voert het college van bestuur overleg met diverse stakeholders. Op lokaal niveau betreft dit overleg met andere schoolbesturen in de stad, organisaties voor kinderopvang waarmee wordt samengewerkt, lerarenopleidingen, jeugdzorg en welzijn, gemeente en verschillende samenwerkingsverbanden. Bovendien is het college van bestuur nauw betrokken bij ontwikkelingen op landelijk niveau, in samenwerking met de PO-Raad en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

2. VERANTWOORDING VAN HET BELEID

2.1. ONDERWIJS, ONDERWIJSKWALITEIT & ICT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Wij definiëren kwaliteit als de mate waarin een school erin slaagt de gestelde doelen met betrekking tot de leerresultaten en de processen te realiseren naar tevredenheid van de afnemers van het onderwijs, zichzelf, het bestuur en de inspectie. We zorgen voor een balans tussen meetbare opbrengsten én merkbare opbrengsten van onderwijs. En voor een balans tussen cijfers en data én ontwikkelingen en verhalen.

Het SCOH Kwaliteitsbeleid draagt bij aan het realiseren van onze strategische agenda. Het bestaat uit 3 onderdelen:

1. de kijkrichting van ons kwaliteitsbeleid. Vijf principes:

- positief
- dialoog
- weet wat werkt
- samen
- groei

2. de SCOH-kwaliteitsstandaarden voor scholen:

- Visie op goed onderwijs
- Doelgericht en planmatig
- Zicht op ontwikkeling
- Pedagogisch-didactisch handelen
- Veilig schoolklimaat
- Professionele schoolcultuur
- Verbinding met de omgeving
- Goede onderwijsresultaten

3. de routines en instrumenten waarmee we zicht hebben op kwaliteit en werken aan ontwikkeling.

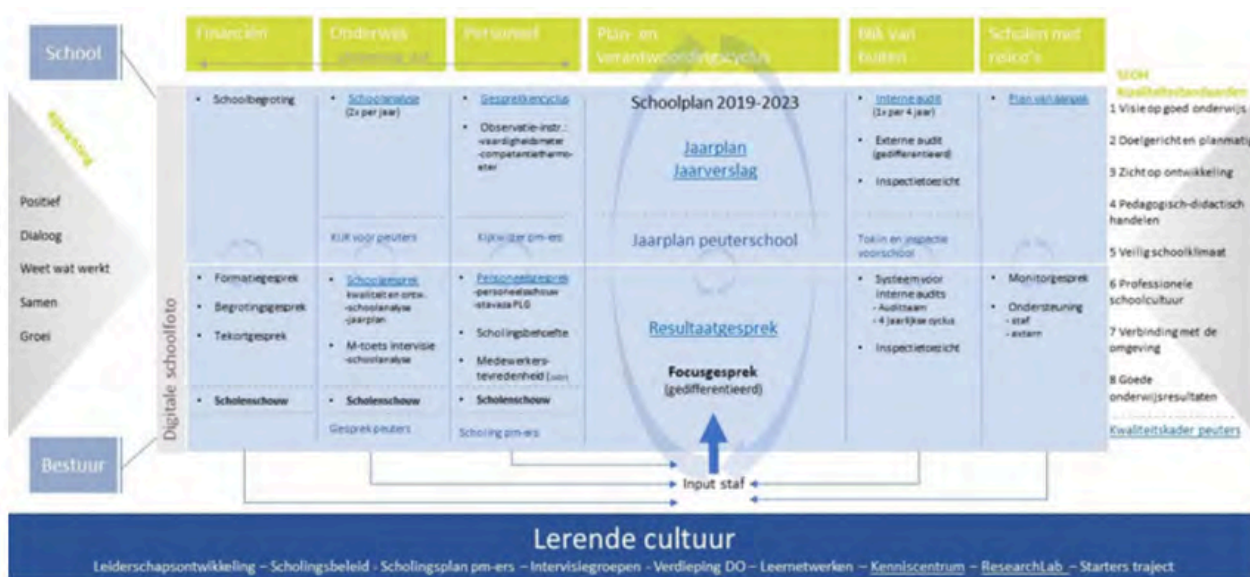

Aan de basis van ons kwaliteitsbeleid ligt een cultuur van leren en ontwikkelen. Op alle niveaus in onze organisatie werken we aan een omgeving die ondersteunend is aan leren: leren als individu, leren als team en leren als organisatie.

Het SCOH kwaliteitsbeleid is ingericht volgens principes van cyclisch, integraal en systematisch werken:

- **cyclisch**: zowel binnen de school als op bestuurlijk niveau werken we met de plan-do-study-act cyclus.
- **integraal**: we bezien onderwijs, personeel en financiën in samenhang met elkaar.
- **systematisch**: we werken gestructureerd aan kwaliteit en ontwikkeling, volgens de stappen zoals zichtbaar in het kwaliteitsbeleid.

Het onderstaande schema geeft een samenvatting van ons kwaliteitsbeleid

Het SCOH-auditteam heeft in 2023 zes interne audits uitgevoerd op de scholen volgens de vooraf opgestelde planning. In 2023 hebben het College van Bestuur, de sectoren Onderwijs, Mens & Ontwikkeling en Financiën twee keer een scholenschouw gehouden op basis van de schoolgesprekken die gevoerd zijn met alle scholen. Het doel van de scholenschouw is meervoudig:

- inzicht krijgen in gedeelde beelden over scholen van onderwijs, P&O en financiën;
- zorgpunten specifieke scholen naar boven halen;
- verbinding op ontwikkeling mogelijk maken tussen scholen.

ICT

De ontwikkeling van het nieuwe ICT-beleidsplan is nog niet in 2023 gestart, maar wordt opgepakt in het tweede gedeelte van 2024. De sector ICT heeft in 2023 verder gewerkt aan het jaarplan ICT 2022-2023. Ter voorbereiding op het ICT-beleidsplan zijn er wel diverse zaken reeds ingezet en/of afgerond. In het kader van cybersecurity is de uitrol van Multi-factor authenticatie (MFA) uitgebreid naar alle directeuren en ICT'ers (fase 2) en zijn de voorbereidingen getroffen voor de uitrol naar alle overige medewerkers (fase 3). In het verlengde van deze beveiliging is er gestart met het project om iedere medewerker te voorzien van een werkplek device vanuit SCOH. Naar verwachting zal iedere medewerker aan het einde van schooljaar 2023-2024 beschikken over een apparaat van SCOH, waardoor de veiligheid nog verder kan worden verhoogd.

Naar verwachting moeten we als bestuur in 2027 voldoen aan het zogenaamde Normenkader Informatiebeveiliging en Privacy (IBP) Funderend Onderwijs. Dit normenkader is bedoeld om schoolbestuurders, schoolleiders en IBP'ers te helpen met het versterken van de informatiebeveiliging en verbeteren van de bescherming van persoonsgegevens. Als SCOH zijn wij met veel aspecten uit dit normenkader al druk bezig. Eind 2023 heeft SCOH een werkgroep samengesteld om in kaart te brengen welke zaken nog opgepakt moeten worden om straks volledig aan het normenkader te voldoen. Hier is ook onze externe FG (functionaris gegevensbescherming) bij betrokken.

Om de continuïteit van het (digitaal) onderwijs te kunnen garanderen is ook het Wifi-project gestart met als doelstelling een standaardisering van de netwerken voor alle SCOH scholen voor zowel stabiliteit als veiligheid. De eerste fase van dit project bestaat uit het uitvoeren van Wifi-metingen binnen alle scholen. Dit is in december 2023 afgerond. De tweede fase bestaat uit aanvragen van offertes en de uitvoering. Dat zal in de 1e helft van 2024 plaatsvinden.

In 2023 zijn er de eerste stappen gezet met Digitale Geletterdheid in samenwerking met de projectgroep Kansrijk Organiseren: Kansrijk Digitaliseren. Samen met Digiwijzer is er een pilot gestart op 8 scholen om hen in een 3-jarig traject te begeleiden met de implementatie van digitale geletterdheid binnen het onderwijs, waarmee we onze medewerkers, leerlingen en ouders digitaal vaardiger willen maken. Het succes van deze formule heeft er toe geleid dat er op steeds meer scholen behoefte is ontstaan aan Kansrijk digitaliseren. Daarom is eind 2023 een aanbesteding opgestart, om zodoende 1 leverancier voor digitale geletterdheid te selecteren.

Na de verkenning in 2022 hebben we in 2023 het bellen via Microsoft Teams succesvol geïmplementeerd binnen het Huis van SCOH. Hoewel technisch alles goed loopt blijkt er aan de adoptiekant bij de eindgebruikers meer tijd nodig te zijn. Er is daarom voor gekozen om nog niet over te gaan op verdere implementatie binnen SCOH tot alles binnen het Huis goed verloopt.

Er zijn in 2023 twee datalekken geweest. Deze zijn beoordeeld door onze FG. Op basis van deze beoordeling is 1 datalek gemeld bij de Autoriteit Bescherming Persoonsgegevens. Dit betrof een incident, waarbij een leerlingdossier naar verkeerde ouders was gemaïld. Alle betrokkenen hebben uiteindelijk gereageerd en aangegeven de informatie te zullen verwijderen. Het lek is uiteindelijk zonder gevolgen gebleven.

Toekomstige ontwikkelingen

De verwachte ontwikkelingen in de toekomst hebben een plek gekregen in de nieuwe strategische koers tot het jaar 2030. Zie hiervoor de toelichting in hoofdstuk 1.1. De risico's en risicobeheersing komen in 2.6 aan bod.

Onderwijsresultaten

Met de eindtoets toetsen basisscholen of de leerlingen aan het einde van groep acht de vereiste referentieniveaus behaald hebben. Deze referentieniveaus zijn vanaf 2020-2021 de manier waarop de Inspectie van het Onderwijs de basisvaardigheden van leerlingen op het gebied van taal en rekenen beoordeelt. De inspectie kijkt in de beoordeling specifiek naar:

- Het percentage leerlingen dat aan het einde van het basisonderwijs een minimumniveau voor taal en rekenen behaalt. Dit wordt het fundamentele niveau of 1F genoemd. Iedere leerling zou dit niveau aan het einde van de basisschool moeten behalen;
- Het percentage leerlingen dat aan het einde van het basisonderwijs het hogere niveau voor taal en rekenen behaalt. Dit wordt het streefniveau of 2F (taal) en 1S (rekenen) genoemd. Het streven is dat zoveel mogelijk leerlingen dit niveau aan het einde van de basisschool behalen.

Hieruit volgen voor de school dus twee percentages. Eén percentage leerlingen dat het fundamentele niveau voor taal en rekenen heeft behaald en één percentage leerlingen dat daarnaast ook het streefniveau voor taal en rekenen heeft behaald. Om een stabiel beeld te krijgen gaat de inspectie uit van de resultaten van de laatste drie schooljaren samen.

De inspectie bepaalt welke percentages (fundamenteel niveau 1F en streefniveau 1S/2F) de leerlingen op een school zouden moeten behalen. Deze vooraf bepaalde waarden worden signaleringswaarden genoemd. De signaleringswaarde voor 1F is voor alle scholen gelijk en ligt op 85%. Dit houdt in dat 85% van de leerlingen aan het einde van de basisschool het fundamentele niveau moet behalen. De signaleringswaarde voor 1S/2F is afhankelijk van de schoolweging. Heeft de school een hoge schoolweging (en dus een complexe leerlingpopulatie), dan geldt een lagere signaleringswaarde. In de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 hanteert de Inspectie naast de signaleringswaarden zogenaamde correctiewaarden bij de beoordeling van de leerresultaten. In de correctiewaarden wordt rekening gehouden met de 'onzekerheidsmarge' veroorzaakt door de effecten van de coronacrisis en de normeringsverschillen tussen de eindtoetsen.

35 van de 37 SCOH-scholen hebben in 2022-2023 de eindtoets afgenomen. De VSO en Pro school nemen geen deel aan de eindtoets. Voor de drie SBO-scholen zijn (nog) geen referentieniveaus vastgesteld door de Inspectie. Eén school wordt hierbij buiten beschouwing gelaten omdat deze inmiddels een andere bestemming heeft gekregen. Wanneer gekeken wordt naar het driejaarsgemiddelde scoren 31 van de resterende scholen boven de correctiewaarde. 2 scholen behalen de correctiewaarde, maar niet de signaleringswaarde. 10 scholen presteren boven de signaleringswaarde, maar onder het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingpopulatie. 12 scholen scoren boven de signaleringswaarde en boven het landelijke gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingpopulatie. Bij de schoolgesprekken en scholenschouw zijn onder meer de eindtoetsresultaten onderwerp van gesprek geweest en waar nodig is in overleg met het College van Bestuur een plan van aanpak opgesteld. Alle scholen worden verder in de reguliere cyclus van kwaliteitszorg meegenomen.

Op scholenopdekaart.nl zijn de resultaten van al onze scholen te raadplegen.

Toetsing en examinering (alleen VO)

SCOH heeft één school voor voortgezet onderwijs. Dat is praktijkschool de Poort. Op de Poort is de toetsing en examinering voor alle leerlingen maatwerk. Daarbij voldoet de school aan de gestelde eisen, zoals deze in het diplomeringshandboek zijn opgenomen. Alle leerlingen zijn, in principe, in staat het (aangepaste) diploma te halen. De examens vinden in de regel in juni plaats. Soms is er sprake van een versnelling en soms van vertraging. Naast het pro-diploma kunnen leerlingen die daarvoor in aanmerking komen ook het MBO-Entree diploma op de Poort halen. Dat wordt gedaan in samenwerking met ROC Mondriaan. Voor diverse vakgebieden biedt de Poort branche-opleidingen aan. In alle leerjaren maakt de Poort, naast methode-gebonden toetsen, gebruik van methode-onafhankelijke toetsen (Cito VSO-Pro & TOA) om de ontwikkeling van leerlingen te volgen. De toetskalender biedt een overzicht welke methode-onafhankelijke toets wanneer wordt afgenomen.

Onderwijs aan nieuwkomers

Nadat in 2022 bij SCOH twee TOV's (tijdelijk opvang voor Oekraïense leerlingen) en twee nieuwkomersgroepen Noodplan (voorheen bekend als landingsplaats) gestart zijn, is in 2023 verdergegaan met het wegwerken van de wachtlijst. In samenwerking met DHS, Lucas en gemeente Den Haag is geïnventariseerd in welke wijken onvoldoende capaciteit nieuwkomersonderwijs was. Naar aanleiding daarvan heeft de SCOH nieuwkomersgroepen gestart op de volgende scholen; O.G. Heldring, Van Hoogstratenschool, Waalse Louise de Coligny, P. Oosterleeschool, Leyenburg en de Ark. Op de Meester Schabergschool zijn de twee Nieuwkomersgroepen doorontwikkeld tot reguliere nieuwkomersgroepen en is een derde groep gestart. Dit heeft er mede voor gezorgd dat er nu een dekkend aanbod nieuwkomersgroepen is verdeeld over de stad. Het verder ontwikkelen van de kwaliteit binnen deze nieuwkomersgroepen staat centraal. Hier wordt aan gewerkt door o.a. studiedagen en klassenbezoeken op bestuursniveau, stadsbreed scholingsaanbod en begeleiding op schoolniveau wanneer gewenst. Op beleidsniveau speelt de herijking van het nieuwkomersonderwijs. Het onderzoek is eind 2023 afgerond, op basis hiervan is een meerjarenagenda opgesteld. De presentatie van de uitkomsten aan de betrokken scholen zal begin 2024 plaatsvinden. Tevens is voorgesteld een projectteam (samenwerking coördinator Centraal aanmeldpunt nieuwkomers/ projectleider vanuit stedelijke werkgroep) aan te stellen om de kar te trekken wat betreft de actiepunten uit de meerjarenagenda. Hier is de SCOH de penvoerder van.

Academie en Onderzoek

De SCOH Academie is de centrale plek voor professionalisering en ontwikkeling. Er wordt samen geleerd en kennis gedeeld. De SCOH Academie ondersteunt de ontwikkeling van medewerkers. We gaan er daarbij vanuit dat eenieder op zijn eigen wijze leert en verantwoordelijk is voor zijn eigen leerproces. De SCOH Academie groeit nog altijd in het aantal activiteiten en de naamsbekendheid neemt toe. Binnen de nieuwe strategische koers zal de SCOH Academie een belangrijke schakel zijn voor het realiseren van de doelstellingen op het thema Lerende Organisatie. Op de website staat alle informatie over de opleidingen, trainingen, workshops en leernetwerken. Zie voor meer informatie: www.scohacademie.nl

Onderdeel van de SCOH Academie is het ResearchLab: een initiatief van SCOH. Het is hét platform waar de brug tussen de onderwijspraktijk en onderwijsonderzoek wordt geslagen. Door op zoek te gaan naar vragen die leven in de klassen van onze leerkrachten, probeert het ResearchLab de onderwijskwaliteit binnen de organisatie te verbeteren en de onderzoekende houding te stimuleren.

Zie voor meer informatie: www.scoh.nl

Inspectie

In het verslagjaar is er geen inspectiebezoek geweest. Het laatste bezoek was in 2020. SCOH heeft toen het oordeel ‘voldoende’ behaald. Zie de website voor de resultaten van dat onderzoek.

[Detailpagina van de Toezichtresultaten Onderwijsinspectie website met detail informatie over het element en eventueel bovenliggend bestuur.](#)

Visitatie

In het verslagjaar 2023 heeft geen bestuurlijke visitatie plaatsgevonden. Mogelijk gaat dit in 2024-2025 plaatsvinden.

Passend onderwijs

Scholen van SCOH zijn erop gericht dat alle kinderen een plek krijgen die past bij hun ondersteuningsbehoefte. Het doel is dat zoveel mogelijk kinderen naar een reguliere school gaan als dat kan en naar een andere vorm van onderwijs waar nodig. De zorgstructuur binnen de basisschool heeft de functie om de additionele ondersteuning binnen de school tot stand te brengen. De basisondersteuning is een taak van elke school zelf en van het bestuur. Vanuit de reguliere bekostiging van de school worden financiële middelen hiervoor ingezet. Daarnaast ontvangt de school ook middelen basisondersteuning vanuit het samenwerkingsverband om dit vorm te geven. Deze financiële ondersteuning bestaat uit een vaste voet per school van €8.500 en een bedrag per leerling van €106,-.

De scholen kunnen bij het samenwerkingsverband arrangementen aanvragen wanneer de ondersteuning die de leerling(en) nodig hebben de basisondersteuning overstijgt. Het aantal aangevraagde arrangementen is na een forse toename de afgelopen jaren momenteel stabiel met 178 arrangementen in 2022 en 176 in 2023.

De organisatiestructuur van het samenwerkingsverband (SPPOH) is per september 2023 herzien. De organisatie bestaat uit een bureauorganisatie onder leiding van de directeur-bestuurder, die over het bestuur en het gevoerde beleid verantwoording aflegt aan een raad van toezicht. De schoolbesturen vormen samen een Raad van Aangeslotenen, waar ook een lid van het CvB van SCOH in participeert.

De komende jaren wil SCOH toegroeien naar inclusiever onderwijs en dit is ook een belangrijk onderdeel van de strategische koers. Alle scholen stellen voor de komende schoolplanperiode ambities op het gebied van inclusief onderwijs op.

De doelen voor Passend onderwijs binnen de regio Haaglanden zijn omschreven in een ondersteuningsplan. In dit plan staan de afspraken voor de komende vier jaar over onder meer de basisondersteuning en extra ondersteuning. De ondersteuningsplanraad (OPR) is een speciale medezeggenschapsraad van een samenwerkingsverband en bestaat uit een afvaardiging van ouders en personeel van de aangesloten scholen. De OPR heeft instemmingsrecht op het ondersteuningsplan. Het huidige ondersteuningsplan loopt van 2021- 2025. Samen met de andere Haagse besturen en het samenwerkingsverband wordt momenteel samengewerkt aan het uitvoeringsplan ‘samen werken aan inclusie’ zodat óók kinderen met een beperking of een extra ondersteuningsvraag samen met de andere kinderen uit hun buurt “gewoon” onderwijs kunnen volgen op de basisschool in hun eigen wijk. Dit houdt in dat we actief inzetten op een bredere samenwerking tussen scholen om leerlingen een passende plek in het regulier onderwijs in hun eigen wijk te bieden, ook wanneer dit op een andere school is en toewerken naar een deels veranderende rol van onze SBO scholen.

In paragraaf 3.4 van dit verslag is een financiële paragraaf opgenomen over passend onderwijs.

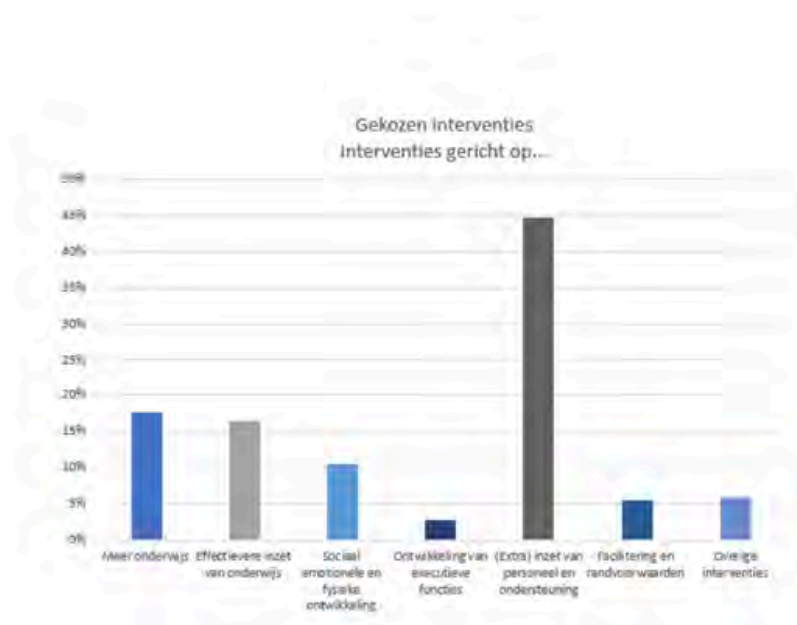
Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Totstandkoming schoolprogramma NPO

Sinds 2021 ontvangen scholen extra middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). De middelen zijn te besteden t/m juli 2025. Het NPO is gericht op het ondersteunen van leerlingen en leerkrachten om eventuele leervertragingen in te halen die leerlingen als gevolg van de coronacrisis hebben opgelopen. Alle scholen van SCOH hebben een NPO plan opgesteld. Dit NPO plan vormt een onderdeel van het jaarplan of is een losstaand plan. In de plannen zijn de doelen en interventies op basis van de menukaart beschreven. In alle gevallen heeft de MR ingestemd.

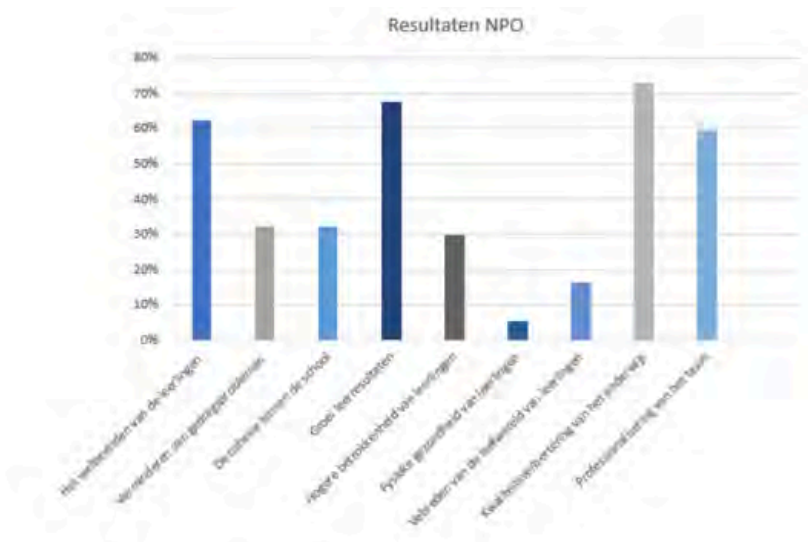
Ingezette interventies

In 2023 is 45% van de beschikbare middelen ingezet voor interventies die gericht zijn op (extra) inzet van personeel en ondersteuning.

Resultaten

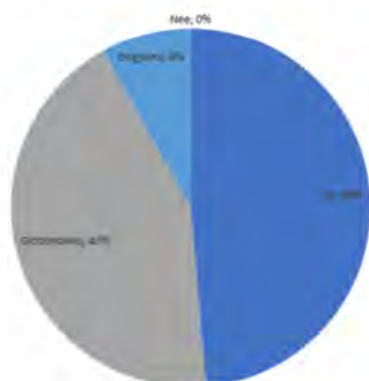
68% van de scholen constateert dat de inzet van de NPO middelen hebben bijgedragen aan de groei van de leerresultaten. 73% van de scholen stelt vast dat de NPO middelen hebben bijgedragen aan de kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Daarnaast stimuleren de middelen volgens 62% van de scholen het welbevinden van de leerlingen. 59% van de scholen constateert dat het NPO heeft bijgedragen aan de professionalisering van het team.

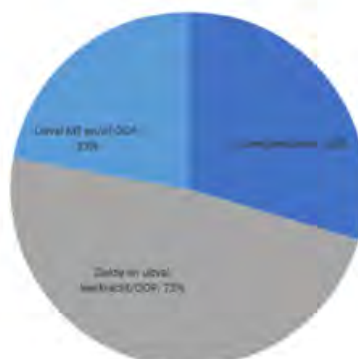
Uitvoering

92% van de scholen heeft de interventies helemaal of grotendeels uitgevoerd zoals vooraf gepland. De scholen ondervonden daarbij met name uitvoeringsproblemen door ziekte of uitval van leerkrachten of onderwijs ondersteunend personeel.

Zijn de interventies ingezet zoals vooraf gepland?

De belangrijkste uitvoeringsproblemen

Besteding

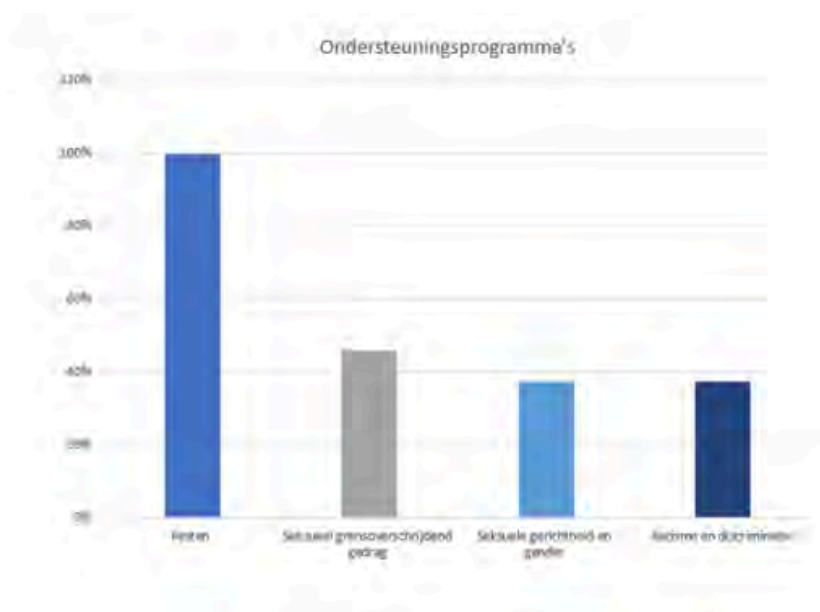
SCOH heeft in de jaren 2021-2023 in totaal €20,5 miljoen NPO gelden ontvangen. Hiervan is €7,5 miljoen per 31 december 2023 nog niet besteed. 39% van de scholen verwacht de NPO resterende middelen te besteden t/m schooljaar 2023-2024. 42% van de scholen verwacht de middelen t/m schooljaar 2024-2025 in te zetten. In 2023 is 3,9% van de NPO bekostiging van 2023 ingezet door middel van personeel niet in loondienst (PNIL). In 2022 was dat 11,7%.

Sociale veiligheid

De scholen van SCOH werken aan een veilig leerklimaat en spannen zich dagelijks in om leerlingen een veilige omgeving te bieden. In het veiligheidsbeleid beschrijven scholen hoe wordt omgegaan met alle zaken omtrent veiligheid en op welke wijze de school eventuele onveilige situaties, pesten en incidenten tegemoet treedt.

De monitor sociale veiligheid vormt een onderdeel van het veiligheidsbeleid. Deze wordt jaarlijks afgenomen op alle scholen en geeft inzicht in de ervaren veiligheid en het welbevinden van de leerlingen. Op basis van de monitor hebben de scholen een representatief en actueel beeld van de sociale veiligheid van leerlingen. Naar aanleiding van de uitkomsten van de monitor plannen de scholen passende interventies.

57% van de scholen maakt gebruik van specifieke ondersteuningsprogramma's ter bevordering van de sociale veiligheid. Alle scholen die specifieke ondersteuningsprogramma's inzetten maken gebruik van een programma om pesten tegen te gaan. Daarnaast maken deze scholen gebruik van programma's die zich richten op seksueel grensoverschrijdend gedrag, seksuele gerichtheid en gender of racisme en discriminatie.

2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Strategisch personeelsbeleid

Het leraren- en schoolleiderstekort blijft een grote zorg en een urgent vraagstuk voor SCOH. De verwachting is dat de problematiek de komende jaren nog verder zal toenemen. Binnen SCOH bedroeg in 2023 het leerkrachtentekort 19,3% en het schoolleiderstekort 6,8 %.

De SCOH-aanpak leraren- en schoolleiderstekort is gericht op:

- het behouden en werven van leerkrachten en schoolleiders;
- het opleiden van nieuwe leerkrachten en schoolleiders;
- de ontwikkeling van toekomstbestendige onderwijsorganisaties.

Lerarentekort

SCOH wil een goede en stimulerende werkgever zijn, onder andere door het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden en loopbaankansen.

SCOH investeert veel in het opleiden tot leraar. Via de zij-instroom, maar ook via het faciliteren van medewerkers die de PABO-opleiding volgen. Eind 2023 zijn er binnen SCIOH 85 medewerkers in opleiding tot leerkracht.

SCOH stimuleert SCOH ontwikkelingswensen van medewerkers door ruimhartig te zijn in het faciliteren van opleidingen en trainingen, het bevorderen van interne mobiliteit en doorstroom naar andere functies binnen de stichting.

In 2023 heeft SCOH een employer branding onderzoek laten uitvoeren. SCOH wordt ervaren als een betrouwbare werkgever, die medewerkers ontwikkelingskansen en baanzekerheid biedt. SCOH kan aan aantrekkelijkheid winnen door bijvoorbeeld meer flexibiliteit in werktijden mogelijk te maken en uitstekend functionerende medewerkers beter te belonen.

SCOH is in 2023 gestart met de actualisering van het strategisch HRM-beleid, waarin goed werkgeverschap concreet gemaakt wordt. Zo wordt er gewerkt aan een nieuwe HR-gesprekkencyclus en aan actualisering van het salaris- en beloningsbeleid. De uitkomsten uit het employer branding onderzoek en de beleidslijnen uit de nieuwe Strategische Koers worden in deze actualisering van beleid meegenomen.

De projectgroep kansrijk organiseren heeft zijn werkzaamheden in 2023 voortgezet. De projectgroep, onder leiding van een interne projectleider, richt zich op drie thema's:

- Leren anders organiseren
- Goed werkgeverschap
- Kansrijk digitaliseren

De projectgroep ondersteunt scholen die – al dan niet uit noodzaak – het leren anders willen organiseren, zodat het onderwijs gegeven kan worden met minder leerkrachten in meer gedifferentieerdere teams. Ook stimuleert de projectgroep scholen tot kansrijk organiseren, door werkbezoeken te organiseren. Daarnaast is vanuit de projectgroep een pilot kansrijk digitaliseren gestart: 8 scholen onderzoeken onder externe begeleiding hoe digitalisering kan bijdragen aan het anders organiseren van het onderwijsproces op de school.

Schoolleiderstekort

In 2023 zijn 8 van de 10 directeursvacatures vervuld. Op de 2 scholen waar de directeursvacature niet is vervuld, wordt de directeurspositie voorlopig ingevuld door een interim-directeur. In 2023 was het schoolleiderstekort bij SCOH 6,8% (Den Haag: 12,6%).

Uit onderzoek weten we dat het schoolleiderstekort verder gaat toenemen. Naast het opleiden van medewerkers uit de organisatie tot schoolleider, zet SCOH zich in om via de zij-instroomroute directeuren op te leiden. In 2023 is één zij-instromende directeur bij SCOH gestart als directeur. Daarnaast is SCOH samen met Laurentiusstichting en Inholland een klas van 5 deelnemers gestart, die via het zij-instroomtraject worden opgeleid tot directeur.

SCOH heeft in 2023 de begeleiding van nieuwe directeuren verstevigd: een groep van ervaren SCOHdirecteuren begeleidt de nieuwe directeuren, afhankelijk van hun ervaring in het vak, voor 1 à 2 dagen per week gedurende 1 jaar.

Uitkeringen na ontslag

SCOH is, net als alle besturen in het primair onderwijs, eigen risicodragers voor de (bovenwettelijke) werkloosheidsuitkeringen. Per 1 augustus 2022 heeft het Participatiefonds de bekostiging van de werkloosheidsuitkering ingrijpend gewijzigd, waardoor bij een beëindiging via een vaststellingsovereenkomst of bij beëindiging van een tijdelijke arbeidsovereenkomst steeds 50% van de uitkeringslasten voor rekening van SCOH zijn. In specifiek omschreven gevallen kunnen de uitkeringskosten ten laste van SCOH worden teruggebracht tot 10%.

Op grond van berekeningen van het Participatiefonds voor SCOH over de afgelopen 5 jaar, zouden de door SCOH te vergoeden werkloosheidskosten zo'n € 150.000,- per jaar bedragen. Tegenover deze kostenverhoging staat een kostenverlaging. SCOH betaalt namelijk ook een forse premie aan het Participatiefonds. Over 2021 bedroeg de premie € 1,3 miljoen. Met ingang van 1 januari 2023 bedraagt de premie circa €1,1 miljoen. In 2023 is € 19.000,- aan WW-kosten bij SCOH in rekening gebracht.

Uiteraard zal SCOH heel alert blijven om de kosten van de WW-uitkeringen zo laag mogelijk te houden. Directeuren overleggen altijd met de sector M&O bij een disfunctioneringsdossier of bij het aangaan van (risicovolle) dienstverbanden, dan wel het niet verlengen van tijdelijke dienstverbanden, zodat tijdig zicht is op het mogelijke WW-risico. Bij afloop van een tijdelijke arbeidsovereenkomst gaan we na of het nodig, respectievelijk mogelijk is om extra inspanningen te doen om werkloosheidskosten te voorkomen (bijvoorbeeld door een baan elders binnen SCOH aan te bieden) of te verkorten (bijvoorbeeld door een vanwerk-naar-werktraject aan te bieden).

Besloten is om eventuele werkloosheidskosten die ten laste van SCOH komen, voor de helft voor rekening van de scholen te laten komen en voor de helft te laten rusten op het Gezamenlijke Fonds Ziektevervangende en Werkloosheidskosten. Dit fonds wordt gevoed door een afdrachtpercentage van de lumpsum van de PO-scholen. Voor 2023 is dit bedrag gesteld op € 1,7 miljoen. De laatste jaren bleven er jaarlijks enkele tonnen over in dit fonds. Op grond van deze ervaring gaan we ervan uit dat de werkloosheidskosten ook uit dit fonds bekostigd kunnen worden.

Werkdrukmiddelen

Vanaf augustus 2018 ontvangen scholen een subsidie voor werkdrukverlaging. Het bedrag per leerling is toegenomen van €155,- per leerling in schooljaar 2018-2019 tot €275,- per leerling in schooljaar 2023-2024. Scholen maken samen met het team een plan over de inzet van de werkdrukgeden. Hierbij betrekken zij de evaluatie van het voorafgaande jaar. Na goedkeuring door het bestuur, wordt dit plan ter instemming aan de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad (PMR) van de school voorgelegd. Alle middelen worden op schoolniveau besteed.

In onderstaande tabel is opgenomen hoeveel werkdrukmiddelen SCOH voor de PO scholen heeft ontvangen in de kalenderjaren 2022 en 2023 en waaraan de middelen zijn uitgegeven. Daarnaast is voor de Poort (VO) €0,2 miljoen ontvangen en besteed. Op de Poort is dat besteed aan extra (ondersteunend) personeel. De MR heeft daarmee ingestemd.

Tabel 2.1 Inzet werkdrukmiddelen

Categorie	bedrag 2023	bedrag 2022
personeel	2.398.000	2.272.000
professionalisering	88.000	133.000
materieel	82.000	84.000
overige	73.000	61.000
totaal	2.641.000	2.550.000
Budget	2.631.000	2.548.000
nog te besteden	-10.000	-2.000

Naast de inzet van de werkdrukmiddelen voor behoud van personeel (scholen met een negatieve exploitatie hoeven door de inzet van de werkdrukmiddelen geen personeel boventallig te verklaren, waardoor de werkdruk niet verder toeneemt), worden de werkdrukmiddelen voornamelijk ingezet voor:

- extra leerkrachten en de inzet van vakleerkrachten. Dit geeft de leerkrachten meer ruimte voor de andere taken die zij hebben naast het lesgeven;
- inzet onderwijsassistenten en pedagogisch medewerkers: meer handen in de klas werkt drukverlagend en er kan meer tijd aan zorgleerlingen worden besteed;
- ICT-toepassingen die de leerkracht ontzorgen (digitaal verwerken en toetsen in plaats van op papier, digitaal rapport);
- training om te werken met alternatieven voor het groepsplan.

Incidenteel werden de middelen besteed aan:

- inkoop extra zorg voor zorgleerling;
- evenementencoördinator.

Regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

Scholen ontvangen een subsidie voor professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders. Voor deze subsidie geldt dezelfde systematiek als de werkdruggelden (instemming PMR). De scholen hebben een bestedingsplan gemaakt en hiervoor instemming van hun PMR gekregen.

In de onderstaande tabel is opgenomen waaraan de SCOH-scholen deze subsidie besteden.

Tabel 2.2 Inzet professionalisering en begeleiding

Categorie	bedrag 2023	bedrag 2022
personeel	481.000	491.000
professionalisering	410.000	378.000
materieel	14.000	11.000
overige	6.000	9.000
totaal	911.000	889.000
Budget	908.000	892.000
nog te besteden	-3.000	3.000

2.3 HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

In 2023 zijn twee nieuwbouwwerken en een grote verbouw/uitbreiding opgestart. Daarnaast is de uitbreiding van de school in Vroondaal aan SCOH opgeleverd en zijn diverse andere plannen afgerond. Ten behoeve van de verbetering van de ventilatie én in het kader van energiebesparing, zijn in verschillende gebouwen werkzaamheden gestart.

In juni is de uitbreiding van het nieuwe gebouw in Vroondaal opgeleverd. Dat betrof een uitbreiding met 6 groepen, waarmee de school een capaciteit heeft van totaal 27 groepen.

Naar aanleiding van een mislukte aanbesteding voor de verbouw en aanpassing van SBO Het Mozaïek, is eerst een bouwteamovereenkomst en vervolgens een aannemingsovereenkomst aangegaan met een aannemer. Daarvoor was het wel nodig dat het plan voor deze school sterk werd aangepast en vereenvoudigd. De aannemer is in juni 2023 met de uitvoering van de werkzaamheden gestart.

Begin 2023 is eerst de sloop van basisschool WondersteBoven uitgevoerd en vervolgens is de bodem gesaneerd. Vanwege een zware bodemverontreiniging was deze redelijk complex en duur. Nog complexer werd het toen de gemeente aangaf dat er, ondanks eerdere berichten, toch een explosievenonderzoek moest plaatshebben. Dit heeft tot vertraging geleid. In juni kon daadwerkelijk met de nieuwbouw van de school worden begonnen.

Voor basisschool de Horizon is in 2023 het nieuwbouwplan vastgesteld. In december is de omgevingsvergunning (OV) aangevraagd. Voor de planning van de sloop/nieuwbouw wordt uitgegaan van een termijn van 10 maanden na de indiening van de aanvraag voor de OV. Het plan gaat uit van gedeeltelijke handhaving van het huidige gebouw. De gemeente en de Welstandscommissie vinden het wederopbouw-gebouw monumentwaardig. Vanwege deze wens blijft het voorgebouw, met de markante jaren '50 gevel staan. Daarachter vindt een nieuwe invulling plaats.

Ook voor de Oranje Nassauschool is het plan vastgesteld en is de OV in december aangevraagd. Daarnaast is een OV aangevraagd voor de kap van een grote linde en is een ontheffingsaanvraag ingediend bij de Omgevingsdienst Haaglanden, voor het verstoren van vleermuisverblijven. Mede van bijzondere soorten. In de praktijk kan meestal binnen een jaar na aanvraag van de OV worden gestart met de sloop en bouw.

Echter vanwege de vleermuisproblematiek en het feit dat daarvoor geen eenvoudige oplossing is. Ligt het in de lijn der verwachtingen dat afgifte van de OV langer zal duren dan een paar maanden.

De gemeentelijke stedenbouwkundige planvorming voor de herontwikkeling van de kavel aan de Spaarwaterstraat, waar naast onze Van Hoogstratenschool ook een groot kindcentrum van 2Samen aanwezig is, is gestopt. Enerzijds was de buurt fel tegen de realisatie van appartementen voor een specifieke doelgroep. Anderzijds kon de gemeente het plan niet financieel rond krijgen. Er is besloten dat SCOH en 2Samen verder samen kunnen doorgaan met de planontwikkeling.

In de herfstvakantie is de verbouw met uitbreiding van de Jan van Nassau in O3 gestart. Met het oog op de groei van de school, is het noodzakelijk dat het pand wordt uitgebreid. Vanwege het afstoten van een groot deel van de ruimte door de partner in O3, de welzijnsorganisatie, is de mogelijkheid ontstaan om de school intern uit te breiden. Daarnaast vindt een beperkte uitbreiding van de buitenzijde plaats, in de vorm van een paviljoen.

Ook voor de uitbreiding van de Poort is het plan afgerond en is de OV aangevraagd.

Net als voorgaande jaren is er weer zoveel als mogelijk aandacht geweest voor investeringen in duurzaamheid. Uiteraard is daarbij ook zo mogelijk de combinatie met maatregelen in het kader van ventilatieverbetering gemaakt. Voor 5 gebouwen is opdracht gegeven voor vervanging en/of uitbreiding van de ventilatie-installatie. Voor 7 scholen zijn werkzaamheden voor de cv-installatie opgedragen. In alle gevallen gaat het om hybride systemen, waarbij warmtepompen zijn geplaatst in het bestaande systeem. Bij zes schoolgebouwen zijn zonnepanelen geplaatst. In lijn met het jaar daarvoor geldt zeker ook voor 2023, dat SCOH weer is geconfronteerd met forse prijsverhogingen van bouwmaterialen en van uurlozen in de bouw. Desondanks konden toch vele werken gerealiseerd worden.

2.4 HAAGS EDUCATIEVE AGENDA

In 2023 heeft SCOH gemeentelijke subsidies ontvangen in het kader van de Haagse Educatieve Agenda 2012-2026 'Ontwikkel kansen in Den Haag'. In de Haagse Educatieve Agenda (HEA) zijn zeven ambities geformuleerd voor de jaren tot en met 2026. Deze ambities zijn vertaald in doelstellingen waarvan de gemeente, het onderwijsveld en andere partners gezamenlijk hebben vastgesteld dat zij de kern van het Haagse onderwijsbeleid voor de komende periode omvatten. Voldoende onderwijspersoneel en kansengelijkheid zijn de komende vier jaar de belangrijkste doelen voor het Haagse onderwijs.

Dankzij de subsidiemiddelen biedt SCOH kinderen extra en/of intensieve leertijd zodat zij achterstanden kunnen inlopen en/of zich breed kunnen ontwikkelen. Activiteiten die daaraan bijdragen zijn: verlengde schooldagactiviteiten, intensivering van lestijd, inzet van schoolsportcoördinatoren, cultuureducatie, schoolsportclub en zomerscholen. Alle SCOH-scholen hebben binnen deze ambitie met behulp van gemeentesubsidie in 2023 een stap vooruitgezet. De bovengenoemde activiteiten zijn uitgevoerd en daarmee is er daadwerkelijk een brede leer- en ontwikkelomgeving gerealiseerd, zowel tijdens als na schooltijd.

SCOH is penvoerder voor het PO-platform (overlegorgaan grote schoolbesturen en gemeente Den Haag) en Aanmelden PO (centrale organisatie aanmelding nieuwe leerlingen).

Alle in 2023 toegekende subsidies zijn ingezet conform het door het bestuur en/of de school ingediende plan en begroting en er is voldaan aan de specifieke subsidievoorwaarden per activiteit. De inzet van de middelen op de Haagse ambities leidt bij de SCOH-scholen tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in de breedste zin van het woord.

Als bijlage bij de jaarrekening is een overzicht opgenomen van alle gemeentesubsidies

2.5 FINANCIËEL BELEID

Doelen en resultaten

- Vereenvoudiging bekostiging en gezamenlijke fondsen

Per 1 januari 2023 is de bekostiging in het PO vereenvoudigd. SCOH heeft dat moment aangegrepen om samen met de scholen na te denken over de allocatie van middelen. Financiële middelen zijn een belangrijke randvoorwaarde voor het kunnen geven van goed onderwijs. Daarom willen we de financiële middelen zo inzetten dat alle scholen daar financieel toe in staat zijn. Belangrijke punten hierbij zijn:

- evenwichtige, eerlijke verdeling van de middelen over de scholen;
- ruimte voor scholen om eigen keuzes te maken;
- beperken van grote financiële risico's op de scholen;
- beperking administratieve lasten;
- mogelijkheid om financiële speelruimte te hebben om beleidskeuzes te maken op stichtingsniveau;
- Geld inzetten ten behoeve van het onderwijs. Er mag niet te veel geld op de plank blijven liggen.

Naar aanleiding hiervan hebben we bij SCOH een aantal afspraken gemaakt. De belangrijkste zijn:

- SCOH vindt het belangrijk dat alle scholen (groot, klein, veel of weinig achterstandsleerlingen) kwalitatief goed onderwijs kunnen geven. Als stichting hebben wij daar een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor. We vinden solidariteit belangrijk.
- Bij de verdeling van de middelen over de scholen volgen we de berekeningswijze van de overheid.
- Met scholen die niet kunnen uitkomen met de bekostiging worden (meerjarige) maatwerkafspraken gemaakt (bijvoorbeeld over profilering, samenwerking), waarbij een toekenning uit de gezamenlijke middelen aan de orde kan zijn.
- Er komt een maximum aan de reserves per school (eerst 30% van de baten, in 4 jaar aflopend naar 15%).
- De afroom van de reserves wordt toegevoegd aan gezamenlijke bestemmingsreserves voor onderwerpen die we als stichting belangrijk vinden, zoals: uitwerking strategische agenda, anders organiseren, Innovatiefonds en toekenning aan individuele scholen (knelpunten).
- De werkgroep van directeuren wordt betrokken bij begroting/besteding van de gezamenlijke middelen.

Strategische koers 2023-2030

We vinden het belangrijk om middelen vrij te maken om de uitwerking van de nieuwe strategische koers vanaf 2023 te kunnen realiseren. Door het instellen van gezamenlijke fondsen, is dat gelukt.

Verbetering ventilatie en energiebesparing

De coronapandemie heeft laten zien dat goede ventilatie belangrijk is op scholen. Daarnaast vinden we duurzaamheid belangrijk en hebben we te maken met stijgende energiekosten. In 2022 hebben we een meerjaren investeringsplan gemaakt en financiële dekking gevonden in de meerjarenbegroting voor een bedrag van ruim €11 miljoen voor ventilatieverbetering en energiebesparing. Voor een deel wordt deze investering gefinancierd door de stichting Belangenbehartiging. In 2023 is €2,6 miljoen geïnvesteerd. De komende jaren volgt de rest van de geplande investeringen.

Toekomstige ontwikkelingen

We zien de laatste jaren een toename in het aantal incidentele subsidies, zoals de subsidie basisvaardigheden en bekostiging NPO. Dat maakt het heel lastig om meerjarig financieel beleid te voeren. Gezien het grote lerarentekort is het lastig om personeel te vinden om de activiteiten die horen bij deze subsidies, uit te voeren. Hierdoor zijn grote positieve resultaten ontstaan. Als SCOH accepteren we dat de meerjarenbegroting vanaf 2024 fors negatief uitkomt, omdat onze financiële positie dat toelaat. Vanaf het jaar 2025 zullen de scholen weer toe moeten werken naar een op nul sluitende exploitatie. Dat betekent op veel scholen dat met minder personeel gewerkt zal moeten gaan worden. Scholen moeten terug naar de situatie van voor de NPO subsidies. Mede gezien de grote hoeveelheid onbevoegde leerkrachten en personeel in opleiding is dat een lastige uitdaging.

Investeringsbeleid

Vanwege het feit dat SCOH over voldoende liquide middelen beschikt, worden investeringen uit eigen middelen voldaan. Gezien de schaalgrootte van SCOH is sprake van grote spreiding van de investeringsbehoefte, zodat er geen grote verschillen per jaar optreden. Om het effect van de investeringen op de jaarlijkse exploitatie van iedere individuele school te bepalen, wordt voor iedere school een meerjarenbegroting gemaakt voor ICT, lesmethodes en meubilair. Voor gebouwonderhoud is een voorziening gevormd, welke is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplanung. Indien sprake is van gewenste investeringen in huisvestingszaken die niet door SCOH kunnen of mogen worden gedaan, wordt een beroep gedaan op de stichting Belangenbehartiging. Het gaat dan meestal om leningen of garantstellingen voor multifunctionele accommodaties (MFA) of andere bouwprojecten. Deze leningen worden vervolgens terugbetaald door middel van huurinkomsten.

Treasury

Onderwijsbesturen die worden gefinancierd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) moeten deze subsidies (Rijksvergoedingen) inzetten voor het onderwijs. Door het realiseren van exploitatieresultaten en het verschil tussen het moment van ontvangst van de rijksvergoeding en het doen van uitgaven ontstaan er tijdelijk overtollige middelen of tijdelijke tekorten van middelen. Het proces van beheer van deze geldstromen heet treasury. Onderwijsbesturen zijn verplicht een treasurywet op te stellen. SCOH heeft haar treasurywet gebaseerd op een model van de PO-Raad. In de Regeling Beleggen, Lenen en Derivaten OCW 2016 heeft het ministerie van OCW de regels vastgelegd rondom treasury van de door haar gefinancierde instellingen. Volgens de regeling mag met publieke middelen alleen risicovrij belegd worden. Het beleggingsbeleid van SCOH is in overeenstemming met het beleid in deze regeling.

SCOH neemt voor de publieke middelen deel aan het Schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. De tijdelijk niet benodigde middelen worden als liquide middelen (rekening courant en deposito's) aangehouden bij het ministerie van Financiën. SCOH heeft geen derivaten.

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de deposito's van SCOH per 31 december 2023.

Deposito's per 31 december 2023				
	bedrag	loopt tot	rente	rente per jaar
deposito 1	5.000.000	27-2-2024	3,13%	156.500
deposito 2	3.000.000	27-2-2024	3,13%	93.900
deposito 3	1.000.000	27-2-2024	3,13%	31.300
deposito 4	1.000.000	27-2-2024	3,13%	31.300
deposito 5	1.000.000	6-5-2024	1,78%	17.800
deposito 6	1.000.000	6-10-2024	1,71%	17.100
deposito 7	1.000.000	6-10-2026	1,93%	19.300
deposito 8	1.000.000	6-10-2028	2,12%	21.200
deposito 9	1.000.000	6-10-2030	2,17%	21.700
deposito 10	1.000.000	6-10-2032	2,34%	23.400
totaal	16.000.000			433.500

Per 31 december 2022 had SCOH voor €6,0 miljoen aan deposito's. De overige middelen van SCOH worden op spaarrekeningen of betaalrekeningen aangehouden. SCOH belegt niet in aandelen, obligaties of derivaten. Het private deel van het vermogen van SCOH is ondergebracht bij de ABN-AMRO. Het gaat hier voornamelijk om gelden die afkomstig zijn van ouders. Iedere school heeft enkele bankrekeningen bij de ABN-AMRO. Deze rekeningen worden op stichtingsniveau beheerd. Het grootste deel van de tijdelijk niet benodigde middelen wordt aangehouden op een spaarrekening op stichtingsniveau. De gelden worden uitsluitend op spaarrekeningen en rekeningcourantrekeningen aangehouden.

Allocatie van middelen

Door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is allocatie van middelen aangewezen als thema dat specifiek moet worden toegelicht in het bestuursverslag. SCOH heeft als uitgangspunt dat de middelen worden toegekend aan de scholen op basis van de berekeningswijze van de subsidiegever. Er vindt dus geen herverdeling plaats. Wel dragen scholen een vast percentage van hun jaarlijkse baten af om bovenschoolse/gezamenlijke kosten te betalen. Dat zijn bijvoorbeeld kosten voor: Huis van SCOH (bestuursbureau, administratie, huisvestingszaken, inkoop en ICT), gebouwonderhoud, bovenschoolse scholingskosten en de SCOH Academie. Ook kosten die een groot effect hebben op de exploitatie van een school, zonder dat de school daar iets aan kan doen, worden bovenschools verrekend. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om: ziektevervanging, duurzame inzetbaarheid (BAPO), groei in aantal leerlingen of interim-management op scholen. Daarnaast is bovenschools een budget beschikbaar voor knelpunten. Indien scholen om bijzondere redenen hogere lasten hebben dan het beschikbare budget, kan daar aanspraak op gemaakt worden. Deze bijdragen uit de knelpuntenpot worden jaarlijks na de begrotingsbesprekingen door het College van Bestuur vastgesteld.

Scholen mogen een exploitatieoverschot behouden in eigen schoolreserves. Eventuele tekorten moeten ook uit deze reserves gedekt worden. Per 1 januari 2023 is er een maximum gesteld aan de hoogte van de reserves per school. Zie hiervoor de toelichting aan het begin van paragraaf 2.5 onder het kopje 'vereenvoudiging bekostiging en gezamenlijke fondsen'.

De af te dragen percentages van de baten en de gezamenlijke/bovenschoolse kosten worden jaarlijks opnieuw vastgesteld in overleg met de werkgroep financiën. Deze werkgroep is samengesteld uit schooldirecteuren. Vanuit elke intervisiegroep van schooldirecteuren is een lid vertegenwoordigd in deze werkgroep, zodat alle schooldirecteuren betrokken zijn bij de afspraken over belangrijke financiële onderwerpen. De percentages zijn vastgelegd in de financiële richtlijn. De financiële richtlijn wordt ter advisering voorgelegd aan de schooldirecteuren en aan de GMR. Daarna stelt het College van Bestuur deze richtlijn en daarmee de percentages vast.

Onderwijsachterstandenmiddelen

De achterstandsbekostiging van scholen wordt gebaseerd op achterstandsscores. Deze scores worden door het CBS per school berekend op grond van de volgende kenmerken: het opleidingsniveau en de herkomst van ouders, of ouders die in de schuldsanering zitten, de verblijfsduur van moeders in Nederland en het gemiddelde opleidingsniveau van moeders op school. Deze scores drukken de verwachte onderwijsachterstand op scholen uit. Een school ontvangt circa €750 per achterstandsscore. Dus hoe hoger de score, hoe hoger de subsidie onderwijsachterstandenbeleid. In totaal hebben de SCOH basisscholen €7,3 miljoen uit deze regeling ontvangen in 2023. In 2022 was dat €6,2 miljoen. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door indexering van de bekostiging. Hoewel het verschil in achterstandsscore op SCOH-niveau gering is, zijn de verschillen per school aanzienlijk groter (20 van de 23 scholen hebben een mutatie van meer dan 10% in 1 jaar).

SCOH kiest ervoor om de middelen voor onderwijsachterstanden niet te herverdelen over de scholen, maar de berekeningswijze van DUO (CBS) aan te houden. Besluitvorming over de verdeling van onderwijsachterstandsmiddelen maakt onderdeel uit van de besluitvorming in het kader van de financiële richtlijn van SCOH. Zie hierover meer in de paragraaf over allocatie van middelen.

Scholen maken ieder eigen keuzes over de wijze waarop de onderwijsachterstandsmiddelen worden ingezet, op een wijze die past bij het eigen schoolbeleid en de schoolpopulatie. De belangrijkste doelen waarop de middelen voor onderwijsachterstanden worden ingezet zijn: klassenverkleining en meer handen in de klas (veelal onderwijsassistenten).

2.6 CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De volgende onderdelen uit de continuïteitsparagraaf zijn opgenomen in de verantwoording van het financieel beleid:

- Prognose voor medewerkers en leerlingen in hoofdstuk 3.1
- Meerjarenbegroting in hoofdstuk 3.2

De rapportage van het toezichthoudend orgaan is opgenomen in het verslag intern toezicht.

Intern risicobeheersingssysteem

SCOH heeft een risicoanalyse opgesteld. Jaarlijks wordt deze risicoanalyse geactualiseerd. Daarbij wordt ook jaarlijks bekeken of de beheersmaatregelen of de financiële buffer aangepast moeten worden. Bij de risicoanalyse heeft SCOH zich laten inspireren door het model dat de RVKO (Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs) heeft gehanteerd.

We definiëren een risico als een onzekere gebeurtenis met negatieve gevolgen voor de organisatie. Het managementteam van SCOH heeft in een verkenning voor alle beleidsterreinen de mogelijke risico's benoemd. Deze verkenning is gebaseerd op de bestaande interne situatie van SCOH, aangevuld met beleidsontwikkelingen op landelijk en gemeentelijk niveau. Uiteindelijk zijn er 67 risico's gedefinieerd. Deze zijn ingedeeld naar endogene risico's (interne oorzaak/factor) en exogene risico's (externe oorzaak/factor). Vervolgens zijn ze ingedeeld naar beleidsterrein.

Vervolgens zijn per risico de volgende stappen gevolgd:

- Op een vijfpuntschaal is aangeduid wat de ingeschatte kans is op het risico en wat de impact van het risico kan zijn.

kansscore				
1	2	3	4	5
treedt waarschijnlijk niet op binnen 5 jaar of minder dan 2% kans van optreden	treedt waarschijnlijk op binnen 3 jaar of minder dan 25% kans van optreden (maar meer dan 2%)			treedt waarschijnlijk op binnen 1 jaar of meer dan 25% kans van optreden
impactscore				
1	2	3	4	5
minder dan 0,05% van de begroting	meer dan 0,05% van de begroting		meer dan 0,1% van de begroting	
beperkte impact op bereiken van de operationele doelstellingen	grote impact op het bereiken van de operationele doelstellingen; kortstondige onderbreking primair proces; gematigd verlies van onderwijskwaliteit		grote impact op het bereiken van de strategische en operationele doelstellingen; significant verlies van onderwijskwaliteit	
lage politieke of maatschappelijke gevoeligheid	gematigde politieke of maatschappelijke gevoeligheid		hoge politieke of maatschappelijke gevoeligheid; waarschuwing van ministerie of toezichthoudende instanties	

- Op basis van die inschatting (op kans en impact) is steeds aangeduid of het om een laag, gemiddeld of hoog risico gaat. Deze scores gaan uit van de situatie voordat beheersmaatregelen zijn genomen. Een score van minder dan 6 is laag, 6 en 7 is gemiddeld en meer dan 7 is een hoog risico.
- Voor de risico's zijn beheersmaatregelen benoemd. Deze vallen uiteen in de volgende componenten: Voorkomen, Verzekeren, Voorziening, Begroten, Buffervermogen of moeilijk beheersbaar. Naast een indeling in deze componenten zijn de beheersmaatregelen verder uitgewerkt.
- Van de risico's is een inschatting gemaakt van de hoogte van de benodigde buffer.

Bespreking in het managementteam heeft geleid tot actualisatie van de risico's, beheersmaatregelen en de benodigde buffer. Het totale bedrag voor de benodigde buffer is €3,7 miljoen. Daarbovenop is het wenselijk om een buffer te hebben voor calamiteiten die op dit moment niet te voorzien zijn. Deze buffer is geraamd op €0,5 miljoen. Hiermee komt de totale buffer op €4,2 miljoen. Dat is €0,6 miljoen hoger dan de buffer in de vorige risicoanalyse. De onderwijsinspectie gaat voor de bufferfunctie uit van 5% van de totale baten. Voor SCOH zou dat een bedrag van €5,2 miljoen betekenen. Dat sluit goed aan bij het geschatte bedrag uit de uitgevoerde risicoanalyse. De reserves die op de scholen en bovenscholen aanwezig zijn, worden gebruikt voor de bufferfunctie. Er wordt dus geen bedrag apart gezet om de risico's uit de risicoanalyse af te dekken, maar de bestaande reserves worden hiervoor gebruikt. Om na te gaan of SCOH over voldoende kapitaal beschikt wordt de analyse financiële positie gebruikt. Zie hiervoor de paragraaf 3.3 'analyse financiële positie'.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

	Risico's	Maatregelen
1	Als gevolg van niet (tijdig) aangekondigde wetswijzigingen en/of bezuinigingen op landelijk niveau bestaat de kans dat de SCOH minder financiële middelen tot haar beschikking krijgt dan begroot, met als gevolg dat de meerjarenbeleiddoelstellingen niet worden gehaald en/of een negatief resultaat wordt gerealiseerd. Dit risico wordt vergroot door de toename van aantal tijdelijke subsidies, zoals NPO en basisvaardigheden.	Voor zover dit bekend is voordat de begroting is gemaakt, wordt dit verwerkt in de begroting. Voor het overige is buffervermogen nodig. Dit wordt ingeschat op 1% van de Rijksbaten.
2	Als gevolg van bezuinigingen op lokaal niveau bestaat de kans dat SCOH minder financiële middelen tot haar beschikking krijgt, met als gevolg dat de meerjarenbeleiddoelstellingen niet worden gehaald en/of een negatief resultaat wordt gerealiseerd.	Voor zover dit bekend is voordat de begroting is gemaakt, wordt dit verwerkt in de begroting. Voor het overige is buffervermogen nodig. Dit wordt ingeschat op 5% van de baten gemeentesubsidies.
3	Effect van de nasleep van corona op onderwijskwaliteit.	NPO subsidie goed en gericht inzetten en monitoren van de kwaliteit.
4	De kans dat vanwege het lerarentekort een groot aantal onbevoegden in dienst genomen wordt, die uiteindelijk hun bevoegdheid niet zullen halen. De formatie wordt dan belast met onbevoegden, waarvan moeizaam tot niet afscheid genomen kan worden, terwijl de organisatie behoefte heeft aan bevoegde leerkrachten. Als er al afscheid genomen kan worden van deze onbevoegden, dan komen de ww kosten voor 50% voor rekening bestuur.	Monitoren van het aantal onbevoegden dat in opleiding is tot leraar en bij twijfel over haalbaarheid opleiding tijdig ingrijpen en geen vast dienstverband aangaan. Risico op desinvestering. Buffer opgenomen van de kosten van 2 fte.
5	De kans dat vanwege het lerarentekort een groot aantal uitzendkrachten ingehuurd moet worden voor structurele formatieplaatsen.	Voorkomen: scholen stimuleren andere organisatievormen te onderzoeken en implementeren, zodat het onderwijs met minder leerkrachten en meer ondersteunend personeel verzorgd kan worden. In de begroting wordt een bedrag opgenomen. Voor aanvullende risico's is buffervermogen opgenomen. Dit wordt ingeschat op 10% van de verwachte kosten uitzendbureaus.
6	De kans dat de kwaliteit van het onderwijs, de zorg en de bedrijfsvoering in het geding is door onvoldoende of onvoldoende bekwaam personeel.	Er is een veelheid aan maatregelen. Hier worden er een paar genoemd. - Onvoldoende personeel: er is een recruiter aangesteld om de werving van nieuw personeel te bevorderen. Voorts inzetten op extra arbeidsvoorwaarden om nieuw personeel binnen te halen en op maatregelen die zittend personeel weten te boeien en binden. Nieuwe organisatievormen stimuleren en mogelijk maken. - Onvoldoende bekwaam personeel: professionaliseren bevorderen, gesprekkencyclus goed uitvoeren, niet vrijblijvende verbetertrajecten inzetten en soms afscheid nemen.
7	Het risico dat directeursvacatures niet vervuld kunnen worden, omdat er onvoldoende gekwalificeerde directeurs zijn.	Traineeship high potentials voortzetten. Kosten worden opgenomen in de begroting. Voor onvoorziene kosten interim-directeuren wordt een post opgenomen in de begroting. Tevens wordt een buffer gevormd voor 1 fte inhuur per jaar.
8	Het risico dat er onvoldoende financiële middelen zijn om in het onderhoud te voorzien. Dit wordt versterkt door de toenemende eisen en wensen op het gebied van ventilatie en energiebesparing (BENG normen), waardoor de kosten van installaties en het onderhoud toenemen.	Er is een meerjaren onderhoudsplan (MOP) gemaakt en deze wordt periodiek geactualiseerd. Meer centrale sturing op onderhoud en onderhoudscontracten.

3. VERANTWOORDING FINANCIËN

Naast een toelichting op de realisatiecijfers, worden in dit hoofdstuk verwachtingen met betrekking tot de toekomst weergegeven. Nadrukkelijk wordt vermeld, dat het hier gaat om toekomstverwachtingen en begrotingen. Er is zorg besteed aan het maken van goede begrotingen, maar er kunnen geen garanties gegeven worden dat de werkelijkheid zich zo ontwikkelt als is begroot.

De gegevens in dit hoofdstuk hebben betrekking op SCOH. De stichtingen SPCP en SBBCO zijn buiten beschouwing gelaten. In het jaarrekeninggedeelte is zowel een geconsolideerde jaarrekening (SCOH, SPCP en SBBCO), als enkelvoudige (SCOH) jaarrekening opgenomen. Zie ook de toelichting in hoofdstuk 1 (paragraaf over juridische structuur).

3.1 ONTWIKKELINGEN IN MEERJARIG PERSPECTIEF

Leerlingen en personeel

Tabel 3.1 aantal fte en aantal leerlingen

	2022	2023	2024	2025	2026
<i>peildatum</i>	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
directie	49	51	55	55	55
onderwijsgevend personeel	587	573	539	539	539
onderwijsondersteunend personeel	223	266	294	291	284
FTE totaal	859	890	888	885	878
<i>teldatum</i>	1-2-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026
totaal aantal leerlingen	10.200	10.143	10.041	10.223	10.277

Per 1 januari 2020 was er bij SCOH 782 fte in dienst. Dat is toegenomen tot 890 fte per 1 januari 2023. De belangrijkste oorzaak is de NPO-bekostiging, waardoor extra personeel in dienst is genomen. De prognose van het aantal fte van de komende jaren is gebaseerd op de meerjarenbegroting. Er is een kleine daling in aantal fte begroot, maar ondanks dat, ontstaat bij deze hoeveelheid fte een fors tekort op de meerjarenbegroting. In de jaren 2024 en 2025 benutten de scholen nog de NPO reserve (€7,5 miljoen per 31 december 2023), maar daarna zal met minder fte gewerkt moeten gaan worden. Zie verder de toelichting in paragraaf 3.2.

De totale leerkrachtformatie is per 1 januari 2024 met 34 fte gedaald. De toename van het OOP met 28 fte is voor een belangrijk deel te verklaren door een toename van leraarondersteuners van 63 naar 83 fte en door toename van het aantal onderwijsassistenten van 100 naar 108 fte. Per 1 jan 2021 was er 25 fte leraarondersteuners en 55 fte onderwijs assistenten in dienst. Er is de laatste jaren dus sprake van een forse toename in het OOP.

Tabel 3.1 is exclusief het aantal medewerkers dat via uitzendbureaus wordt ingehuurd. In 2023 is €3,5 miljoen uitgegeven aan uitzendbureaus (€3,1 miljoen in 2022; €3,7 miljoen in 2021; €4,2 miljoen in 2020; €4,7 miljoen in 2019). Dit is inclusief de inhuur in verband met (ziekte)vervangingen, maar exclusief de inhuur van interim directies (€1,0 miljoen in 2023; €1,2 miljoen in 2022 en €1,2 miljoen in 2021). Gemiddeld zijn de kosten per fte (OP + OOP) circa €105.000,- per jaar. Dat betekent circa 34 fte gemiddeld aan uitzendkrachten in 2023. Dat is ongeveer gelijk aan het aantal in 2022. De kosten van een interim directeur zijn circa €250.000 per jaar; dat betekent circa 3,6fte aan interim directie was in 2023 (4,8 fte in 2022).

Met ingang van 1 januari 2023 wordt de bekostiging bepaald op basis van het aantal leerlingen op peildatum 1 februari. De kalenderjaar-2024-bekostiging wordt bepaald op basis van 1 februari 2023. Bij SCOH wordt er per 1 februari 2024 aan 10.041 leerlingen onderwijs gegeven. Dat is een daling van 102 leerlingen (1,0%) ten opzichte van het jaar ervoor.

De prognose voor de komende jaren is gebaseerd op de prognose van de schooldirecties van onze scholen tijdens de begrotingsgesprekken in het najaar 2023. Op basis daarvan is begroot dat het aantal leerlingen per 1 februari 2025 uit zal komen op 10.223 leerlingen. Naar verwachting zal ook de jaren daarna sprake zijn van een kleine stijging. Nu de realisatiecijfers van 1 februari 2024 bekend zijn, blijkt dat deze ongeveer 0,7% lager zijn dan de prognose per 1 februari 2024. Het is de verwachting dat de prognose die in oktober 2023 is gemaakt voor de komende jaren ook aan de hoge kant zal zijn. Dat zullen we bij het maken van de nieuwe begroting (oktober 2024) aanpassen.

De prognose van de gemeente Den Haag en eigen analyses laten zien dat het leerlingaantal in veel wijken de komende jaren naar verwachting stabiel zal zijn. Maar er zijn grote verschillen tussen wijken.

Het aantal leerlingen vormt de basis voor de bekostiging, maar ook voor de opheffingsnorm is het totaal aantal basisschoolleerlingen van groot belang. Onder de SCOH-basisscholen is door de jaren heen altijd sprake van één of meerdere scholen die zich onder de opheffingsnorm van 200 leerlingen bevinden. In het geval dat een school zich 3 jaar lang op 1 oktober van een jaar onder de opheffingsnorm bevindt, houdt de bekostiging van deze school op en dient de school te worden opgeheven. De wet biedt echter de mogelijkheid aan schoolbesturen om scholen onder de opheffingsnorm in stand te houden in geval het gemiddeld aantal leerlingen van alle scholen van dat bestuur boven een bepaald aantal uitkomt. In het geval van SCOH is dat 290 leerlingen. De marge met de opheffingsnorm is per 1 oktober 2023 ongeveer 400 leerlingen. Dit betekent dat als het aantal basisschoolleerlingen met meer dan 400 leerlingen daalt, er een school gesloten moet worden. Per 1 oktober 2023 zijn er 9 (van de 30) basisscholen van SCOH die al 3 jaar onder de opheffingsnorm van 200 leerlingen zitten

3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN BALANS

In tabel 3.2 zijn de baten en lasten van 2023 en 2022 opgenomen. De begroting van 2023 liet een positief resultaat zien van €1,5 miljoen. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat van €2,2 miljoen. Het verschil tussen de begroting en realisatie wordt voor circa €5,1 miljoen veroorzaakt door een aanvullende dotatie aan de onderhoudsvoorziening.

Tabel 3.2 baten en lasten 2023 en 2022

	Realisatie 2023	Begroting 2023	verschil R-B	Realisatie 2022	verschil 2023-2022
3. Baten					
3.1 Rijksbijdragen	102.475.764	96.340.730	6.135.034	95.324.004	7.151.759
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.	6.597.365	5.076.148	1.521.217	5.632.480	964.885
3.5 Overige baten	3.936.558	3.435.518	501.040	3.636.125	300.433
totaal baten	113.009.687	104.852.396	8.157.291-	104.592.610	8.417.077
4. Lasten					
4.1 Personeelslasten	91.032.107	85.986.534	5.045.573	82.515.870	8.516.237
4.2 Afschrijvingen	2.873.250	3.294.139	420.889-	2.572.253	300.997
4.3 Huisvestingslasten	12.867.440	6.702.692	6.164.748	7.881.142	4.986.298
4.4 Overige lasten	9.337.237	7.583.684	1.753.553	8.738.626	598.611
totaal lasten	116.110.034	103.567.050	12.542.984-	101.707.892	14.402.142
Saldo baten en lasten	3.100.347-	1.285.346	4.385.694-	2.884.718	5.985.065-
5. Financiële baten en lasten					
Saldo financiële baten en lasten	893.363	199.500	693.863	39.790	853.573
Resultaat	2.206.984-	1.484.847	3.691.830-	2.924.508	5.131.492-

Toelichting op de staat van baten en lasten

Het verschil tussen realisatie en begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- De Rijksbaten zijn ca €6,1 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door:
 - De indexering van de lumpsumbekostiging (circa €4 miljoen). In de begroting was rekening gehouden met 1,4%. In werkelijkheid is dat 6,4% geworden.
 - Er was €0,1 miljoen subsidie basisvaardigheden begroot. De realisatie komt op €1,0 miljoen.
 - De subsidie 1e opvang vreemdelingen is hoger dan begroot (€1,3 miljoen)
- De gemeentesubsidies zijn circa €1,5 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door niet begrote subsidies voor: nieuwkomersgroepen, centraal aanmeldpunt nieuwkomers, jeugdhulp en subsidies voor de Poort en Koetsveldschool voor ESF en impuls banenkansen.
- De overige baten zijn circa €0,5 miljoen hoger dan de begroting. De belangrijkste posten hierin zijn:
 - Hogere ouderbijdragen, m.n. in verband met tussenschoolse opvang (€0,3 miljoen);
 - Niet begrote donaties (€0,1 miljoen);
 - Hogere huuropbrengsten (€0,1 miljoen);

- De personeelslasten zijn €5,0 miljoen hoger dan begroot. De belangrijkste posten hierin zijn:
 - De salariskosten zijn €2,5 miljoen hoger dan de begroting;
 - In de salariskosten is een loonstijging van 10% per 1 juli 2023 verwerkt.
 - Het aantal fte is 5 fte hoger dan was begroot in 2023. Dat heeft niet geleid tot een stijging van de kosten. Door het lerarentekort is minder OP en meer OOP aangesteld. OOP is goedkoper dan OP, waardoor bij een gelijkblijvend aantal fte de kosten toch lager zijn.
 - Hogere kosten voor scholing (€0,8 miljoen);
 - Hogere uitzendbureaunkosten, inclusief interimdirecties. In totaal was €3,9 miljoen begroot en €4,5 miljoen gerealiseerd;
 - Hogere kosten overige personeelslasten (€0,7 miljoen). Op deze post is bijvoorbeeld de inhuur van externe organisaties begroot, die uit de gemeentesubsidies of NPO betaald worden.
- De afschrijvingskosten zijn €0,4 miljoen lager dan de begroting. Dat komt vooral, doordat investeringen begroot zijn per 1 januari 2023, maar pas in de loop van het jaar worden gedaan. Dat geldt vooral voor investeringen in ventilatie en energiebesparing.
- De huisvestingslasten zijn €6,2 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door:
 - Hogere dotatie aan de voorziening groot onderhoud. (€1,4 miljoen begroot, €6,5 miljoen gerealiseerd). In 2022 hebben we de overstap gemaakt van de oude manier van berekenen van de voorziening (die in 2024 niet meer is toegestaan), naar de nieuwe wijze van berekenen. In 2022 hebben we dat gedaan op basis van schattingen en normbedragen. Er is begin 2024 een meerjarenonderhoudsplan opgesteld door een gespecialiseerd bedrijf. Nu de meerjarenonderhoudsplannen bekend zijn, kan de voorziening nauwkeuriger bepaald worden. Het blijkt dat deze moet toenemen van €12 miljoen per 31 december 2022 naar €17 miljoen per 31 december 2023. Dat betekent een aanvullende dotatie van €5,1 miljoen.
 - Hogere kosten voor onderhoud (€0,5 miljoen);
 - Hogere energiekosten (€0,3 miljoen).
- De grootste posten binnen de overige lasten zijn: lesmateriaal, licenties, jaarlijkse kosten ICT en bijzondere activiteiten, zoals bijvoorbeeld schoolreisjes. De overige lasten zijn in 2023 circa €1,8 miljoen hoger dan begroot. Dat is een saldo van een aantal posten, waarvan de belangrijkste zijn:
 - Toename ict en licentiekosten als gevolg van digitalisering van het onderwijs (€0,2 miljoen);
 - Toename kosten bijzondere activiteiten, zoals schoolreisjes(€0,5 miljoen);
 - Toename advieskosten (€0,2 miljoen).
- De financiële baten en lasten zijn €0,7 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door te laag begrote rente-inkomsten.

De **verschillen tussen het jaar 2023 en 2022** kennen veelal dezelfde verklaring als hiervoor bij de verschillen tussen begroting en realisatie 2023 zijn genoemd. Enkele aanvullende verklaringen zijn:

- In de realisatiecijfers van 2022 is verwerkt dat het ministerie in 2022 geen volledige bekostiging heeft verstrekt. Dit zorgt voor een verschil van circa €3,2 miljoen tussen 2022 en 2023. Zonder dit effect zou het verschil tussen 2022 en 2023 in de Rijksbaten geen €6,8 miljoen, maar €3,6 miljoen zijn. Zie verder de toelichting in de volgende paragraaf.
- In 2022 heeft SCOH €10,3 miljoen ontvangen in verband met NPO. In 2023 is dat €6,1 miljoen. In de jaarrekening is een verdere specificatie van de exploitatierekening opgenomen.

In de jaarrekening is een verdere specificatie van de exploitatierekening opgenomen.

Juridische procedure in verband met vervallen OCW-vordering

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd. Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022-2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor SCOH neer op €3,2 miljoen. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag, net als vorig jaar, niet als vordering op de balans per 31 december 2023 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts “een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging”. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Er is immers een substantieel bedrag ingehouden op de bekostiging. Daarmee zijn de baten van 2022 €3,2 miljoen lager dan wanneer de volledige bekostiging zou zijn toegekend.

Vandaar dat SCOH samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen naar aanleiding van de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met 221 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog. Een uitspraak wordt verwacht in de loop van het jaar 2024.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting geeft een beeld van de verwachte baten en lasten voor de komende jaren. Er is met alle scholen een meerjarenbegroting opgesteld. De schoolbegrotingen vormen samen met de gezamenlijke begrotingen, de totale begroting van SCOH. Deze is opgenomen in tabel 3.3.

Tabel 3.3 baten en lasten 2023-2026

	2023	2024	2025	2026
3. Baten				
3.1 Rijksbijdragen	102.475.764	96.835.000	93.649.000	91.359.000
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.	6.597.365	5.654.000	5.326.000	5.196.000
3.5 Overige baten	3.936.558	3.838.000	3.847.000	3.970.000
totaal baten	113.009.687	106.327.000	102.821.000	100.525.000
4. Lasten				
4.1 Personeelslasten	91.032.107	90.365.000	88.546.000	87.904.000
4.2 Afschrijvingen	2.873.250	3.689.000	4.195.000	4.588.000
4.3 Huisvestingslasten	12.867.440	7.672.000	7.540.000	7.461.000
4.4 Overige lasten	9.337.237	8.880.000	8.613.000	8.559.000
totaal lasten	116.110.034	110.607.000	108.894.000	108.512.000
Saldo baten en lasten	3.100.347	4.281.000-	6.073.000-	7.987.000-
Saldo financiële bedrijfsvoering	893.363	800.000	700.000	600.000
Netto resultaat	2.206.984-	3.481.000-	5.373.000-	7.387.000-

Voor het jaar 2024 is een negatief saldo van €3,5 miljoen begroot. In 2025 wordt een tekort verwacht van €5,4 miljoen. In 2026 wordt een tekort van €7,4 miljoen verwacht. De resultaten van 2022 en 2023 zijn vooral positief door de NPO bekostiging. Deze loopt tot 31 juli 2023. Dat gaat om circa €10,3 miljoen in 2022 en €6,1 miljoen in 2023. Nu NPO wegvalt, ontstaan er flinke tekorten.

In de begroting is een daling verwerkt van het aantal fte van 905 in 2023 naar 878 in 2027. In 2020 had SCOH 803 fte in dienst. Sinds die tijd is het leerlingaantal met ongeveer 3% gestegen. De stijging van het aantal fte is dus veel sterker geweest. Dat komt doordat extra personeel aangenomen kon worden door NPO gelden. En ook doordat door het lerarentekort naar verhouding meer (goedkoper) onderwijs ondersteund personeel in dienst is.

De verwachting is dat de overheid de komende jaren gaat investeren in het onderwijs. Op de Rijksbegroting zijn middelen opgenomen, zodat vanaf 1 januari 2026 alle scholen structureel een bedrag voor versterking basisvaardigheden krijgen (dat zal wel een stuk minder zijn dan de bedragen van de huidige regeling basisvaardigheden). Daarnaast heeft de overheid bedragen gereserveerd voor 'brugfunctionarissen' en 'school en omgeving'. Het is nog onduidelijk hoe dat er precies gaat uitzien, daarom is die extra bekostiging niet meegenomen in de meerjarenbegroting.

Het is de verwachting dat de extra investeringen van de overheid niet genoeg zullen zijn om de tekorten geheel weg te werken. Scholen zullen ook het aantal fte omlaag moeten brengen. De meeste scholen hebben nog veel (NPO) reserve, dus het is geen probleem om in 2024 en 2025 een tekort te realiseren. Echter de tekorten lopen zo op dat er wel wat moet gebeuren, om te gaan toewerken naar een kostendekkende exploitatie.

Veruit de belangrijkste variabele in de bekostiging, is het aantal leerlingen per 1 februari van een jaar. De subsidies van het Rijk en de gemeente zijn voor het grootste deel gebaseerd op het aantal leerlingen. Daarnaast speelt de achterstandsscore een rol (door het CBS berekende score die een verwachting geeft van de onderwijsachterstand van de leerlingen van een school) en is er een kleine vaste voet in de bekostiging. Aan gemeentesubsidies worden specifieke eisen gesteld en worden toegekend op aanvraag. Bij de lasten gaat het vooral om personele lasten. Ongeveer 82% van de lasten, betreffen personele lasten.

De belangrijkste aandachtspunten en variabelen bij de meerjarenbegroting zijn:

- Er is met name in 2022 en 2023 sprake van veel incidentele subsidies en incidentele lasten. Dat leidt tot een grillig beeld in de exploitatie.
- De ontwikkeling van de loonkosten;
- De indexering van de bekostiging;
- De prognose van de leerlingaantallen;
- De doelen van financieel beleid, die genoemd zijn in paragraaf 2.5 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting.

Toelichting van enkele belangrijke posten in de meerjarenbegroting

- De Rijksbijdragen dalen vanaf 2024 door het vervallen van de NPO-bekostiging per 1 augustus 2023. In 2023 is €6,1 miljoen NPO gerealiseerd.
- Er is rekening gehouden met 3,93% indexering van de bekostiging vanaf 1 januari 2024. De reden hiervoor is, dat in de cao (en dus in de berekende loonkosten) ook rekening is gehouden met deze 3,93%. De belangrijkste regeling waarop de bekostiging is gebaseerd, is de '1e regeling bekostiging PO 2024' van 27 oktober 2023.
- Er is in 2023 €1,0 miljoen subsidie basisvaardigheden gerealiseerd. In 2024 is €3,7 miljoen voor basisvaardigheden begroot en in 2025 €2,4 miljoen. De jaren daarna is deze subsidie niet begroot.
- De loonkosten zijn berekend op basis van de laatst bekende cao. Op grond van de cao 23-24 heeft een loonsverhoging van 10% plaatsgevonden per 1 juli 2023. In 2023 was er dus gedurende een half jaar sprake van hogere loonkosten. De doorwerking daarvan naar een heel jaar, zorgt voor hogere loonkosten in 2024 en latere jaren.
- De arbeidsmarkttoelage is structureel geworden, maar het is nog niet duidelijk welke bedragen beschikbaar zijn. De arbeidsmarkttoelage is daarom niet verwerkt in de begroting vanaf 1 januari 2024. Dat heeft geen effect op het resultaat, want de baten zijn gelijk aan de lasten. Doordat deze baten en lasten niet verwerkt zijn in de meerjarenbegroting zijn de Rijksbaten en personele lasten in 2024 en latere jaren circa €2,5 miljoen lager dan in de realisatiecijfers van 2023.
- Het Participatiefonds verlaagt haar premie van 2,4% naar 1,75% per 1 januari 2024. Dit is verwerkt in de begroting.
- Scholen hebben subsidie gekregen voor werkdrukverlaging. In de lasten is een gelijk bedrag opgenomen voor de uitgaven aan werkdrukvermindering. Scholen bepalen samen met de PMR de inzet van de werkdrukgelden.
- De subsidie professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders is t/m 2024 opgenomen voor 100 euro per leerling. Daarna voor 50 euro per leerling. Het is nog niet duidelijk of en in welke vorm deze subsidie blijft bestaan.
- Door een eenmalige aanvullende dotatie aan de voorziening onderhoud zijn de huisvestingskosten in 2023 €5,1 miljoen hoger dan in 2024 en latere jaren.
- SCOH verhuurt lokalen en een aantal woningen. De totale baten zijn in 2023 circa €1,0 miljoen. Voor circa €0,4 miljoen zijn dit private inkomsten (commerciële verhuur) en voor €0,6 miljoen betreft dit een vergoeding voor medegebruik (m.n. vergoeding voor schoonmaak, energie en onderhoud). De komende jaren worden hierin geen grote wijzigingen verwacht.
- SCOH heeft in 2023 €0,5 miljoen aan detacheringinkomsten. Dit betreft vooral detacheringen aan de SPCP. Hierin worden de komende jaren geen grote wijzigingen verwacht.

Meerjarenbalans

In tabel 3.4 is de balans opgenomen per 31 december van ieder jaar. Voor wat betreft de jaren 2024-2026 is verondersteld dat de vorderingen en schulden gelijk blijven. De vaste activa muteren met de investeringen minus de afschrijvingskosten. De liquide middelen, eigen vermogen en voorzieningen muteren aan de hand van de begrotingsposten en het verwachte resultaat.

Tabel 3.4 Balans in meerjarig perspectief

	2022	2023	2024	2025	2026
1. Activa					
1.2 Materiële vaste activa	14.768.899	18.675.007	22.825.007	24.428.507	25.657.007
1.3 Financiële vaste activa	153.510	89.210	89.210	89.210	89.210
<i>Vaste activa</i>	<i>14.922.409</i>	<i>18.764.217</i>	<i>22.914.217</i>	<i>24.517.717</i>	<i>25.746.217</i>
1.5 Vorderingen	14.273.379	9.222.887	9.222.887	9.222.887	9.222.887
1.7 Liquide middelen	22.769.832	30.615.844	22.884.844	16.699.844	7.725.344
<i>Plottende activa</i>	<i>37.043.211</i>	<i>39.838.731</i>	<i>32.107.731</i>	<i>25.922.731</i>	<i>16.948.231</i>
Totale Activa	51.965.621	58.602.949	55.021.949	50.440.449	42.694.449
2. Passiva					
2.1 Eigen vermogen	24.257.236	22.050.252	18.569.252	13.196.252	5.809.252
<i>waarvan algemene reserves</i>	<i>6.782.305</i>	<i>1.063.823</i>	<i>2.282.055</i>	<i>1.151.081</i>	<i>4.369.956</i>
<i>waarvan bestemmingsreserves</i>	<i>17.433.826</i>	<i>20.950.325</i>	<i>16.256.093</i>	<i>12.019.067</i>	<i>10.158.104</i>
<i>waarvan overige reserves en fondsen</i>	<i>41.104</i>	<i>36.104</i>	<i>31.104</i>	<i>26.104</i>	<i>21.104</i>
2.2 Voorzieningen	12.993.883	18.132.205	18.032.205	18.823.705	18.464.705
2.3 Langlopende schulden	989.273	906.327	906.327	906.327	906.327
2.4 Kortlopende schulden	13.725.230	17.514.165	17.514.165	17.514.165	17.514.165
Totale Passiva	51.965.621	58.602.949	55.021.949	50.440.449	42.694.449

Toelichting balans

Activa

De materiële vaste activa bestaan voornamelijk uit gebouwen, inventaris en leermiddelen. De materiële vaste activa zijn met circa €3,8 miljoen toegenomen in 2023. Dat heeft vooral betrekking op:

- Gebouwen

De investeringen waren €1,1 miljoen, terwijl de afschrijvingen €0,3 miljoen waren. De investeringen hebben vooral betrekking op investeringen in ventilatieverbetering en energiebesparende maatregelen. Verder heeft dit betrekking op renovatie van een woning. De renovatie is in 2023 afgerond en per 1 december 2023 wordt de woning verhuurd. De stichting Belangenbehartiging verstrekt SCOH jaarlijks een schenking ter hoogte van de afschrijvingskosten minus de verhuurinkomsten, zodat er voor SCOH geen resultaatseffect is.

- Meubilair en ICT

De investeringen waren €5,7 miljoen, terwijl de afschrijvingen €2,3 miljoen waren. Er is dus relatief veel geïnvesteerd in 2023. Dit heeft voor een groot deel te maken met investeringen in verbetering ventilatie en energiebesparende maatregelen. De investeringen in ICT waren €1,2 miljoen in 2023, terwijl de afschrijvingskosten €1,3 miljoen waren. In meubilair is in 2023 €1,9 miljoen geïnvesteerd, terwijl de afschrijvingskosten €0,6 miljoen bedroegen.

Naar verwachting zullen de materiële vaste activa de komende jaren flink toenemen. Dat komt vooral door geplande investeringen in energiebesparende maatregelen en ventilatie.

De financiële vaste activa hebben voornamelijk betrekking op borg voor tablets die de scholen gebruiken.

De vorderingen zijn circa €5,1 miljoen lager dan vorig jaar. Dit heeft vooral betrekking op vorderingen op de gemeente Den Haag in verband met nieuwbouwprojecten. Deze vordering is gedaald van €11,2 miljoen per 31 december 2022 naar €5,6 miljoen per 31 december 2023. Een verdere specificatie is in het jaarrekeninggedeelte te vinden. De liquide middelen zijn ongeveer €7,8 miljoen hoger dan vorig jaar. Dat komt vooral door de afname van de vorderingen. De liquide middelen nemen de komende jaren af door de geplande investeringen en door de negatieve exploitatieresultaten.

Passiva

Het eigen vermogen is met circa €2,2 miljoen afgenomen in 2023. Dat komt door het negatieve resultaat van 2023. De komende jaren daalt het eigen vermogen door de verwachte negatieve exploitatieresultaten tot €5,8 miljoen per 31 december 2026.

Het eigen vermogen van €22,1 miljoen heeft voor €5,4 miljoen betrekking op private reserves/fondsen, voor €15,6 miljoen heeft dit betrekking op publieke bestemmingsreserves en voor €1,1 miljoen betrekking op publieke algemene reserves. Van deze €1,1 miljoen heeft €11,9 miljoen betrekking op reserves van de scholen en +/- €10,8 miljoen betrekking op bovenschoolse reserves. De bovenschoolse reserves zijn negatief geworden door de verhoging van de onderhoudsvoorziening van circa €4,0 miljoen per 31 december 2021 naar €17,0 miljoen per 31 december 2023.

De bestemmingsreserves zijn in 2023 toegenomen van €12,7 miljoen naar €15,6 miljoen. De belangrijkste onderdelen hiervan zijn:

- NPO reserve van €7,5 miljoen;
- Verder is er een bestemmingsreserve van €3,0 miljoen voor huisvestingsinvesteringen van de school de Poort.
- Daarnaast is een bestemmingsreserve voor gezamenlijke kosten de komende jaren. Deze reserve is in 2023 toegenomen van €2,3 miljoen naar €4,7 miljoen. Dit is inclusief de reserve vanuit het fonds voor onderwijskundige vernieuwingen. Naast de bestaande reserve voor onderwijskundige vernieuwingen, is deze reserve opgebouwd uit overheveling van reserves van scholen die per 31 december 2023 meer dan 25% reserve hadden. Vanuit deze reserve worden de komende jaren onder andere kosten betaald voor: uitvoering van de nieuwe strategische koers, kansrijk organiseren en kosten voor energiebesparende maatregelen en ventilatie.

Door de geplande kosten zullen deze bestemmingsreserves de komende jaren sterk dalen.

De voorziening jubilea is nagenoeg gelijk gebleven en bedraagt €0,7 miljoen. De voorziening langdurig zieken is toegenomen van €0,3 miljoen per 31 december 2022 naar €0,4 miljoen per 31 december 2023.

Er is lange tijd overleg gevoerd over de wijze waarop de voorziening gebouwonderhoud gevormd moet worden. De oude methode hield in dat de voorziening berekend werd volgens de kostenegalisatiemethode. Dat betekent dat slechts op het moment dat bepaald onderhoud moest plaatsvinden er genoeg in de voorziening moest zitten. Deze methode mag niet meer toegepast worden, vanaf het jaar 2024. Bij de nieuwe methode wordt de voorziening opgebouwd volgens de componentenmethode. Dat betekent bijvoorbeeld dat als een dak 300.000 euro kost, 30 jaar meegaat en per 31 december 2022 15 jaar oud is, dat er dan op 31 december 2022 al 150.000 euro voor deze component in de voorziening moet zitten. De nieuwe methode leidt tot een veel hogere voorziening, dan de oude methode. De benodigde liquide middelen wijzigen niet.

DSCOH heeft ervoor gekozen de nieuwe werkwijze te verwerken in de jaarrekening 2022. Dit is als stelselwijziging in de jaarrekening 2022 verwerkt per 1 januari 2022. In verband hiermee is de voorziening gebouwonderhoud met €6,7 miljoen toegenomen en het eigen vermogen van SCOH met hetzelfde bedrag afgenomen per 1 januari 2022. In 2022 hebben we dat gedaan op basis van schattingen en normbedragen. Er is begin 2024 een meerjarenonderhoudsplan opgesteld door een gespecialiseerd bedrijf. Nu de meerjarenonderhoudsplannen bekend zijn, kan de voorziening nauwkeuriger bepaald worden. Het blijkt dat deze moet toenemen van €12 miljoen per 31 december 2022 naar €17 miljoen per 31 december 2023. Dat is verwerkt in de jaarrekening 2023 door een aanvullende dotatie aan de voorziening te doen van €5,1 miljoen. Die aanvullende dotatie is ten laste van het resultaat 2023 gekomen.

De kortlopende schulden zijn met € 3,8 miljoen toegenomen tot €17,5 miljoen. De grootste posten zijn: crediteuren, loonheffing, vakantiegeld en vooruit ontvangen subsidies (vooral versterking basisvaardigheden). Onder punt 2.4 in de jaarrekening is een verdere specificatie van de kortlopende schulden opgenomen.

3.3 FINANCIËLE POSITIE

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de financiële positie van SCOH. Als eerste wordt beoordeeld of SCOH mogelijk een zwakke financiële positie heeft, waardoor er een risico is ten aanzien van de continuïteit. Vervolgens wordt gekeken of SCOH mogelijk bovenmatig vermogen heeft. De conclusie is dat SCOH een goede financiële positie heeft en geen bovenmatig vermogen heeft.

Kengetallen

In tabel 3.5 is een aantal kengetallen opgenomen die iets zeggen over de financiële positie van een organisatie. Als de kengetallen onder een signaleringswaarde liggen, zou er sprake kunnen zijn van een continuïteitsrisico. De signaleringswaarden zijn opgesteld door de onderwijsinspectie. Voor het weerstandsvermogen hanteert de inspectie geen signaleringswaarde meer. Voorheen werd als ondergrens 5% gebruikt.

Tabel 3.5 Kengetallen

Is er sprake van een mogelijk risico ten aanzien van de financiële continuïteit/ weerbaarheid? (ondergrens)

Kengetallen en signaalwaarden	2022	2023	2024	2025	2026
Solvabiliteit 2: (EV+voorz) / TV; ondergrens 30%	72%	69%	67%	63%	57%
Rentabiliteit; grens afhankelijk van vermogenspositie	2,8%	-1,9%	-3,2%	-5,2%	-7,3%
Weerstandsvermogen: EV / Totale baten	23%	19%	17%	13%	6%
Liquiditeit: vlot. activa / kortl. schulden; ondergrens 0,75	2,7	2,3	1,8	1,5	1,0
Signalering mogelijk continuïteitsrisico?	nee	nee	nee	nee	nee

De kengetallen blijven ruim boven de signaleringswaarden. Hieruit blijkt dat er bij SCOH geen mogelijk continuïteitsrisico is. De rentabiliteit is hoog geweest in 2021 en 2022. Dat komt vooral doordat de NPO-bekostiging niet geheel uitgegeven kon worden. In 2023 is er een negatieve rentabiliteit. Dat komt door de verhoging van de onderhoudsvoorziening. De komende jaren is er een negatieve rentabiliteit. Zie hiervoor de toelichting op de meerjarenbegroting. Hierdoor neemt ook het weerstandsvermogen af.

Zie voor een toelichting op het financieel toezicht door de onderwijsinspectie:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/toezicht-op-financieel-beheer/risico-indicatoren-en-signaleringswaarden-financieel-continuïteitstoezicht>

Voor meer kengetallen van de afgelopen jaren en vergelijking met andere schoolbesturen, klik op de volgende link: [Schoolbesturen op de kaart - Bestuur](#)

Signalering bovenmatig vermogen

De onderwijsinspectie heeft een model ontwikkeld om mogelijk bovenmatig vermogen te signaleren. Dit is opgenomen in tabel 3.6. Zie de volgende link voor een toelichting op de berekening van het mogelijk bovenmatig eigen vermogen: <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/toezicht-op-financieel-beheer/toezicht-op-publiek-eigen-vermogen/rekenhulp-signaleringswaarde>

Tabel 3.6 Signalering bovenmatig vermogen
Is er sprake van een mogelijk bovenmatige reserve? (bovengrens)

Signalering mogelijk bovenmatige reserves (OCW/lvhO, 2020)

	2022	2023	2024	2025	2026
A. Feitelijk publiek eigen vermogen					
Eigen vermogen	24.257.236	22.050.252	18.569.252	13.196.252	5.809.252
minus: Privaat eigen vermogen	4.788.912	5.397.849	5.397.849	5.397.849	5.397.849
totaal	19.468.324	16.652.403	13.171.403	7.798.403	411.403
B. Signaleringswaarde publiek eigen vermogen					
1.a Boekwaarde materiële vaste activa (excl. gebouwen)	11.830.068	15.043.875	19.193.875	20.797.375	22.025.875
1.b (Aanschafwaarde gebouwen * 50%) * 1,27	2.620.661	3.267.742	3.267.742	3.267.742	3.267.742
2. Liquiditeitsbuffer (5% van de totale baten)	5.234.827	5.698.222	5.359.600	5.179.350	5.059.500
totaal	19.685.556	24.009.840	27.821.218	29.244.468	30.353.118
Signalering mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit het model volgt dat SCOH geen bovenmatig vermogen heeft. Dat komt vooral doordat per 1 januari 2022 de nieuwe methode van bepalen van de voorziening onderhoud is toegepast, waardoor het eigen vermogen gedaald is. De analyses om mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen te signaleren zijn niet geschikt om conclusies te trekken over een mogelijk te laag eigen vermogen. Daarvoor moet gekeken worden naar de kengetallen uit tabel 3.5 en de meerjarenontwikkeling van de balans.

De hoogte van het eigen vermogen is jaarlijks onderwerp van gesprek bij de bespreking van de meerjarenbegroting. Dat gesprek vindt plaats met de schooldirecties, Raad van Toezicht en GMR.

3.4 FINANCIËLE PARAGRAAF PASSEND ONDERWIJS

Met het bestuur van Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH) is afgesproken dat ieder schoolbestuur in het bestuursverslag verantwoording aflegt over de middelen voor passend onderwijs. SCOH heeft in 2022 en 2023 de onderstaande bedragen ontvangen van SPPOH. Sinds de vereenvoudiging van de bekostiging per 1 januari 2023 loopt de overdracht van de S(B)O bekostiging via meer via het samenwerkingsverband.

onderwerp	2023	2022	verschil
	bedrag	bedrag	bedrag
1 S(B)O overdracht (wettelijke regeling)	-	859.671	-859.671
2 basisondersteuning	1.487.172	1.483.165	4.007
3 arrangementen	527.448	566.674	-39.226
4 jonge kind (JOKI)	71.125	91.250	-20.125
5 interne groei regeling	-	9.086	-9.086
6 advisering TLV's	180.720	161.233	19.487
7 projecten	70.833	70.000	833
8 ondersteuningsplanraad (OPR)	7.200	7.200	0
9 overig	43.233	11.250	31.983
totaal	2.387.731	3.259.529	871.798-

Veruit de grootste geldstroom is de basisondersteuning. Scholen ontvangen de basisondersteuning op basis van een vast bedrag per school en een bedrag per leerling. SCOH volgt hierbij de berekeningswijze, zoals SPPOH deze hanteert. Alle middelen worden op schoolniveau ingezet. In hun ondersteuningsplan geven scholen aan hoe ze de middelen voor passend onderwijs inzetten. Daarnaast kunnen scholen arrangementen aanvragen voor zorgproblematiek die ze niet binnen de basisondersteuning kunnen oplossen. In overleg met de ouders en adviseur van SPPOH wordt dit arrangement aangevraagd en uitgevoerd.

In de onderstaande tabel is het aantal arrangementen en TLV's opgenomen dat in het kalenderjaar 2022 en 2023 aan SCOH is toegekend.

onderwerp	2023	2022	verschil
	aantal	aantal	aantal
1 arrangementen	176	178	2-
2 TLV SBO	127	151	24-
3 TLV SO	49	29	20
totaal	352	358	6-

In de schoolgesprekken over resultaten, kwaliteit, personeel en financiën die de bestuurder en sectordirecteuren met de scholen houden, wordt regelmatig aandacht besteed aan de wijze waarop scholen passend onderwijs vormgeven op hun school.

4. VERSLAG INTERN TOEZICHT

4.1 Verslag Raad van Toezicht

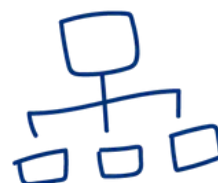
Personele wijzigingen

- Per 1 januari 2023 is de heer A. van Wijk gestart als voorzitter van de Raad van Toezicht. Hij volgde de heer J. Schinkelshoek op, die eind 2022 na twee termijnen is afgetreden. De heer Van Wijk neemt binnen de Raad van Toezicht deel aan de M&O-commissie.
- Per 31 december 2023 is de heer K. van de Boogaard na het maximum van twee zittingstermijnen afgetreden als lid van de Raad van Toezicht. De heer A. Biemans is met ingang van 1 januari 2024 benoemd als lid.

Code Goed Bestuur

De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht op het bestuur van SCOH en richt zich daarbij naar het belang van de Stichting en de aan haar verbonden organisatie. Tot het belang van SCOH wordt gerekend het maatschappelijke belang van kwalitatief goed primair onderwijs in de regio Haaglanden. SCOH onderschrijft de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs. De stichting leeft de Code grotendeels na. In 2022 is de integriteitscode vastgesteld en gepubliceerd. In 2023 is ook het toezichtkader geactualiseerd en vastgesteld. De Raad van Toezicht zal in januari 2024 een interne zelfevaluatie uitvoeren. De bevoegdheidsverdeling tussen de voorzitter en het lid van het College van Bestuur is vastgesteld door de Raad van Toezicht, maar vergt nog verwerking in het Reglement College van Bestuur. Dat Reglement wordt in 2024 vastgesteld.

Hieronder is een overzicht van de belangrijkste resultaten en activiteiten in het kader van goed bestuur opgenomen.

Stakeholders

DDe (schriftelijke) verantwoording (naar de samenleving en stakeholders) verloopt via dit verslag. De Raad van Toezicht voerde gedurende het jaar meerdere gesprekken met de verschillende stakeholders, waaronder de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (SCOH), de Ondernemingsraad (SPCP) en de Medezeggenschapsraad van het Huis van SCOH. In april hebben deze drie organen met elkaar gesproken over de nieuwe strategische koers voor SCOH en SPCP.

Zowel in het voorjaar als in het najaar vonden schoolbezoeken plaats. De leden hebben in totaal zeven scholen bezocht.

In juni 2023 hebben de Raad van Toezicht en het College van Bestuur gesproken met de wethouder van Onderwijs, Jeugd en Sport, de heer H. Bredemeijer.

In november vonden de stakeholdergesprekken plaats met delegaties van de GMR, de OR en de MR van het Huis van SCOH. In deze gesprekken kwamen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde: de samenwerking met het College van Bestuur, de visie van SCOH/SPCP, de samenwerking binnen het Huis van SCOH en tussen het Huis en de schooldirecteuren, de druk op pedagogisch medewerkers door een toename van het aantal peuters met een zorgbehoefte, het behoud van medewerkers en andere algemene ontwikkelingen.

Reguliere vergaderingen

Reguliere vergaderingen In 2023 kwam de Raad van Toezicht vijf keer bijeen voor een reguliere vergadering.

Belangrijke onderwerpen die tijdens deze vergaderingen zijn besproken zijn:

- de strategische koers 2023 – 2030;
- visievorming rond 0-12-onderwijs;
- het goedkeuren van de begrotingen en jaarrekeningen van SCOH;
- het lerarentekort en ook het groeiend tekort aan schooldirecteuren in combinatie met de onderwijskwaliteit; \
- het bevorderen van innovatie van het onderwijs binnen SCOH. De Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs (SBBCO) doet een dotatie aan het Innovatiefonds, dat onder beheer staat van het College van Bestuur. Scholen kunnen vervolgens een ondersteuningsaanvraag bij het Innovatiefonds indienen; •
- de werving en de benoeming van een nieuw lid van de Raad van Toezicht;
- identiteit en dialogeschool. De verankering van de christelijke identiteit binnen SCOH is een belangrijk onderwerp voor de Raad van Toezicht.

Voor iedere vergadering ontving de Raad van Toezicht een voortgangsrapportage over de laatste ontwikkelingen binnen SCOH op het gebied van onderwijs, personeel, financiën, huisvesting, organisatieontwikkelingen en maatschappelijke ontwikkelingen.

Maandelijks overleg voorzitter Raad van Toezicht met het College van Bestuur

Maandelijks heeft de voorzitter van de Raad van Toezicht een regulier voortgangsoverleg met het College van Bestuur in aanwezigheid van de bestuurssecretaris. Indien nodig, was er vaker contact.

Commissies Raad van Toezicht

Binnen de Raad van Toezicht zijn in 2023 de volgende commissies in de volgende samenstelling actief geweest:

- Auditcommissie: de heer K. van den Boogaard en de heer A. Pijs;
- Commissie M&O (tevens Remuneratiecommissie): mevrouw D. Koster en de heer A. van Wijk;
- Commissie Onderwijskwaliteit: de heer P.J. Dijkman en mevrouw E. Verhoef.

Hierna volgt een beknopt verslag van deze commissies.

Commissie Onderwijskwaliteit

De Commissie Onderwijskwaliteit bereidt de besluitvorming in de Raad van Toezicht voor, ook voor SPCP. De Commissie vervult ook een klankbordfunctie voor het College van Bestuur en zij wordt vanuit SCOH bijgestaan door het lid van het College van Bestuur en de sectordirecteur Onderwijs, Kwaliteit en Innovatie. De volgende onderwerpen kwamen in de commissievergaderingen aan bod:

- **Kansrijk organiseren:** er is veel gesproken over de inspanningen van SCOH om vanwege het personeelstekort, het onderwijs anders te organiseren.
- **Nieuwkomersonderwijs:** de Commissie is geïnformeerd over de inspanningen van de gemeente Den Haag en SCOH om de wachtlijsten te verkorten en de nieuwkomersleerlingen een zo goed mogelijke onderwijsplek te bieden.
- **Onderwijskwaliteit:** de Commissie heeft gesproken over de manier waarop het College van Bestuur de opbrengsten per school monitort en de wijze waarop het College van Bestuur stuurt op de onderwijskwaliteit. Scholen met een intensieve begeleiding zijn, waar nodig, apart besproken.
- **Innovatiefonds:** de Commissie heeft de aanvragen voor het Innovatiefonds beoordeeld. Er is aan vijf scholen een bedrag van in totaal € 199.700 toegekend. Dat bedrag komt deels uit de reserves van de scholen en deels uit de Stichting Behartiging. In het Innovatiefonds zijn, naast de leden van de Commissie, ook het lid van het College van Bestuur, de directeur Onderwijs, Kwaliteit en Innovatie en drie schooldirecteuren vertegenwoordigd. De bestuurssecretaris is de secretaris van het fonds.
- **Strategische koers, besturingsfilosofie, bestuurlijke agenda**

Commissie M&O (tevens Remuneratiecommissie)

De Commissie P&O bereidt de besluitvorming in de Raad van Toezicht voor. Vanuit SCOH wordt de Commissie bijgestaan door de voorzitter van het College van Bestuur en de sectordirecteur Mens & Organisatie.

- **Personeelstekort:** In de Commissie waren het lerarentekort en het schoolleiderstekort een terugkerend gespreksonderwerp.
- **Kansrijk Organiseren:** er is veel gesproken over de inspanningen van SCOH om vanwege het personeelstekort, het onderwijs anders te organiseren. De Commissie is op de hoogte gehouden van diverse initiatieven zoals Onderwijsambassadeurs, merkversterking van SCOH en de deelname van SCOHscholen aan het programma Heel Holland Leert.
- **Gesprekkencyclus:** de gesprekkencyclus is samen met een aantal schooldirecteuren opnieuw vormgegeven. Ook zijn de randvoorwaarden opnieuw bepaald. In 2024 moet de nieuwe cyclus in werking treden.
- **Medezeggenschap:** in 2023 is een medezeggenschapsorgaan voor het Huis van SCOH ingesteld.

Jaarlijks zal de reguliere vergadering van maart/april in het teken staan van strategisch personeelsbeleid. De Commissie heeft met beide leden van het College van Bestuur een functioneringsgesprek gevoerd.

Auditcommissie

De besluitvorming van de Raad van Toezicht over financiële aangelegenheden wordt voorbereid door de Commissie bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht. Zij worden vanuit SCOH bijgestaan door het lid van het College van Bestuur en de controller.

Bij het bewaken van de doelmatigheid van de uitgaven van de organisatie en het toezicht op de besteding van middelen is de door het College van Bestuur en de controller opgestelde (meerjaren)begroting leidend. De meerjarenbegroting geeft daarbij het meerjarige perspectief; de jaarbegroting is het instrument waarmee aan het College van Bestuur goedkeuring wordt verleend om uitgaven te doen. Deze begroting is door de Commissie besproken met het College van Bestuur en de controller. Vervolgens is de begroting in de Raad van Toezicht besproken en goedgekeurd.

De aannames en veronderstellingen die zijn gedaan in de meerjarenbegroting, zijn een essentieel onderdeel geweest van het overleg en de beraadslaging in de Raad van Toezicht. De Commissie kijkt daarbij onder meer naar de doelmatigheid van de uitgaven van de organisatie. Van belang voor de jaarbegroting zijn onder meer de ontwikkelingen van leerlingenaantallen (van de basisscholen en de peuterscholen) en (woning)bouwplannen in de buurt van scholen van SCOH. Voor het doelmatig organiseren van het onderwijs is het namelijk van groot belang dat de capaciteit aan onderwijsgebouwen aansluit bij de (verwachte) leerlingenaantallen. De jaarbegroting is goedgekeurd in de Raad van Toezicht, evenals de jaarrekening. Plannen voor nieuwbouw dan wel verbouw van scholen werden vanwege het langetermijnbeslag op de financiële middelen kritisch gevolgd. De huisvestingsuitgaven worden ook opgenomen in de planning- en controlcyclus.

De Raad van Toezicht overlegde verder met het College van Bestuur en de controller over de interne controle- en risicobeheersingssystemen. De risico's die worden onderkend, zijn voorzien van beheersmaatregelen en zijn ook financieel vertaald. Op basis daarvan wordt een reserve in stand gehouden, zodat de risico's zo nodig kunnen worden opgevangen.

De Financiële commissie heeft, voorafgaand aan de behandeling binnen de Raad van Toezicht, de rapportages over de realisatie van de begroting besproken. Daarnaast kwamen aan de orde de managementletter, het accountantsverslag, de jaarrekening en het bestuursverslag.

De Raad van Toezicht constateert dat SCOH praktisch altijd de begrote resultaten behaalt en een gezond vermogen en een toereikende liquiditeit heeft. Een en ander toont aan dat adequaat wordt begroot en dat uitgaven in lijn met de begroting worden gedaan.

4.2 HOOFD- EN NEVENFUNCTIES LEDEN VAN RAAD VAN TOEZICHT

Het betreft de hoofd- en nevenfuncties naast het lidmaatschap van de Raad van Toezicht van de SCOH/SPCP.

Albert van Wijk (voorzitter per 1 januari 2023)

Hoofdfunctie:

- Voorzitter Raad van Bestuur IJsselland Ziekenhuis

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Partners voor Jeugd
- Lid Raad van Toezicht KNVB

Karel van den Boogaard

Nevenfuncties:

- Secretaris van de Coöperatieve Vereniging Gooland U.A.
- Penningmeester van de Cantorij van de wijkgemeente Nootdorp van de Protestantse Gemeente te Nootdorp-Ypenburg.
- Voorzitter van de Beleggingscommissie van de Protestantse Gemeente te Nootdorp-Ypenburg

Els Verhoef

Hoofdfunctie:

- Els Verhoef Advies: coaching voor bestuurders, strategisch advies, Governance en onderwijskwaliteit. Actuele opdracht: programmaleider bij de Politieacademie met betrekking tot nieuwe opleidingsprofielen van de diverse politieberoepen.

Nevenfuncties:

- Voorzitter/Lid van diverse auditpanels van de NVAO.

Arnoud Pijls

Hoofdfunctie:

- Advisor, Advocatenkantoor Clifford Chance, Amsterdam
- Associate professor (part time) Erasmus School of Law, Erasmus Universiteit Rotterdam

Nevenfunctie:

- Redacteur van het Tijdschrift voor Ondernemingsbestuur (uitgeverij Paris).
- Vaste medewerker van het Tijdschrift Ondernemingsrecht (uitgever Wolters Kluwer)
- Lid Raad van Toezicht Stichting Yuverta.

Daniëlle Koster

Hoofdfunctie:

- Managing consultant onderwijs, BMC

Nevenfuncties:

- Voorzitter bestuur Festival Classique

Pieter Jan Dijkman

Hoofdfunctie:

- Directeur Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

Anton Biemans

Hoofdfunctie:

- Directeur Compliance en Control bij de Provincie Zuid-Holland

Nevenfunctie:

- Lid Raad van Toezicht en voorzitter auditcommissie bij de Universiteit voor Humanistiek

4.3 ROOSTER VAN AFTREDEN RAAD VAN TOEZICHT

Naam	Datum 1e benoeming	Aftreden (ultimo)*	afreeddata 2e benoeming
Dhr. A. van Wijk	01-01-2023	31-12-2026	31-12-2030
Dhr. K. van den Boogaard	01-01-2016	31-12-2023	betreft tweede periode
Mw. E. Verhoef	01-01-2020	31-12-2027	betreft tweede periode
dhr. A. Pijls	01-01-2021	31-12-2024	31-12-2028
Dhr. P.J. Dijkman	01-01-2022	31-12-2025	31-12-2029
Mw. D. Koster	01-01-2022	31-12-2025	31-12-2029
Dhr. A. Biemans	01-01-2024	31-12-2027	31-12-2031

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Naam:	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
Rechtsvorm:	Stichting
Statutaire zetel:	Den Haag
Vestigingsadres:	Burgemeester Patijnlaan 19, 2585 BE Den Haag
Inschrijfnummer KVK:	41149716
Activiteiten	Primair en voortgezet basis- en speciaalonderwijs voor leerplichtigen Kinderopvang bestaande uit peuteropvang

Deze jaarrekening is opgemaakt conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, Titel 9 van Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (“RJ-richtlijnen”), waaronder de hoofdstukken 400, 640, 660, de bijlagen bij hoofdstuk 660 en het Besluit modellen jaarrekening zoals opgenomen in hoofdstuk 910 van de RJ-richtlijnen. De jaarrekening is opgesteld in euro’s.

Activa en passiva (met uitzondering van het groepsvermogen) worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met het voorgaande jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de stichting zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, zijn de veronderstellingen die aan deze oordelen en schattingen ten grondslag liggen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van de SCOH samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin SCOH direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken.

Onderlinge transacties, onderlinge winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen op onderlinge-transacties worden ook geëlimineerd tenzij sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de groep.

De in de consolidatie begrepen stichtingen zijn:

- Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
- Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen, Den Haag ("SPCP")
- Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs, Den Haag ("SBBCO")

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn verbonden partijen als bedoeld in de door de International Accounting Standards Board vastgestelde en door de Europese Commissie goedgekeurde standaarden. Op grond van art. 2:381 lid 3 BW vermeldt SCOH welke van betekenis zijnde transacties zij niet onder normale marktvoorwaarden met verbonden partijen als hiervoor bedoeld is aangegaan, de omvang van die transacties, de aard van de betrekking met de verbonden partij, alsmede andere informatie over die transacties die nodig is voor het verschaffen van inzicht in de financiële positie van SCOH. Informatie over individuele transacties kan overeenkomstig de aard ervan worden samengevoegd, tenzij gescheiden informatie nodig is om inzicht te verschaffen in de gevolgen van transacties met verbonden partijen voor de financiële positie van SCOH. Vermelding van transacties tussen twee of meer leden van een groep kan achterwege blijven, mits dochtermaatschappijen die partij zijn bij de transactie geheel in eigendom zijn van een of meer leden van de groep.

SPCP, SBBCO, de bestuurders van SCOH en managers op sleutelposities binnen SCOH en de hieronder genoemde samenwerkingsverwerkingsverbanden passend onderwijs worden in ieder geval aangemerkt als verbonden partij van SCOH.

Samenwerkingsverbanden passend onderwijs (vanaf 1 aug. 2014):

SWV Den Haag SPPOH 28-15 (alle SCOH scholen, behalve De Poort)

SWV Passend Onderwijs VO Haaglanden (De Poort)

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

De overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Om vast te kunnen stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de toelichting in de hierna opgenomen paragraaf.

Hieronder worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.

Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Schoolgebouwen en terreinen basisscholen	480	2,5	1.000
Bouwkundige kosten schoolgebouwen (uitbreiding)	360	3,33	1.000
Bouwkundige kosten schoolgebouwen (overig)	240,180 en 120	5, 6,67 en 10	1.000
Woningen	240 en 600	2 en 5	1.000
MFA gebouwen	240	5	1.000
Inrichting gymzalen	96 t/m 240	5 t/m 12,5	1.000
Zonweringen	60 en 120	10 en 20	1.000
Installaties	60 t/m 240	5 t/m 20	1.000
Vervoermiddelen	120	10	1.500
Kantoormeubilair en inventaris	120 en 240	5 en 10	1.000
Schoolmeubilair en inventaris	240 t/m 60	5 t/m 20	1.000
Huishoudelijke apparatuur	60, 144 en 240	5, 8,33 en 20	1.000

Onderwijskundige apparatuur	60,85,171 en 240	5, 7, 14 en 20	1.000
ICT	33,33 t/m 240	5 t/m 33,33	1.000
Leermiddelen	96 en 240	5 en 12,5	1.000
Overige investeringen	120	10	1.000

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij eigen investeringen of bij doordecentralisatie van de huisvesting.

Bijzondere waardeverminderingen van Vaste Activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderverslies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het desbetreffende actief. Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de stichting op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de stichting de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Financiële vaste activa

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. SCOH heeft alleen effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille.

Effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden, na eerste verwerking, gewaardeerd tegen reële waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via de winst-en-verliesrekening worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Effecten als onderdeel van de vlottende activa hebben een looptijd korter dan een jaar.

Operationele Leasing

Bij de stichting kunnen leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met

ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een overeengekomen verlengde betalingstermijn, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van het resultaat gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Effecten

Effecten als onderdeel van de vlottende activa worden op gelijke wijze gewaardeerd als de effecten als onderdeel van de vaste activa.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

De bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door derden zijn aangebracht.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van het resultaat. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de desbetreffende voorziening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Voor de berekening van de contante waarde is een verdisconteringspercentage van 1,92% gehanteerd.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loonkosten van langdurig zieke medewerkers. De voorziening wordt bepaald door per zieke de kans op herstel in te schatten. De loonkosten worden berekend tot het verwachte moment van uitdiensttreding. De loonkosten worden verminderd met eventuele uitkeringen (ziektewet, iva, etc.). WGA-uitkeringen komen niet voor rekening van SCOH, want SCOH heeft daarvoor een verzekering afgesloten.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid (VO) / Duurzame inzetbaarheid (PO)

In de CAO is een persoonlijk budget opgenomen van 50 uur (VO) / 40 uur (PO) voor elke medewerker en een aanvullend budget van 120 uur (VO) / 130 uur (PO) voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de nominale waarde van de toekomstige uitbetalingen.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

De stichting least een deel van het wagenpark. Hierbij heeft de stichting grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en rentecomponent. De leaseverplichtingen worden exclusief de rentecomponent opgenomen onder de langlopende schulden.

Op de enkelvoudige balans van SCOH is tevens de schuld MFA aan de stichting Belangenbehartiging opgenomen. Dit betreft bijdragen in de multifunctionele accommodaties. De bijdragen in multifunctionele accommodaties worden als langlopende schuld opgenomen op de balans van de stichting als er huuropbrengsten zijn te verwachten. Met de huuropbrengsten worden de schulden MFA afgelost bij de stichting Belangenbehartiging.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schulden.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (ook wel derivaten genoemd) verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het desbetreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde.

Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen, wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting onder de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Prijrisico

SCOH loopt risico's over de waardering van effecten, die zijn opgenomen onder "financiële vaste activa en effecten", welke op hun beurt zijn opgenomen onder "vlottende activa". De stichting beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille en door limieten te stellen.

Rente- en kasstroomrisico

SCOH loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (waaronder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt SCOH risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Voor vastrentende vorderingen en schulden loopt SCOH risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de markttrente.

Voor de vorderingen worden geen contracten afgesloten om het renterisico af te dekken zoals renteswaps.

Kredietrisico

SCOH heeft geen significante concentraties van kredietrisico, daar SCOH geen verkoopactiviteiten heeft en bijna al haar inkomsten via de overheid verkrijgt.

De Liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderinggrondslagen.

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de winst-en-verliesrekening wordt toegevoegd aan de reserve(s) die door het bestuur is (zijn) bepaald.

Opbrengstverantwoording

Verlenen van diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Giften

Indien baten worden ontvangen in de vorm van zaken of diensten, worden deze gewaardeerd tegen de reële waarde.

Overige overheidsbijdragen en –subsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd. Ook worden dergelijke subsidies als bate verantwoord, wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Overige baten

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Materiële vaste activa die uit subsidies zijn bekostigd, worden gelijk verminderd naar 0. Op terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa worden rechtstreeks verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing. Er worden op wettelijke of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105%, vindt geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

ABP werd in 2008 zwaar geraakt door de crisis op de financiële markten. Daarom heeft het ABP toen een herstelplan opgesteld. Hierin staat wat zij doet om de financiële situatie binnen 5 jaar te verbeteren. Dit plan is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank, de toezichthouder op de Nederlandse pensioenfondsen.

De belangrijkste punten uit het herstelplan zijn:

- Zolang de dekkingsgraad lager is dan 105% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling.

- De premie moet minimaal kostendekkend zijn en bij een lage dekkingsgraad (dekkingstekort) bijdragen aan herstel van het fonds. Om de financiële positie te verbeteren geldt een tijdelijke herstelopslag voor de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is.
- In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kan het ABP korten op de pensioenen.

Eind 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de “verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering”. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Indien sprake is van een tekort bij het ABP, bestaat geen verplichting tot het betalen van aanvullende bedragen anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Dividenden

Ontvangen dividenden op aangehouden effecten worden verantwoord zodra de stichting het recht op het ontvangen van dividend heeft verkregen.

Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig RJ-richtlijn 660 voor Onderwijsinstellingen een segmentatie gemaakt in de winst-en-verliesrekening ten aanzien van de volgende segmenten: PO, VO, Peuters en Overig.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans

1 Activa	31-12-2023	31-12-2022	2 Passiva	31-12-2023	31-12-2022
1.1 Immateriële vaste activa	-	-	2.1 Eigen Vermogen*	38.157.452	39.777.642
1.2 Materiële vaste activa	19.422.828	15.489.076	2.2 Voorzieningen	18.158.184	13.023.999
1.3 Financiële vaste activa	12.591.242	12.164.380	2.3 Langlopende schulden	13.388	20.372
Vaste Activa	32.014.070	27.653.455	2.4 Kortlopende schulden	17.919.114	14.284.062
1.5 Vorderingen	9.149.072	14.504.505			
1.6 Effecten	1.185.844	546.669			
1.7 Liquide middelen	31.899.151	24.401.447			
Vlottende activa	42.234.068	39.452.621			
Totaal activa	74.248.138	67.106.076	Totaal passiva	74.248.138	67.106.076

*na resultaatbestemming

Jaarrekening

Geconsolideerde staat van baten en lasten

3 Baten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
3.1 Rijksbijdragen	102.475.764	96.340.730	6.135.034	95.324.004	7.151.760
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	10.085.599	8.793.049	1.292.550	8.994.138	1.091.461
3.5 Overige baten	4.304.310	3.091.071	1.213.239	4.010.235	294.076
Totaal baten	116.865.673	108.224.850	8.640.823	108.328.377	8.537.297
4 Lasten					
4.1 Personeelslasten	94.556.200	89.519.456	5.036.744	85.937.880	8.618.320
4.2 Afschrijvingen	2.905.238	3.394.337	-489.099	2.600.259	304.979
4.3 Huisvestingslasten	12.861.147	7.308.486	5.552.662	7.744.339	5.116.808
4.4 Overige lasten	10.078.412	8.047.186	2.031.226	9.674.420	403.992
Totaal lasten	120.400.997	108.269.464	12.131.534	105.956.899	14.444.098
Saldo baten en lasten	-3.535.324	-44.613	-3.490.710	2.371.478	-5.906.802
5.0 Financiële baten en lasten					
Saldo financiële baten en lasten	1.915.134	612.680	1.302.454	-2.146.339	4.061.473
Nettoresultaat	-1.620.190	568.067	-2.188.257	225.139	-1.845.329

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

1	Kasstroom uit operationele activiteiten	31-12-2023	31-12-2022
4.2	Saldo baten en lasten	-3.535.324	2.371.478
	Aanpassingen voor:		
4.2	- Afschrijvingen	2.905.238	2.600.259
2.1	- Overige mutaties reserves	-0	-6.702.541
2.2	- Mutaties voorzieningen	5.134.185	8.316.149
		8.039.423	4.213.867
	Veranderingen in vlottende middelen:		
1.5	- Vorderingen	5.355.431	-6.568.007
1.6	- Effecten	-639.175	-346.573
2.4	- Kortlopende schulden	3.635.052	3.233.498
		8.351.308	-3.681.082
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
5.1	Ontvangen interest	1.043.190	172.152
5.5	Betaalde interest	-39.631	-43.724
5.4	Resultaat effecten	911.575	-2.274.768
		1.915.134	-2.146.340
	Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	18.305.865	-1.613.555

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

2	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.2	Investerings in materiële vaste activa	-7.081.502	-5.616.383
1.2	Desinvesteringen in materiële vaste activa	242.512	-3.447
1.3	Overige investeringen in financiële vaste activa	-426.862	2.922.504
	Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-7.265.852	-2.697.326
3	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3	Nieuw opgenomen leningen	-	-
2.3	Aflossing langlopende schulden	6.985	6.985
	Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-6.985	-6.985
	Mutatie liquide middelen	7.497.704	-1.946.388
	Mutatie liquide middelen		
	Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
1.7	Stand liquide middelen per 1-1	24.401.447	26.347.834
	Mutatie boekjaar liquide middelen	7.497.704	-1.946.387
	Stand liquide middelen per 31-12	31.899.151	24.401.447

Jaarrekening

Toelichting balans

	Aanschaf t/m 2022	Afschr. t/m 2022	Boekwaarde 31- 12-2022			
1.2 Materiële vaste activa						
1.2.1 Gebouwen en terreinen	4.777.218	1.220.375	3.556.843			
1.2.2 Inventaris en apparatuur	22.999.384	12.126.590	10.872.795			
1.2.3.1 Leermiddelen	3.555.441	2.611.795	943.645			
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	137.744	21.952	115.793			
Totaal materiële vaste activa	31.469.788	15.980.712	15.489.076			

	Invest. 2023	Desinvest. 2023	Afschr. 2023	Aanschaf t/m 2023	Afschr. t/m 2023	Boekwaarde 31-12-2023
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.047.279	28.253	347.960	5.796.244	1.568.335	4.227.909
1.2.2 Inventaris en apparatuur	5.759.139	119.288	2.277.890	28.639.236	14.404.480	14.234.756
1.2.3.1 Leermiddelen	256.706	93.971	264.962	3.718.176	2.876.757	841.419
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	18.377	1.000	14.425	155.121	36.377	118.744
	7.081.502	242.512	2.905.238	38.308.777	18.885.949	19.422.828

* De uit eigen middelen bekostigde gebouwen betreffen 5 woningen. Deze woningen zijn met private middelen verkregen. De overige (school)gebouwen zijn juridisch eigendom van de stichting, maar het economisch claimrecht berust bij de gemeente. Dit betreft: 30 basisscholen, 3 scholen voor speciaal basisonderwijs, 1 school voor speciaal (voortgezet) onderwijs en 1 praktijkschool (VO).

* SCOH heeft geïnvesteerd in multifunctionele accommodaties (MFA). Deze zijn grotendeels gefinancierd door de gemeente Den Haag.

1.2.1 Het restant heeft de Stichting Belangen Behartiging (SBBCO) gefinancierd en dit gedeelte is als materiële vaste activa opgenomen op de balans. De boekwaarde van de MFA is per 31-12-2023 € 610.121 (2022: € 652.751). Daarnaast heeft de SBBCO een lening verstrekt, zodat SCOH een aantal extra lokalen bij de Anemaschool kon bouwen. De boekwaarde hiervan is per 31 december 2023 € 282.816 (2022: € 316.149).

* De investeringen in 2023 hebben vooral betrekking op investeringen in ventilaties en aanbrengen van installaties.

	2023	2022				
1.3 Financiële vaste activa						
1.3.6 Effecten	12.502.032	12.010.870				
1.3.7 Overige vorderingen	89.210	153.510				
Totaal financiële vaste activa	12.591.242	12.164.380				

	Boekwaarde 31-12-2022	Invest. 2023	Desinvest. 2023	Resultaat 2023	Boekwaarde 31- 12-2023	
1.3.6 Effecten						
1.3.6.1 Obligaties	5.080.351	993.571	548.888	716.868	6.241.902	
1.3.6.2 Aandelen	7.377.749	1.418.070	2.003.803	553.839	7.345.855	
1.3.6.4 Overige	99.439	-	-	680	100.119	
1.6.1 Obligaties looptijd <1 jaar	546.669-	-	-	-	1.185.844-	
Totaal overige effecten	12.010.870	2.411.641	2.552.691	1.271.387	12.502.032	
	Boekwaarde 31-12-2022	Verstrekt 2023	Afgelost 2023	Boekwaarde 31- 12-2023		
1.3.7 Overige vorderingen						
1.3.7.3 Borgsommen	153.510	-	64.300	89.210		
Totaal overige effecten	153.510	-	64.300	89.210		
1.3.7 Dit betreft voornamelijk borg voor tablets						
	2023	2022				
1.5 Vorderingen						
1.5.1 Debiteuren	411.409	148.428				
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	-12.417	-10.422				
1.5.2 OCW/EL&I	344.006	364.021				
1.5.5 Studenten/deelnemers/ cursisten	-	-				
1.5.6 Overige overheden	5.860.388	11.969.458				
1.5.7 Overige vorderingen	83.064	96.848				
1.5.8 Overlopende activa	2.462.623	1.936.172				
Totaal vorderingen	9.149.072	14.504.505				
1.5.6	Er zijn in 2022 3 nieuwe schoolgebouwen opgeleverd, t.w. Vroondaal, Vliermeent en W.L. de Coligny. Voor deze 2 laatst genoemde scholen is begin januari 2023 € 7.5 mln ontvangen van de gemeente Den Haag.					

	Toelichting						
1.5.6.1	Subsidies	-3.499	170.302				
1.5.6.2	ESF-gelden	220.905	414.967				
1.5.6.3	Additionele aanvragen (Huisvesting)	5.642.982	11.198.496				
	Overige overheden	5.860.388	11.783.764				
1.5.7.1	Personeel	14.074	35.782				
1.5.7.2	Overige	68.990	61.067				
	Overige vorderingen	83.064	96.848				
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	2.112.731	1.848.457				
1.5.8.2	Verstreckte voorschoten	955.190	538.271				
1.5.8.3	Overige overlopende activa	349.892	87.715				
	Overlopende activa	2.462.623	1.936.172				
1.5.8	1.5.8.1 De grootste individuele posten zijn: Rolfgroep € 240.393, ITS € 162.298, Batenburg Installatie Techniek € 75.551, NIBC Bank huur pand Burg. Patijnlaan € 60.146, Snappet € 50.211, Cito € 38.669 en Lexima € 32.276.						
	1.6 Effecten						
1.6.1	Obligaties	1.185.844	546.669				
	Totaal liquide middelen	1.185.844	546.669				
1.6.1	Betreft obligaties met een resterende looptijd van <1 jaar.						
	1.7 Liquide middelen						
1.7.1	Kasmiddelen	19.815	17.466				
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	15.879.336	18.383.981				
1.7.3	Deposito's	16.000.000	6.000.000				
	Totaal liquide middelen	31.899.151	24.401.447				

Jaarrekening

Toelichting balans

	Stand 1-1-2023	Resultaat	Overige mut.	Stand 31-12-2023		
2.1 Eigen vermogen						
2.1.1 Algemene reserve	6.782.305	-2.756.572	-2.961.910	1.063.823		
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	12.686.019	-308.615	3.211.176	15.588.580		
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	8.776.832	1.105.256	-249.266	9.632.822		
2.1.5 Bestemmingsfonds (privaat)	41.104	-5.000	-	36.104		
2.1.8 Statutaire reserves (st. belangenbehartiging)	11.491.382	344.741	-	11.836.123		
Eigen vermogen	39.777.642	-1.620.190	-0	38.157.452		

2.1.1 Dit betreft de overheveling van schoolreserves boven 25% naar de gezamenlijke fondsen (2,6 miljoen) en de overheveling naar de huisvestingsreserve van de Poort (350.000 euro).

2.1.3 2.1.3.1 Bestemmingsreserve wordt gevormd uit de private huuropbrengsten minus private huurkosten.

2.1.5 Dit fonds dient om aan oud-leerlingen van onze basisscholen studietoelagen voor voortgezette studie toe te kennen. Het destijds ontvangen legaat bedroeg € 11.345. Het meerdere kan worden besteed in het kader van deze doelstelling.

2.1.8 In de geconsolideerde jaarrekening van SCOH heeft € 15.825.692 van het eigen vermogen betrekking op de stichting belangenbehartiging (2.1.8 + 2.1.3.4)

	Uitsplitsing	Stand 1-1-2023	Resultaat 2023	Overige mut.	Stand 31-12-2023		
2.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)							
2.1.2.2 Bestemmingsreserve groeiregeling		345.302	-298.123	-	47.179		
2.1.2.3 Bovenschools fonds ziektevervang		250.030	-221.715	-	28.315		
2.1.2.4 Bestemmingsreserve gezamenlijke fondsen		2.339.940	-521.755	2.861.176	4.679.361		
2.1.2.5 Bestemmingsreserve NPO gelden		6.602.100	914.620	-	7.516.720		
2.1.2.6 Bestemmingsreserve Arbeidsmarkttoelage		202.191	-92.711	-	109.481		
2.1.2.7 Bestemmingsreserve ESF		196.455	-	-	196.455		
2.1.2.8 Bestemmingsreserve Huisvesting		2.750.000	-88.931	350.000	3.011.069		
Bestemmingsreserves (publiek)		12.686.019	-308.615	3.211.176	15.588.580		

2.1.2.2 SCOH heeft een interne groeiregeling voor scholen die sterk groeien. Besloten is deze reserve te maximeren op €400.000. Dat komt ongeveer overeen met de lasten van 1 jaar.

2.1.2.3 Aangezien SCOH eigen risicodragers is en de ziektevervang niet meer kan declareren bij het vervangingsfonds, is een bovenschools fonds gemaakt voor ziektevervang.

2.1.2.4 De bestemmingsreserve gezamenlijke fondsen bestaan uit fondsen voor overige gezamenlijke kosten, zoals Kansrijk organiseren en uitwerking strategische koers. De fondsen worden gevuld door afkomen van reserves van de scholen. Dat is aan de orde bij scholen met meer dan 25% reserve (reserve/totale baten).

2.1.2 2.1.2.5 Scholen hebben bekostiging ontvangen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Die gelden zijn bedoeld voor het inlopen van achterstanden als gevolg van corona. De bestemmingsreserve betreft het nog niet bestede deel van de ontvangen bekostiging.

2.1.2.6 Scholen met een hoge achterstandsscore hebben een aanvullende rijksbijdrage voor de arbeidsmarkttoelage ontvangen. De bestemmingsreserve betreft het nog niet bestede deel van de ontvangen bekostiging.

2.1.2.7 De bestemmingsreserve wordt gevormd met de gelden die ontvangen zijn uit de ESF-subsidie. Het betreft hier het gedeelte van de ontvangen financiering dat nog niet is besteed.

2.1.2.8 De bestemmingsreserve gevormd voor huisvestingsinvesteringen van de school de Poort.

	Uitsplitsing	Stand 1-1-2023	Resultaat 2023	Overige mut.	Stand 31-12-2023		
2.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)						
2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	510.383	355.567	-	865.950		
2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen	4.237.425	507.636	-249.266	4.495.796		
2.1.3.3	Algemene reserve SPCP	352.102	-70.657	-	281.445		
2.1.3.4	Algemene reserve privaat st. belangenbehartiging	3.676.860	312.710	-	3.989.569		
	Bestemmingsreserves (privaat)	8.776.832	1.105.256	-249.266	9.632.822		

2.1.3 2.1.3.1 Bestemmingsreserve wordt gevormd uit de private huuropbrengsten minus private huurkosten.

		Stand 1-1-2023	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Rente mutatie	Stand 31-12-2023
2.2	Voorzieningen						
2.2.1	Personeels voorzieningen						
2.2.1.1	Jubileum	796.591	7.785	104.725	-	-	699.651
2.2.1.2	Langdurig zieken	358.820	95.621	-	-	-	454.441
2.2.1.3	Uitkeringskosten	1.016	5.614	-	-	-	6.630
2.2.1.4	Duurzame inzetbaarheid	23.977	-	15.549	-	-	8.428
2.2.3	Overige voorzieningen						
	Onderhoud gebouwen	11.843.595	6.463.865	1.318.426	-	-	16.989.034
	Voorzieningen	13.023.999	6.572.885	1.438.700	-	-	18.158.184

2.2.3 Per 1 januari 2022 is SCOH overgegaan op de nieuwe wijze van berekenen van de voorziening groot onderhoud. Hierdoor is de voorziening aanzienlijk gestegen. In 2023 heeft SCOH een onderzoek laten doen door een bureau om opnieuw de voorziening te bepalen. Voor een toelichting wordt verwezen naar het bestuursverslag en naar de grondslagen.

		Stand 31-12-2023	< 1 jaar	> 1 jaar	Totaal		
2.2	Looptijd voorzieningen						
2.2.1	Personeels voorzieningen						
2.2.1.1	Jubileum	699.651	51.916	647.735	699.651		
2.2.1.2	Langdurig zieken	454.441	369.945	84.496	454.441		
2.2.1.3	Uitkeringskosten	6.630	6.630		6.630		
2.2.1.4	Duurzame inzetbaarheid	8.428	-	8.428	8.428		
2.2.3	Overige voorzieningen						
	Onderhoud gebouwen	16.989.034	2.384.452	14.604.582	16.989.034		
	Voorzieningen	18.158.184	2.812.943	15.345.241	18.158.184		

		2023	2022		< 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
2.3	Langlopende schulden						
2.3.7	Overige langlopende schulden	13.388	20.372		13.388	-	13.388
	Langlopende schulden	13.388	20.372		13.388	-	13.388

2.3.7 Dit betreft de leaseauto van de Koetsveldschool.

		2023	2022				
2.4 Kortlopende schulden							
2.4.3	Crediteuren	3.566.022	2.961.174				
2.4.4	OCW/EL&I	5.641.110	3.679.262				
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.799.891	3.323.430				
2.4.8	Schulden ter zake van pensioenen	35.001	792				
2.4.9	Overige kortlopende schulden	8.919	51.862				
2.4.10	Overlopende passiva	4.868.171	4.267.542				
	Kortlopende schulden	17.919.114	14.284.062				
2.4.4	Deze post bestaat uit € 37.325 geormeerde subsidies, € 4.003.696 ongeormeerde subsidies en € 1.356.696 subsidie Noodplannen Lerarentekort						
2.4.10	2.4.10.8 Hierin zijn opgenomen de post Reservering bindingstoelage / Loopbaanbudget € 196.125 en verder Nog te betalen posten waarvan de grootste individuele posten zijn: DVEP € 55.717, afrekening servicekosten pand Laan van Meerdervoort € 73.051, duurzame inzetbaarheid € 22.116, Vodafone € 25.750 en 2Samen € 50.873.						
	Uitsplitsing						
2.4.7.1	Loonheffing	3.676.734	3.419.002				
2.4.7.2	Omzetbelasting	116.728	25.727				
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	6.430	-121.299				
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.799.891	3.323.430				
2.4.9.1	Netto salarissen	8.919	51.862				
	Overige kortlopende schulden	8.919	51.862				
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies OCW/EL&I	14.904	14.904				
2.4.10.3	Vooruitontvangen subsidies	62.017	171.991				
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	47.253	85.927				
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	3.427.201	2.863.132				
2.4.10.8	Overige	1.316.797	1.131.587				
	Overlopende passiva	4.868.171	4.267.542				

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroting	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
3 Baten					
3.1 Rijksbijdragen					
3.1.1.1 OCW	92.545.167	88.457.424	4.087.743	85.794.727	6.750.440
3.1.2.1 Geormerkte subsidies	3.465.517	3.368.150	97.367	2.648.625	816.892
3.1.2.2 Niet-geormerkte subsidies	3.864.639	1.940.000	1.924.639	3.342.630	522.010
3.1.4 Ontvangen doorbetaling rijksbijdr. SWV	2.600.441	2.575.156	25.285	3.538.023	-937.582
Totaal rijksbijdragen OCW/EL&I	102.475.764	96.340.730	6.135.034	95.324.004	7.151.760
3.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies					
3.2.1.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies (incidenteel)	10.085.599	8.793.049	1.292.550	8.994.138	1.091.461
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	10.085.599	8.793.049	1.292.550	8.994.138	1.091.461
3.5 Overige baten					
3.5.1 Verhuur	794.325	670.650	123.675	715.383	78.942
3.5.2 Detachering personeel	107.524	116.100	-8.576	175.053	-67.530
3.5.3 Schenking	130.435	-	130.435	71.842	58.593
3.5.4 Sponsoring	20.048	-	20.048	16.922	3.126
3.5.5.1 Ouderbijdragen Scholen	1.572.657	1.290.446	282.211	1.498.749	73.908
3.5.5.2 Ouderbijdragen SPCP	742.998	575.151	167.847	593.609	149.389
3.5.6 Overige	936.324	438.724	497.600	938.677	-2.353
Overige baten	4.304.310	3.091.071	1.213.239	4.010.235	294.076
Totaal baten	116.865.673	108.224.850	8.640.823	108.328.377	8.537.297

3.1.1 Analyse: Het verschil tussen realisatie en begroting alsmede tussen realisatie 2023 en 2022 ontstaat voornamelijk door een toename van de Rijksbaten. Een meer gedetailleerde analyse is opgenomen in het bestuursverslag.

3.5.3 De toename bij Schenking is vooral te verklaren door de schenking van SBBCO inzake het fonds ventilatie en energiebesparende middelen. Verder heeft SBBCO schenkingen gedaan aan SCOH inzake de opgeknapte woningen aan de Danckertstraat en de Vlierboomstraat.

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroting	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
4 Lasten					
4.1 Personeelslasten					
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	62.457.472	59.895.625	2.561.846	57.446.276	5.011.196
4.1.1.2 Sociale lasten	8.546.556	8.173.784	372.772	7.794.997	751.559
4.1.1.3 Pensioenpremies	8.672.003	9.241.952	-569.949	7.997.281	674.722
4.1.1.4 Premies Vervangingsfonds	-	-	-	20.660	-20.660
4.1.1.5 Premies Participatiefonds	1.179.723	1.117.153	62.570	657.232	522.491
Lonen en salarissen	80.855.754	78.428.513	2.427.241	73.916.447	6.939.307
4.1.2.1 Dotaties/vrijval personele voorzieningen	-18.328	-	-18.328	96.750	-115.078
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	5.148.487	4.441.787	706.700	4.890.061	258.425
4.1.2.3 Overig	9.373.560	7.399.156	1.974.404	7.884.060	1.489.500
Overige personele lasten	14.503.718	11.840.942	2.662.776	12.870.871	1.632.847
4.1.3 Af: uitkeringen	-803.272	-750.000	-53.272	-849.438	46.166
Personeelslasten	94.556.200	89.519.456	5.036.744	85.937.880	8.618.320
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen zijn vooral toegenomen in verband met toename voorziening langdurig zieken.					
4.1.2.3 De grootste individuele posten zijn: scholing € 2.209.053, schoolbegeleiding € 710.480, Werkkostenregeling € 615.463, Arbozorg € 170.061, Werving personeel € 156.646 en overige personeelskosten, zoals inhuur van externe organisaties voor begeleiding van leerlingen en activiteiten op school.					

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroting	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
4.2 Afschrijvingen					
4.2.2.1 Gebouwen en terreinen	353.532	493.140	-139.608	258.002	95.530
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	2.277.890	2.590.701	-312.812	2.039.782	238.108
4.2.2.3 Leermiddelen	264.962	289.505	-24.543	291.389	-26.427
4.2.2.4 Overige materiële vaste activa	8.855	20.991	-12.137	11.086	-2.231
Afschrijvingen	2.905.238	3.394.337	-489.099	2.600.259	304.979
4.3 Huisvestingslasten					
4.3.1 Huur	554.520	392.677	161.843	539.670	14.849
4.3.3.1 Onderhoud	1.553.448	1.392.972	160.476	1.232.278	321.170
4.3.3.2 Overige huisvestingslasten	700.556	981.150	-280.594	179.267	521.289
4.3.4 Energie en water	1.613.012	1.350.350	262.662	1.235.302	377.710
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.809.387	1.699.140	110.247	1.626.592	182.795
4.3.6 Heffingen	99.483	92.197	7.286	95.946	3.537
4.3.7 Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	6.530.741	1.400.000	5.130.741	2.835.284	3.695.457
Huisvestingslasten	12.861.147	7.308.486	5.552.662	7.744.339	5.116.808
4.3.7	SCOH heeft een nieuw Meerjaren Onderhoudsplan laten maken. Uit het advies bleek de noodzaak om de dotatie aan de onderhoudsvoorziening flink te verhogen.				
4.4 Overige lasten					
4.4.1 Administratie en beheerslasten	1.563.124	1.169.173	393.951	1.281.225	281.900
4.4.2.1 ICT	805.891	715.202	90.689	827.002	-21.111
4.4.2.2 Licenties lesmethodes	989.958	866.500	123.458	924.032	65.926
4.4.2.3 Overige inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.568.291	1.464.725	103.566	1.567.722	569
4.4.4.1 Buitenschoolse c.q. bijzondere activiteiten	1.364.128	733.000	631.128	1.025.024	339.104
4.4.4.3 Overige	3.787.019	3.098.585	688.434	4.049.416	-262.397
Overige lasten	10.078.412	8.047.186	2.031.226	9.674.420	403.992

4.4.4.3 De grootste individuele posten zijn: Ambulante begeleiding € 726.503, Tussen-/Naschoolse opvang € 468.368, Culturele vorming € 403.685, Kopieermachines € 332.408, Contributies € 263.764 en Huishoudelijke kosten € 282.722.

Een meer gedetailleerde analyse is opgenomen in het bestuursverslag.

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

		Realisatie 2023	Begroting	Vershil	Realisatie 2022	Vershil
	Specificatie accountantskosten					
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	74.477	75.000	-523	75.432	25.000
	Totaal accountantskosten	74.477	75.000	-523	75.432	25.000
	Totaal Lasten	120.400.997	108.269.464	12.131.534	105.956.899	14.444.098
	Saldo baten en lasten	-3.535.324	-44.613	-3.490.710	2.371.478	-5.906.802
5	Financiële baten en lasten					
5.1	Rentebaten	1.043.190	320.325	722.865	172.152	871.038
5.3	Koersresultaten	787.387	288.000	499.387	-2.402.854	3.190.241
5.4	Overige (o.a. dividend)	124.188	82.000	42.188	128.086	-3.899
5.5	Rentelasten (-/-)	-39.631	-77.645	38.014	-43.724	4.093
	Financiële baten en lasten	1.915.134	612.680	1.302.454	-2.146.339	4.061.473
	Resultaat	-1.620.190	568.067	-2.188.257	225.139	-1.845.329

Jaarrekening

Segmentatie

3 Baten	Peuters		VO		PO		Overige		Eliminaties		Geconsolideerd	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
3.1 Rijksbijdragen	-	-	4.398.755	4.037.347	98.077.009	91.286.657	-	-	-	-	102.475.764	95.324.004
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	3.488.234	3.361.657	274.053	237.327	6.323.312	5.395.153	-	-	-	-	10.085.599	8.994.138
3.5 Overige baten	1.115.056	1.148.286	168.730	167.654	3.767.828	3.468.471	1.070.042	-2.137.777	-1.817.345	1.363.600	4.304.310	4.010.235
Totaal baten	4.603.289	4.509.944	4.841.538	4.442.328	108.168.149	100.150.282	1.070.042	-2.137.777	-1.817.345	1.363.600	116.865.673	108.328.377
4 Lasten												
4.1 Personeelslasten	4.016.753	4.052.777	3.462.174	3.083.768	87.569.933	79.432.102	14.281	11.226	-506.942	-641.993	94.556.200	85.937.880
4.2 Afschrijvingen	11.072	6.771	76.822	73.110	2.800.320	2.499.143	22.594	21.235	-5.570	-	2.905.238	2.600.259
4.3 Huisvestingslasten	270.138	214.319	172.529	124.954	12.694.911	7.756.188	-56.306	-178.177	-220.125	-172.946	12.861.147	7.744.339
4.4 Overige lasten	372.702	407.809	293.685	238.008	9.039.660	8.500.618	432.021	527.985	-59.656	-	10.078.412	9.674.420
Totaal lasten	4.670.665	4.681.676	4.005.210	3.519.840	112.104.824	98.188.052	412.591	382.270	-792.293	-814.939	120.400.997	105.956.899
Saldo baten en lasten	-67.375	-171.732	836.328	922.488	-3.936.675	1.962.230	657.451	-2.520.047	-1.025.052	2.178.539	-3.535.324	2.371.478
5.0 Financiële baten en lasten												
Saldo financiële baten en lasten	-3.281	-7.589	-	-	893.363	39.789	-0	0	1.025.052	-2.178.539	1.915.134	-2.146.339
Nettoresultaat	-70.657	-179.322	836.328	922.488	-3.043.312	2.002.019	657.451	-2.520.047	-	-	-1.620.190	225.139

De financiële baten en lasten van de Stichting Belangen Behartiging (overige) gepresenteerd onder 3.5 Overige Baten en geconsolideerd onder 5.0 Financiële baten en lasten, derhalve is de verschuiving in de eliminaties opgenomen.

*Dit betreft voornamelijk Stichting tot behartiging van de belangen van het Christelijk onderwijs.

Jaarrekening

Niet uit balans blijvende verplichtingen geconsolideerd

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn diverse contracten afgesloten met betrekking tot de verhuur van lokalen, gymzaal en woningen. De verwachte huuropbrengst in 2024 voor de SCOH bedraagt € 620.000.

Er zijn diverse contracten afgesloten met betrekking tot de huur van lokalen en kantoren. De belangrijkste onderdelen en lasten in het jaar 2023 zijn:

1- 236.000 NIBC Bank NV ivm huur ruimte Huis van SCOH.
 Het contract begint op 1 juli 2022 en eindigt op 30 juni 2032.
 Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 236.000.

2- 12.000 Haagse Scholen i.v.m. huur ruimte voor Platform PO

De huur voor de gebouwen wordt jaarlijks verlengd.

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

Leasecontract Canon Nederland N.V. inzake kopieermachines (loopt af in september 2028)

Te betalen:	€
Binnen één jaar	138.400
Tussen één en vijf jaar	519.000
Meer dan vijf jaar	0

Ultimo boekjaar zijn de overige langlopende verplichtingen als volgt te specificeren:

<u>Door de bank is een garantstelling afgegeven</u>	€
NLHG0079489 t.b.v. NIBC Bank NV	71.384

Erfstellingen en legaten Het legaat Brouwer-Klichmeyer, sedert 1958 in beheer bij het College van Kerkvoogden. Het legaat van € 68.702,- is destijds vermaakt aan de Hervormde Gemeente Den Haag met de bepaling dat de baten ten goede komen aan de scholen der Hervormde Gemeente.

	<u>stand per</u> <u>31-12-2023</u>	<u>Resultaat</u> <u>2024</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Stand per</u> <u>31-12-2024</u>
	€	€	€	€
Legaat Brouwer-Klichmeyer	p.m.	-	-	p.m.

Beroepsprocedure tegen de toekenning van te weinig bekostiging in de periode augustus - december 2022:

SCOH heeft in deze periode circa €3,2 miljoen te weinig bekostiging ontvangen. Voorzichtigheidshalve is dat niet als vordering opgenomen. Voor een toelichting wordt verwezen naar het bestuursverslag.

Jaarrekening

Enkelvoudige balans

1 Activa	31-12-2023	31-12-2022	2 Passiva	31-12-2023	31-12-2022
1.1 Immateriële vaste activa	-	-	2.1 Eigen Vermogen*	22.050.252	24.257.236
1.2 Materiële vaste activa	18.675.007	14.768.899	2.2 Voorzieningen	18.132.205	12.993.883
1.3 Financiële vaste activa	89.210	153.510	2.3 Langlopende schulden	906.327	989.273
Vaste Activa	18.764.217	14.922.409	2.4 Kortlopende schulden	17.514.165	13.725.230
1.5 Vorderingen	9.222.887	14.273.379			
1.7 Liquide middelen	30.615.844	22.769.832			
Vlottende activa	39.838.731	37.043.211			
Totaal activa	58.602.949	51.965.621	Totaal passiva	58.602.949	51.965.621

*Na resultaatbestemming

Jaarrekening

Enkelvoudige staat van baten en lasten

3 Baten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
3.1 Rijksbijdragen	102.475.764	96.340.730	6.135.034	95.324.004	7.151.760
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	6.597.365	5.076.148	1.521.217	5.632.480	964.885
3.5 Overige baten	3.936.558	3.435.518	501.040	3.636.125	300.433
Totaal baten	113.009.687	104.852.396	8.157.291	104.592.610	8.417.078
4 Lasten					
4.1 Personeelslasten	91.032.107	85.986.534	5.045.573	82.515.870	8.516.237
4.2 Afschrijvingen	2.877.142	3.294.139	-416.997	2.572.253	304.889
4.3 Huisvestingslasten	12.867.440	6.702.692	6.164.748	7.881.142	4.986.298
4.4 Overige lasten	9.333.345	7.583.684	1.749.661	8.738.626	594.719
Totaal lasten	116.110.034	103.567.050	12.542.985	101.707.892	14.402.143
Saldo baten en lasten	-3.100.347	1.285.346	-4.385.693	2.884.718	-5.985.065
5.0 Financiële baten en lasten					
Saldo financiële baten en lasten	893.363	199.500	693.863	39.789	853.574
Nettoresultaat	-2.206.984	1.484.846	-3.691.830	2.924.507	-5.131.491

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

1	Kasstroom uit operationele activiteiten	31-12-2023	31-12-2022
4.2	Saldo baten en lasten	-3.100.347	2.884.718
	Aanpassingen voor:		
4.2	- Afschrijvingen	2.877.142	2.572.253
2.1	- Overige mutaties reserves	-	-6.702.542
2.2	- Mutaties voorzieningen	5.138.322	8.304.120
		8.015.465	4.173.831
	Veranderingen in vlottende middelen:		
1.5	- Vorderingen	5.050.495	-6.930.347
2.4	- Kortlopende schulden	3.788.935	3.214.412
		8.839.430	-3.715.936
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
5.1	Ontvangen interest	954.758	103.932
5.5	Betaalde interest	-61.395	-64.142
5.4	Resultaat effecten	-	-
		893.363	39.790
	Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	17.748.258	497.685

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

2	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.2	Investerings in materiële vaste activa	-7.025.762	-5.538.340
1.2	Desinvesteringen in materiële vaste activa	242.512	-3.447
1.3	Overige investeringen in financiële vaste activa	64.300	48.350
	Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-6.718.950	-5.493.436
3	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3	Nieuw opgenomen leningen	30.456	6.985
2.3	Aflossing langlopende schulden	-113.403	-96.056
	Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-82.947	-89.071
	Mutatie liquide middelen	7.846.013	-2.200.104
	Mutatie liquide middelen		
	Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
1.7	Stand liquide middelen per 1-1	22.769.832	24.969.937
	Mutatie boekjaar liquide middelen	7.846.013	-2.200.104
	Stand liquide middelen per 31-12	30.615.844	22.769.832

Jaarrekening

Toelichting balans

Algemene toelichting

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs Rjo, de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 Titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling van activa en passiva voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

	Aanschaf t/m 2022	Afschr. t/m 2022	Boekwaarde 2022			
1.2 Materiële vaste activa						
1.2.1 Gebouwen en terreinen	4.127.025	1.188.194	2.938.831			
1.2.2 Inventaris en apparatuur	22.870.060	12.099.430	10.770.630			
1.2.3.1 Leermiddelen	3.555.441	2.611.795	943.645			
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	137.744	21.952	115.793			
Totaal materiële vaste activa	30.690.270	15.921.371	14.768.899			
	Invest. 2023	Desinvest. 2023	Afschr. 2023	Aanschaf t/m 2023	Afschr. t/m 2023	Boekwaarde 2023
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.052.851	28.253	332.297	5.146.051	1.514.919	3.631.132
1.2.2 Inventaris en apparatuur	5.697.828	119.288	2.265.458	28.448.600	14.364.888	14.083.712
1.2.3.1 Leermiddelen	256.706	93.971	264.962	3.718.176	2.876.757	841.419
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	18.377	1.000	14.425	155.121	36.377	118.744
	7.025.762	242.512	2.877.142	37.467.949	18.792.941	18.675.007

* De uit eigen middelen bekostigde gebouwen betreffen 5 woningen. Deze woningen zijn met private middelen verkregen. De overige (school)gebouwen zijn juridisch eigendom van de stichting, maar het economisch claimrecht berust bij de gemeente. Dit betreft: 30 basisscholen, 3 scholen voor speciaal basisonderwijs, 1 school voor speciaal (voortgezet) onderwijs en 1 praktijkschool (VO).

1.2.1 * SCOH heeft geïnvesteerd in multifunctionele accommodaties (MFA). Deze zijn grotendeels gefinancierd door de gemeente Den Haag. Het restant heeft de Stichting Belangen Behartiging (SBBCO) gefinancierd en dit gedeelte is als materiele vaste activa opgenomen op de balans. De boekwaarde van de MFA is per 31-12-2023 € 610.121 (2022: € 652.751). Daarnaast heeft de SBBCO een lening verstrekt, zodat SCOH een aantal extra lokalen bij de Anemaschool kon bouwen. De boekwaarde hiervan is per 31 december 2023 € 282.816 (2022: € 316.149).

* De investeringen in 2023 hebben vooral betrekking op investeringen in ventilaties en aanbrengen van installaties.

	2023	2022				
1.3 Financiële vaste activa						
1.3.7 Borgsommen	89.210	153.510				
Totaal financieel vaste activa	89.210	153.510				
1.3.7 Dit betreft voornamelijk borg voor tablets						
	2023	2022				
1.5 Vorderingen						
1.5.1 Debiteuren	357.889	130.215				
1.5.2 OCW/EL&I	344.006	364.021				
1.5.3.2 Rekeningen courant Stichting Behartiging	79.447	184.605				
1.5.3.3 Rekening courant SPCP	206.443	49.280				
1.5.6 Overige overheden	5.863.336	11.613.463				
1.5.7 Overige vorderingen	12.946	35.782				
1.5.8 Overlopende activa	2.358.822	1.896.014				
Totaal vorderingen	9.222.887	14.273.379				
1.5.3 De rekening courant verhouding wordt alleen gebruikt voor de doorbelasting van kosten aan SPCP en SBBCO. De in rekening gebrachte rente bedraagt 2%.						
1.5.6 Er zijn in 2022 3 nieuwe schoolgebouwen opgeleverd, t.w. Vroondaal, Vliermeent en W.L. de Coligny. Voor deze 2 laatst genoemde scholen is begin januari 2023 € 7.5 mln ontvangen van de gemeente Den Haag.						
Uitsplitsing						
1.5.6.1 Subsidies	-551	-				
1.5.6.2 ESF-gelden	220.905	414.967				
1.5.6.3 Additionele aanvragen (Huisvesting)	5.642.982	11.198.496				
Overige overheden	5.863.336	11.613.463				
1.5.7.1 Personeel	12.946	35.782				
Overige vorderingen	12.946	35.782				
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	2.059.615	1.844.362				
1.5.8.2 Verstrekte voorschotten	902.074	535.651				
1.5.8.3 Overige overlopende activa	299.208	51.652				
Overlopende activa	2.358.822	1.896.014				
1.5.8 1.5.8.1 De grootste individuele posten zijn: Rolfgroep € 240.393, ITS € 162.298, Batenburg Installatie Techniek € 75.551, NIBC Bank huur pand Burg. Patijnlaan € 60.146, Snappet € 50.211, Cito € 38.669 en Lexima € 32.276.						

1.7	Liquide middelen						
1.7.1	Kasmiddelen	19.587	16.749				
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	14.596.256	16.753.083				
1.7.3	Deposito's	16.000.000	6.000.000				
	Totaal liquide middelen	30.615.844	22.769.832				

Jaarrekening

Toelichting balans

	Stand 1-1-2023	Resultaat	Overige mut.	Stand 31-12-2023		
2.1 Eigen vermogen						
2.1.1 Algemene reserve	6.782.305	-2.756.572	-2.961.910	1.063.823		
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	12.686.019	-308.615	3.211.176	15.588.580		
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	4.747.808	863.203	-249.266	5.361.745		
2.1.5 Bestemmingsfonds (priv.) Mr. J.AE.A. Lismanfonds	41.104	-5.000	-	36.104		
Eigen vermogen	24.257.236	-2.206.984	-0	22.050.252		

2.1.1 Dit betreft de overheveling van schoolreserves boven 25% naar de gezamenlijke fondsen (2,6 miljoen) en de overheveling naar de huisvestingsreserve van de Poort (350.000 euro).

2.1.5 Dit fonds dient om aan oud-leerlingen van onze basisscholen studietoelagen voor voortgezette studie toe te kennen. Het destijds ontvangen legaat bedroeg € 11.345. Het meerdere kan worden besteed in het kader van deze doelstelling.

	Stand 1-1-2023	Resultaat 2023	Overige mut.	Stand 31-12-2023		
Uitsplitsing						
2.1.2.2 Bestemmingsreserve groeiregeling	345.302	-298.123	-	47.179		
2.1.2.3 Best.res. Bovenschools fonds ziektevervang	250.030	-221.715	-	28.315		
2.1.2.4 Best.res. gezamenlijke fondsen	2.339.940	-521.755	2.861.176	4.679.361		
2.1.2.5 Bestemmingsreserve NPO Gelden	6.602.100	914.620	-	7.516.720		
2.1.2.6 Bestemmingsreserve Arbeidsmarkttoelage	202.191	-92.711	-	109.481		
2.1.2.7 Bestemmingsreserve ESF	196.455	-	-	196.455		
2.1.2.8 Bestemmingsreserve Huisvesting	2.750.000	-88.931	350.000	3.011.069		
Bestemmingsreserves (publiek)	12.686.019	-308.615	3.211.176	15.588.580		

2.1.2.2 SCOH heeft een interne groeiregeling voor scholen die sterk groeien. Besloten is deze reserve te maximeren op €400.000. Dat komt ongeveer overeen met de lasten van 1 jaar.

2.1.2.3 Aangezien SCOH eigen risicodragers is en de ziektevervang niet meer kan declareren bij het vervangingsfonds, is een bovenschools fonds gemaakt voor ziektevervang.

2.1.2.4 De bestemmingsreserve gezamenlijke fondsen bestaan uit fondsen voor overige gezamenlijke kosten, zoals Kansrijk organiseren en uitwerking strategische koers. De fondsen worden gevuld door afkomen van reserves van de scholen. Dat is aan de orde bij scholen met meer dan 25% reserve (reserve/totale baten).

2.1.2.5 Scholen hebben bekostiging ontvangen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Die gelden zijn bedoeld voor het inlopen van achterstanden als gevolg van corona. De bestemmingsreserve betreft het nog niet bestede deel van de ontvangen bekostiging.

2.1.2.6 Scholen met een hoge achterstandscore hebben een aanvullende rijksbijdrage voor de arbeidsmarkttoelage ontvangen. De bestemmingsreserve betreft het nog niet bestede deel van de ontvangen bekostiging.

2.1.2.7 De bestemmingsreserve wordt gevormd met de gelden die ontvangen zijn uit de ESF-subsidie. Het betreft hier het gedeelte van de ontvangen financiering dat nog niet is besteed.

2.1.2.8 De bestemmingsreserve gevormd voor huisvestingsinvesteringen van de school de Poort.

	Uitsplitsing	Stand 1-1-2023	Resultaat 2023	Overige mut.	Stand 31-12-2023		
2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	510.383	355.567	-	865.950		
2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen	4.237.425	507.636	-249.266	4.495.796		
	Bestemmingsreserves (privaat)	4.747.808	863.203	-249.266	5.361.745	-	-

2.1.3 2.1.3.1 Bestemmingsreserve wordt gevormd uit de private huuropbrengsten minus private huurkosten.

		Stand 1-1-2023	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Rente mutatie	Stand 31-12-2023
2.2	Voorzieningen						
2.2.1	Personeels voorzieningen						
2.2.1.1	Jubileum	782.731	4.384	103.005	-	-	684.110
2.2.1.2	Langdurig zieken	342.564	101.439	-	-	-	444.003
2.2.1.3	Uitkeringskosten	1.016	5.614	-	-	-	6.630
2.2.1.4	Duurzame inzetbaarheid	23.977		15.549	-	-	8.428
2.2.3	Overige voorzieningen						
	Onderhoud gebouwen	11.843.595	6.463.865	1.318.426	-	-	16.989.034
	Voorzieningen	12.993.883	6.575.302	1.436.980	-	-	18.132.205

2.2.3 Per 1 januari 2022 is SCOH overgegaan op de nieuwe wijze van berekenen van de voorziening groot onderhoud. Hierdoor is de voorziening aanzienlijk gestegen. In 2023 heeft SCOH een onderzoek laten doen door een bureau om opnieuw de voorziening te bepalen. Voor een toelichting wordt verwezen naar het bestuursverslag en naar de grondslagen.

		Stand 31-12-2023	< 1 jaar	> 1 jaar	Totaal		
2.2	Looptijd voorzieningen						
2.2.1	Personeels voorzieningen						
2.2.1.1	Jubileum	684.110	50.083	634.027	684.110		
2.2.1.2	Langdurig zieken	444.003	362.532	81.471	444.003		
2.2.1.3	Uitkeringskosten	6.630	6.630		6.630		
2.2.1.4	Duurzame inzetbaarheid	8.428	-	8.428	8.428		
2.2.3	Overige voorzieningen						
2.2.3.1	Onderhoud gebouwen	16.989.034	2.384.452	14.604.582	16.989.034		
	Voorzieningen	18.132.205	2.803.697	15.328.508	18.132.205		

2.2.3 Per 1 januari 2022 is SCOH overgegaan op de nieuwe wijze van berekenen van de voorziening groot onderhoud. Hierdoor is de voorziening aanzienlijk gestegen. In 2023 heeft SCOH een onderzoek laten doen door een bureau om opnieuw de voorziening te bepalen. Voor een toelichting wordt verwezen naar het bestuursverslag en naar de grondslagen.

		2023	2022		< 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
2.3	Langlopende schulden						
2.3.7	Overige langlopende schulden	906.327	989.273		432.657	473.670	906.327
	Langlopende schulden	906.327	989.273		432.657	473.670	906.327

2.3.7 Deze post is opgebouwd uit leningen van SBBCO voor: de financiering van multifunctionele accommodaties, extra lokalen en woningen. Zie ook de toelichting op de materiele vaste activa. Daarnaast heeft de Koetsveldschool een leaseauto, waarvan de schuld op deze post is opgenomen (2023: € 13.387).

	2023	2022				
2.4 Kortlopende schulden						
2.4.3 Crediteuren	3.493.638	2.865.196				
2.4.4 OCW/EL&I	5.641.110	3.679.262				
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.724.612	3.248.185				
2.4.8 Schulden ter zake van pensioenen	2.845	1.073				
2.4.9 Overige kortlopende schulden	8.987	51.375				
2.4.10 Overlopende passiva	4.642.973	3.880.139				
Kortlopende schulden	17.514.165	13.725.230				
2.4.4 Deze post bestaat uit € 37.325 geormerkte subsidies, € 4.003.696 ongeormerkte subsidies en € 1.356.696 subsidie Noodplannen Lerarentekort						
Uitsplitsing						
2.4.7.1 Loonheffing	3.601.912	3.344.796				
2.4.7.2 Omzetbelasting	116.728	25.727				
2.4.7.3 Premies sociale verzekeringen	5.973	-122.338				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.724.612	3.248.185				
2.4.9.1 Netto Salarissen	8.987	51.375				
Overige kortlopende schulden	8.987	51.375				
2.4.10.2 Vooruitontvangen subsidies OCW	14.904	14.904				
2.4.10.3 Vooruitontvangen Subsidies gemeente	45.516	3.367				
2.4.10.3 Vooruitontvangen Subsidies Overig	-	-0				
2.4.10.4 Personeel inzake spaarverlof	22.755	29.829				
2.4.10.5 Vakantiegeld en -dagen	3.287.588	2.733.852				
2.4.10.8 Overige	1.272.211	1.098.187				
Overlopende passiva	4.642.973	3.880.139				
2.4.10.8 Hierin zijn opgenomen de post Reservering bindingstoelage / Loopbaanbudget € 196.125 en verder Nog te betalen posten waarvan de grootste individuele posten zijn: DVEP € 55.717, afrekening servicekosten pand Laan van Meerdervoort € 73.051, duurzame inzetbaarheid € 22.116, Vodafone € 25.750 en 2Samen € 50.873.						

Model G Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW/EZ

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule						
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestaties conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			uitgevoerd	Onderhanden
Subsidie impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB210295	13-12-2021	84.042	84.042		X
02GA Studieverlof	1277996	augustus 2022	12.960	12.960	X	
16WH Studieverlof	1277782	augustus 2022	12.374	12.374	X	
16WH Zij-instroom	1263542	juli 2022	20.000	20.000		X
17RV Zij-instroom	1253451	mei 2022	40.000	40.000		X
17TT Zij-instroom	1253355	mei 2022	40.000	40.000		X
17UD Zij-instroom	1288138	november 2022	20.000	20.000		X
17VA Zij-instroom	1288141	november 2022	40.000	40.000		X
17ZH Zij-instroom	1288144	november 2022	20.000	20.000		X
17ZZ Zij-instroom	1253455	mei 2022	40.000	40.000		X
19HH Zij-instroom	1263558	juli 2022	20.000	20.000		X
19VH Zij-instroom	1253359	mei 2022	20.000	20.000		X
26AZ Zij-instroom	1253485	mei 2022	20.000	20.000		X
19VH Vaststelling subsidie Internationalisering funderend onderwijs	IFO220027	februari 2022	5.000	5.000	X	
02GA Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-3483	november 2022	197.005	197.005		X
26AZ Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-4076	november 2022	431.489	431.489		X
17SI Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-4953	november 2022	130.696	130.696		X
17TN tegemoetkoming opleidingskosten instroom schoolleider po	ISPO22010	november 2022	20.000	20.000	X	
19VH Expertisedeling nieuwkomers	SEN22099	november 2022	37.325	37.325		X
02GA Onderwijsassistenten naar opleiding tot leraar	SOOL19302	februari 2020	15.000	15.000	X	
19HH Onderwijsassistenten naar opleiding tot leraar	SOOL210202	december 2021	20.000	15.000	X	
17PB Onderwijsassistenten naar opleiding tot leraar	SOOL22330	december 2022	20.000	10.000	X	
17ZS Onderwijsassistenten naar opleiding tot leraar	SOOL22333	december 2022	20.000	10.000	X	
17TD Onderwijsassistenten naar opleiding tot leraar	SOOL22423	december 2022	20.000	10.000	X	
17TY Onderwijsassistenten naar opleiding tot leraar	SOOL22691	december 2022	5.000	5.000	X	
02GA Studieverlof	1349556	augustus-23	8.427	8.427		X
16WH Studieverlof	1349776	augustus-23	12.746	12.746		X
16WH Zij-instroom	1340363	juni-23	25.000	25.000		X
16WH Zij-instroom	1335665	mei-23	25.000	25.000		X
16ZP Zij-instroom	1334137	april-23	25.000	25.000		X
17RV Zij-instroom	1335611	mei-23	25.000	25.000		X
17TD Zij-instroom	1373657	november-23	25.000	25.000		X
17TT Zij-instroom	1334148	april-23	25.000	25.000		X
17TT Zij-instroom	1373703	november-23	25.000	25.000		X
17TY Zij-instroom	1373663	november-23	25.000	25.000		X
17XC Zij-instroom	1340378	juni-23	25.000	25.000		X
18XS Zij-instroom	1340356	juni-23	25.000	25.000		X
19HH Zij-instroom	1321384	februari-23	25.000	25.000		X
19TA Zij-instroom	1334146	april-23	25.000	25.000		X
19VH Zij-instroom	1335651	mei-23	25.000	25.000		X
07YO Subsidie maatwerkregeling Ventilatie op scholen	VENT-B-230034	27-6-2023	63.300	63.300		X
17TY subsidie Tel mee met Taal 2023	TMMTOA230021	7-6-2023	50.000	50.000	X	
19HH Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1350	31-05-23	124.000	62.000		X
18XS Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1753	31-05-23	150.000	75.000		X
16RC Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1775	31-05-23	98.000	49.000		X
07MZ Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-VO-0362	31-05-23	254.000	127.000		X
19VH Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-0629	31-05-23	499.000	249.500		X
17TY Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1364	31-05-23	342.000	171.000		X
17ZM Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1505	31-05-23	118.000	59.000		X
17TT Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1533	31-05-23	285.000	142.500		X
17YY Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1571	31-05-23	430.000	215.000		X
17TN Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1575	31-05-23	499.000	249.500		X
17QF Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1632	31-05-23	115.000	57.500		X
17UD Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1661	31-05-23	376.000	188.000		X
17ZS Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1740	31-05-23	182.000	91.000		X
16ZP Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1789	31-05-23	295.000	147.500		X
17PB Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-1906	31-05-23	373.000	186.500		X

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule							
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestaties conform subsidiebeschikking		
	Kenmerk	Datum			uitgevoerd	Onderhanden	
17YO Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-2028	31-05-23	211.000	105.500			X
17ZZ Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-2551	31-05-23	353.000	176.500			X
16XN Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-3281	31-05-23	414.000	207.000			X
05OL Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-3351	31-05-23	242.000	121.000			X
17XC Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-3591	31-05-23	282.000	141.000			X
17ZH Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-4138	31-05-23	183.000	91.500			X
17SU Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-4296	31-05-23	165.000	82.500			X
17PQ Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-4307	31-05-23	186.000	93.000			X
19TA Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-4532	31-05-23	195.000	97.500			X
17YA Subsidie verbetering basisvaardigheden voor scholen 2023	VBV23-PO-5054	31-05-23	186.000	93.000			X
17TY Regeling school en omgeving	RSO-23463	21-12-23	276.120	276.120			X
17ZH Regeling school en omgeving	RSO-23242	21-12-23	647.807	647.807			X
Beslissing tegemoetkoming opleidingskosten instroom schoolleider po	ISPO23021	november-23	20.000	20.000			X
17TN Subsidieregeling onderwijspersoneel opleiding tot leraar	SOOL23418	december-23	20.000	5.000			X
17TY Subsidieregeling Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL22689	maart-23	20.000	5.000			X
16ZP Subsidieregeling Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL23120	juni-23	20.000	5.000			X
			9.331.292	5.972.791			
G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule							
G2A Aflopend per ultimo boekjaar							
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestaties conform uitgevoerd		
	Kenmerk	Datum					
-	-	-	0	0	-	-	-
			0	0			
G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar							
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	saldo 1-1-2023	ontvangen 2023	Lasten in verslagjaar	Saldo 2023
	Kenmerk	Datum					
19VH Subsidie maatwerkregeling Ventilatie op scholen	VENT-B-230037	27-6-2023	128.250	0	128.250	0	128.250
17SU Subsidie maatwerkregeling Ventilatie op scholen	VENT-B-230035	27-6-2023	143.355	0	143.355	0	143.355
19HH Subsidie maatwerkregeling Ventilatie op scholen	VENT-B-230013	5-7-2023	167.928	0	167.928	0	167.928
17PQ Subsidie maatwerkregeling Ventilatie op scholen	VENT-B-230028	16-8-2023	155.520	0	155.520	0	155.520
31RW Subsidie maatwerkregeling Ventilatie op scholen	VENT-B-230040	9-8-2023	211.500	0	211.500	0	211.500
			806.553	0	806.553	0	806.553

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroting	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
3 Baten					
3.1 Rijksbijdragen					
3.1.1.1 OCW	92.545.167	88.457.424	4.087.743	85.794.727	6.750.440
3.1.2.1 Geormerkte subsidies	3.465.517	3.368.150	97.367	2.648.625	816.892
3.1.2.2 Niet-geormerkte subsidies	3.864.639	1.940.000	1.924.639	3.342.630	522.010
3.1.4 Ontvangen doorbetaling rijksbijdr. SWV	2.600.441	2.575.156	25.285	3.538.023	-937.582
Totaal rijksbijdragen	102.475.764	96.340.730	6.135.034	95.324.004	7.151.760
3.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies					
3.2.1.2 Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies (incidenteel)	6.597.365	5.076.148	1.521.217	5.632.480	964.885
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	6.597.365	5.076.148	1.521.217	5.632.480	964.885
3.5 Overige baten					
3.5.1 Verhuur	951.947	816.150	135.797	831.133	120.814
3.5.2 Detachering personeel	456.044	526.100	-70.056	633.062	-177.018
3.5.3 Schenking	130.435	-	130.435	71.842	58.593
3.5.4 Sponsoring	20.048	-	20.048	16.922	3.126
3.5.5 Ouderbijdragen	1.572.547	1.290.446	282.101	1.498.749	73.798
3.5.6 Overige	805.537	802.822	2.715	584.418	221.119
Overige baten	3.936.558	3.435.518	501.040	3.636.125	300.433
Totaal baten	113.009.687	104.852.396	8.157.291	104.592.610	8.417.078
3.5.3	De toename bij Schenking is vooral te verklaren door de schenking van SBBCO inzake het fonds ventilatie en energiebesparende middelen. Verder heeft SBBCO schenkingen gedaan aan SCOH inzake de opgeknapte woningen aan de Danckertstraat en de Vlierboomstraat.				

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroting	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
4 Lasten					
4.1 Personeelslasten					
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	59.879.160	57.329.189	2.549.971	54.978.018	4.901.142
4.1.1.2 Sociale lasten	8.118.678	7.744.100	374.578	7.389.017	729.661
4.1.1.3 Pensioenpremies	8.471.715	8.996.708	-524.993	7.786.999	684.716
4.1.1.4 Premies Vervangingsfonds	-	-	-	20.660	-20.660
4.1.1.5 Premies Participatiefonds	1.179.723	1.117.153	62.570	657.232	522.491
Lonen en salarissen	77.649.276	75.187.149	2.462.126	70.831.926	6.817.350
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	-14.191	-	-14.191	84.721	-98.912
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	4.716.689	4.181.650	535.039	4.541.896	174.793
4.1.2.3 Overig	9.349.227	7.367.736	1.981.491	7.860.096	1.489.131
Overige personele lasten	14.051.725	11.549.385	2.502.339	12.486.713	1.565.012
4.1.3 Af: uitkeringen	-668.893	-750.000	81.107	-802.769	133.876
Personeelslasten	91.032.107	85.986.534	5.045.573	82.515.870	8.516.237

4.1.1 "Gedurende het jaar 2023 was er gemiddeld 903,33 fte in dienst (2022: 888,6), dit waren gemiddeld 1.200,5 werknemers (2022: 1.177,5).

De kosten nemen toe door de gestegen loonkosten (cao 10%)

4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen zijn vooral toegenomen in verband met toename voorziening langdurig zieken.

4.1.2.3 De grootste individuele posten zijn: scholing € 2.209.053, schoolbegeleiding € 710.480, Werkkostenregeling € 615.463, Arbozorg € 170.061, Werving personeel € 156.646 en overige personeelskosten, zoals inhuur van externe organisaties voor begeleiding van leerlingen en activiteiten op school.

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroting	Vershil	Realisatie 2022	Vershil
4.2 Afschrijvingen					
4.2.2.1 Gebouwen en terreinen	332.297	400.805	-68.508	236.767	95.530
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	2.265.458	2.582.838	-317.380	2.033.011	232.448
4.2.2.3 Leermiddelen	264.962	289.505	-24.543	291.389	-26.427
4.2.2.4 Overige materiële vaste activa	14.425	20.991	-6.567	11.086	3.339
Afschrijvingen	2.877.142	3.294.139	-416.997	2.572.253	304.889
4.3 Huisvestingslasten					
4.3.1 Huur	525.340	406.000	119.340	510.542	14.799
4.3.3.1 Onderhoud	1.534.084	1.388.850	145.234	1.223.827	310.257
4.3.3.2 Overige huisvestingslasten	758.027	371.150	386.877	357.015	401.012
4.3.4 Energie en water	1.613.012	1.350.350	262.662	1.235.302	377.710
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.808.887	1.695.090	113.796	1.626.225	182.662
4.3.6 Heffingen	97.348	91.252	6.097	92.948	4.400
4.3.7 Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	6.530.741	1.400.000	5.130.741	2.835.284	3.695.457
Huisvestingslasten	12.867.440	6.702.692	6.164.748	7.881.142	4.986.298
4.3.7	SCOH heeft een nieuw Meerjaren Onderhoudsplan laten maken. Uit het advies bleek de noodzaak om de dotatie aan de onderhoudsvoorziening flink te verhogen.				
4.4 Overige lasten					
4.4.1 Administratie en beheerslasten	1.503.985	1.108.546	395.439	1.192.558	311.427
4.4.2.1 ICT	801.467	710.202	91.265	819.506	-18.039
4.4.2.2 Licenties lesmethodes	988.163	866.500	121.663	922.092	66.072
4.4.2.3 Overige inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.531.345	1.410.925	120.420	1.525.049	6.297
4.4.4.1 Buitenschools c.q. bijzondere activiteiten	1.183.315	713.000	470.315	889.032	294.284
4.4.4.3 Overige	3.325.069	2.774.511	550.558	3.390.390	-65.321
Overige lasten	9.333.345	7.583.684	1.749.661	8.738.626	594.719
4.4.4	4.4.4.3 De grootste individuele posten zijn: Ambulante begeleiding € 726.503, Tussen-/Naschoolse opvang € 468.368, Culturele vorming € 403.685, Kopieermachines € 332.408, Contributies € 263.764 en Huishoudelijke kosten € 282.722.				

Een meer gedetailleerde analyse is opgenomen in het bestuursverslag.

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

		Realisatie 2023	Begroting	Verschil	Realisatie 2022	Verschil
	Specificatie accountantskosten					
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	41.083	45.000	-3.917	40.849	25.000
	Totaal accountantskosten	41.083	45.000	-3.917	40.849	25.000
	Totaal Lasten	116.110.034	103.567.050	12.542.985	101.707.892	14.402.143
	Saldo baten en lasten	-3.100.347	1.285.346	-4.385.693	2.884.718	-5.985.065
5	Financiële baten en lasten					
5.1	Rentebaten	954.758	270.000	684.758	103.932	850.827
5.5	Rentelasten (-/-)	-61.395	-70.500	9.105	-64.142	2.747
	Financiële baten en lasten	893.363	199.500	693.863	39.789	853.574
	Resultaat	-2.206.984	1.484.846	-3.691.830	2.924.507	-5.131.491

Jaarrekening

Overige gegevens

Verbonden partijen (alleen rechtspersonen)*								
Naam	Rechts- vorm	Statut. zetel	Code activi- teiten**	Baten	Eigen vermogen 31-12-2023	Resultaat 2023	Verklaring art 2:403 BW ja/nee	Consolidatie ja/nee
Stichting tot behartiging van de belangen van het Christelijk onderwijs	stichting	Den Haag	4	1.070.042	15.825.692	657.451	nee	ja
Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen	stichting	Den Haag	4	4.603.289	281.445	-70.657	nee	ja
					16.107.138	586.794		
Samenwerkingsverbanden passend onderwijs (vanaf 1 augustus 2014)								
SWV Den Haag SPPOH 28-15	stichting	Den Haag	4	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	nee	nee
SWV Passend Onderwijs VO Haaglanden	stichting	Den Haag	4	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	nee	nee

*De statutaire bestuurders (allen natuurlijke personen) worden eveneens als verbonden partij aangemerkt

**1= contractonderwijs; 2= contractonderzoek; 3= onroerende zaken; 4= overige

Gebeurtenissen na balansdatum

geen

Jaarrekening

WNT-verantwoording 2023 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is, conform de van toepassing zijnde regelgeving, opgesteld op basis van het algemeen geldende maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor SCOH is € 202.000. Dat is het bezoldigingsmaximum conform Onderwijs Klasse F (€202.000)*. Klasse F is opgebouwd uit: 8 punten ivm gemiddelde totale baten per jaar (75 tot 125 mln. euro), 3 punten gemiddeld aantal leerlingen (2.500 tot 10.000) en 5 punten gewogen onderwijssoorten of sectoren (5+). In totaal is dat 16 punten wat leidt tot klasse F. De bezoldigingsmaxima zijn aangepast naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2018 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023				
bedragen x € 1			R.Tromp	J.Snippe
Functiegegevens			Voorzitter CvB*	Lid CvB*
Aanvang en einde functievervulling in 2023			1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)			0,95	0,72
Dienstbetrekking?			ja	ja
Bezoldiging				
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen			132.518	109.881
Beloningen betaalbaar op termijn			21.483	16.335
Subtotaal			154.002	126.216
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			191.900	145.440
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag			-	-
Bezoldiging			154.002	126.216
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan			n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onversch.bet.			n.v.t.	n.v.t.

Jaarrekening

WNT-verantwoording 2023 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

Gegevens 2022				
bedragen x € 1				
		R.Tromp	J.Snippe	
Functiegegevens		Voorzitter CvB*	Lid CvB*	
Aanvang en einde functievervulling in 2022		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	0,72	
Dienstbetrekking?		ja	ja	
Bezoldiging				
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen		123.189	103.782	
Beloningen betaalbaar op termijn		21.278	16.381	
Subtotaal		144.467	120.163	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		186.200	141.120	
Totaal bezoldiging		144.467	120.163	

* In 2023 had dhr Tromp een aanstelling van 1.0 fte bij SCOH. Vanuit die aanstelling is hij voor 0,05 fte aangewezen als bestuurder van SPCP (in 2022 was dat hetzelfde als in 2023). Mevr. Snippe had in 2023 een aanstelling van 0,8 fte bij SCOH en is vanuit die aanstelling 0,08 fte aangewezen als bestuurder van SPCP (in 2022 was dat hetzelfde als in 2023). In 2023 was de totale aanstelling van de bestuurders 1,8 fte, waarvan 0,13 (7,2%) als aangewezen bestuurder bij SPCP.

Jaarrekening

WNT-verantwoording 2023 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2023				
bedragen x € 1		A. van Wijk	P. Dijkman	K. van den Boogaard
Functiegegevens		Voorzitter	Lid	Vice-voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2023		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging				
Bezoldiging		9.315	6.525	6.525
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		30.300	20.200	20.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		-	-	-
Bezoldiging		9.315	6.525	6.525
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t	N.v.t	N.v.t
Gegevens 2022				
bedragen x € 1			P. Dijkman	K. van den Boogaard
Functiegegevens			Lid	Vice-voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2022			1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging				
Bezoldiging			6.525	6.525
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			19.600	19.600

Jaarrekening

WNT-verantwoording 2023 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	E. Verhoef	A. Pijls	D. Koster
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	6.525	6.525	6.525
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	20.200	20.200	20.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-
Bezoldiging	6.525	6.525	6.525
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Gegevens 2022			
bedragen x € 1	E. Verhoef	A. Pijls	D. Koster
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	6.525	6.525	6.525
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	19.600	19.600	19.600

1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900

De totale bezoldiging van een topfunctionaris inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen (uitsluitend te verantwoorden indien en voor zover er sprake is bij een topfunctionaris van bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij de WNT-instelling en/of bezoldiging uit hoofde van werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen)

Gegevens 2023				
bedragen x € 1			R.Tromp	J.Snippe
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij SCOH			154.002	126.216
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij SCOH			N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van SCOH			N.v.t.	N.v.t.
-/- Dubbeltellingen door doorbelastingen			N.v.t.	N.v.t.
Subtotaal			154.002	126.216
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging			202.000	202.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag			N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging			154.002	126.216
Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan			N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022				
bedragen x € 1			R.Tromp	J.Snippe
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij SCOH			144.468	120.163
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij SCOH			N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van SCOH			N.v.t.	N.v.t.
-/- Dubbeltellingen door doorbelastingen			N.v.t.	N.v.t.
Subtotaal			144.468	120.163
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging			196.000	196.000
Totaal bezoldiging			144.468	120.163

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Gegevens 2023			
R.Tromp is werkzaam in dienstbetrekking bij de volgende WNT plichtige instellingen als topfunctionaris niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris	Datum aanvang dienstbetrekking met R. Tromp	Naam WNT-instelling	Totale bezoldiging per WNT-instelling bedragen x € 1
Functiegegevens	1-9-2021	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden	154.002
Functiegegevens	1-9-2021	Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen	8.106
Gecumuleerde totale bezoldigingen bij alle WNT-instellingen gezamenlijk i.v.m. anticumulatie bepaling			162.108
Het algemeen bezoldigingsmaximum			223.000
Gegevens overschrijding en eventuele onverschuldigde betaling			N.v.t
Onverschuldigde betaald en nog niet terugontvangen bedrag			N.v.t
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t		N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			N.v.t

J.Snippe is werkzaam in dienstbetrekking bij de volgende WNT plichtige instellingen als topfunctionaris niet zijnde een toezichhoudende topfunctionaris	Datum aanvang dienstbetrekking met J. Snippe	Naam WNT-instelling	Totale bezoldiging per WNT-instelling bedragen x € 1
Functiegegevens	1-9-2020	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden	126.216
Functiegegevens	1-9-2020	Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen	14.024
Gecumuleerde totale bezoldigingen bij alle WNT-instellingen gezamenlijk i.v.m. anticumulatie bepaling			140.240
Het algemeen bezoldigingsmaximum			178.400
Gegevens overschrijding en eventuele onverschuldigde betaling			N.v.t
Onverschuldigde betaald en nog niet terugontvangen bedrag			N.v.t
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t		N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			N.v.t

Gegevens 2022			
R.Tromp is werkzaam in dienstbetrekking bij de volgende WNT plichtige instellingen als toefunctionaris niet zijnde een toezichthoudende toefunctionaris	Datum aanvang dienstbetrekking met R. Tromp	Naam WNT-instelling	Totale bezoldiging per WNT-instelling bedragen x € 1
Functiegegevens	1-9-2021	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden	144.467
Functiegegevens	1-9-2021	Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen	7.740
Gecumuleerde totale bezoldigingen bij alle WNT-instellingen gezamenlijk i.v.m. anticumulatie bepaling			152.207
Het algemeen bezoldigingsmaximum			216.000
J.Snippe is werkzaam in dienstbetrekking bij de volgende WNT plichtige instellingen als toefunctionaris niet zijnde een toezichthoudende toefunctionaris	Datum aanvang dienstbetrekking met J.Snippe	Naam WNT-instelling	Totale bezoldiging per WNT-instelling bedragen x € 1
Functiegegevens	1-9-2020	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden	120.163
Functiegegevens	1-9-2020	Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen	13.383
Gecumuleerde totale bezoldigingen bij alle WNT-instellingen gezamenlijk i.v.m. anticumulatie bepaling			133.546
Het algemeen bezoldigingsmaximum			172.800

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde toefunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Jaarrekening

Ondertekening

Den Haag

Datum: 25 juni 2024

René Tromp

Voorzitter van het College van Bestuur :

[was getekend, 25 juni 2024]

Joke Snippe

Lid van het College van Bestuur :

[was getekend, 25 juni 2024]

Albert van Wijk

Voorzitter Raad van Toezicht :

[was getekend, 25 juni 2024]

Daniëlle Koster

Vice voorzitter Raad van Toezicht :

[was getekend, 25 juni 2024]

Els Verhoef

lid Raad van Toezicht :

[was getekend, 25 juni 2024]

Arnoud Pijls

lid Raad van Toezicht :

[was getekend, 25 juni 2024]

Anton Biemans

lid Raad van Toezicht :

[was getekend, 25 juni 2024]

Pieter Jan Dijkman

lid Raad van Toezicht :

[was getekend, 25 juni 2024]

Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
Statutaire adres: Burgemeester Patijnlaan 19
Statutaire vestigingsplaats: `s-Gravenhage

Jaarrekening

Voorstel bestemming van het geconsolideerde resultaat

Statutaire regeling inzake bestemming resultaat:

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat

		Resultaat 2023	
	(Voorstel) Bestemming van het geconsolideerde resultaat		
2.1.1	Algemene reserve		
2.1.1	Algemene reserve (PO)	-3.569.821	
	Algemene reserve (VO)	813.250	
	Totaal Algemene Reserve		-2.756.572
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)		
2.1.2.2	Bestemmingsreserve groeiregeling	-298.123	
2.1.2.3	Bestemmingsreserve Bovenschools fonds ziektevervangning	-221.715	
2.1.2.4	Bestemmingsreserve gezamenlijke fondsen	-521.755	
2.1.2.5	Bestemmingsreserve NPO Gelden	914.620	
2.1.2.6	Bestemmingsreserve Arbeidsmarkttoelage	-92.711	
2.1.2.7	Bestemmingsreserve ESF	0	
2.1.2.8	Bestemmingsreserve Huisvesting	-88.931	
	totaal Bestemmingsreserve (publiek)		-308.615
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)		
2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	355.567	
2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen (PO)	507.653	
	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen (VO)	-17	
2.1.3.3	Algemene reserve SPCP	-70.657	
2.1.3.4	Algemene reserve privaat st. belangenbehartiging	312.710	
	totaal Bestemmingsreserve (privaat)		1.105.256
2.1.5	Bestemmingsfonds (privaat)		
2.1.5	Fondsen (Mr. J. AE. A. Lismanfonds)		-5.000
2.1.8	Statutaire reserves (st. belangenbehartiging)		
2.1.8	Overige reserve privaat st. belangenbehartiging		344.741
	Totaal resultaat		-1.620.190

Jaarrekening

Voorstel bestemming van het enkelvoudige resultaat

Statutaire regeling inzake bestemming resultaat:

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat

		Resultaat 2023	
	(Voorstel) Bestemming van het geconsolideerde resultaat		
2.1.1	Algemene reserve		
2.1.1	Algemene reserve (PO)	-3.569.821	
	Algemene reserve (VO)	813.250	
	Totaal Algemene reserve		-2.756.572
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)		
2.1.2.2	Bestemmingsreserve groeiregeling	-298.123	
2.1.2.3	Bestemmingsreserve Bovenschools fonds ziektevervanging	-221.715	
2.1.2.4	Bestemmingsreserve gezamenlijke fondsen	-521.755	
2.1.2.5	Bestemmingsreserve NPO Gelden	914.620	
2.1.2.6	Bestemmingsreserve Arbeidsmarkttoelage	-92.711	
2.1.2.7	Bestemmingsreserve ESF	0	
2.1.2.8	Bestemmingsreserve huisvesting	-88.931	
	totaal Bestemmingsreserve (publiek)		-308.615
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)		
2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	355.567	
2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen (PO)	507.653	
	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen (VO)	-17	
	totaal Bestemmingsreserve (privaat)		863.203
2.1.5	Bestemmingsfonds (privaat)		
2.1.5	Fondsen (Mr. J. AE. A. Lisanfonds)		-5.000
	Totaal resultaat		-2.206.984

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
Burgemeester Patijnlaan 19
2585 BE 's-Gravenhage

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel met beperking

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden te s-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel, uitgezonderd de mogelijke gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking':

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking

De beperking in ons oordeel heeft betrekking op WNT-aangelegenheden bij intra-groep detachering. Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden heeft in de jaarrekening op pagina 95 tot en met 102 toegelicht op welke topfunctionaris(sen) bij welke WNT-instellingen de omstandigheden, zoals hierna nader toegelicht, toezien.

Wij zien niet in staat geweest:

- vast te stellen of in de overige doorbelaste kosten nog bezoldigingscomponenten zijn opgenomen die aan het vervullen van de topfunctie moeten worden toegerekend, omdat de WNT wet- en regelgeving niet voorziet in een limitatieve opsomming van de componenten die tot de WNT-bezoldiging gerekend moeten worden bij intra-groep detachering;
- vast te stellen of de verantwoorde deeltijdfactor van de betreffende topfunctionarissen overeenkomt met de praktijk, onder meer omdat de WNT wet- en regelgeving niet voorziet in de wijze van toerekening van groepsbrede activiteiten aan individuele WNT-instellingen, alsmede¹ als gevolg van het ontbreken van een vorm van tijdsregistratie.

Als gevolg hiervan zijn wij niet in staat geweest voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om vast te stellen dat de WNT-gegevens over zowel 2023 als 2022 van de topfunctionarissen bij de WNT-instelling(en), inclusief een eventuele onverschuldigde betaling als gevolg van WNT-bezoldigingselementen die mogelijk in de overige doorbelaste kosten zijn begrepen', zoals in de jaarrekening op pagina 95 tot en met 102 toegelicht, in overeenstemming zijn met de bepalingen bij en krachtens de WNT.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 25 juni 2024
Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Bijlagen

Bijlage

Gegevens over de rechtspersoon

Naam:	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden	
Adres:	Postbus 18546, 2502 EM Den Haag	
Telefoon:	070-3118787	
E-mailadres:	info@scoh.nl	
Internetsite:	www.scoh.nl	
Bestuursnummer:	70176	
Contactpersoon:	Drs. B. Tukker	
Telefoon:	070-3118794	
E-mailadres:	btukker@scoh.nl	
BRIN-nummers:	02GA	Koetsveldschool
	05OL	De Elout
	07MZ	De Poort
	07YO	Bavinckschool
	16RC	Het Mozaïek
	16WH	Vroondaal
	16XN	Prof. Mr. A. Anemaschool
	16ZP	Ds. W.E. den Hertogschool
	17PB	De Ark
	17PQ	Prinsehaghe
	17QF	Waalse Louise de Colignyschool
	17RI	Oranje Nassauschool
	17RV	O.G. Heldringschool
	17SI	Van Hoogstratenschool
	17SU	Comenius
	17TD	Da Costaschool
	17TD	De Spiegel

17TN	Leyenburg
17TT	Ds. D.A. v.d. Boshschool
17TY	P. Oosterleeschool
17UD	Dr. J.A. Gerth van Wijkschool
17VA	De Vliermeent
17XC	Ds. D.J. Karresschool
17YA	Paul Krugerschool
17YO	De Ontmoeting
17YY	Jan van Nassauschool
17ZH	Prinses Ireneschool
17ZM	Meester Schabergschool
17ZS	Dr. M.M. den Hertogschool
17ZZ	De Horizon
18XS	De Springplank
19HH	Rehobothschool
19TA	De Vuurtoren
19VH	Oranjeschool
19VH	De Meerpaal
26AZ	De Gantel
31RW	De Waterlelie

Bijlage

D4 Reserves per kostenplaats

2.1.1	Algemene Reserve Publiek	Stand 31-12-2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2023
02GAVSO00	Koetsveldschool	1.414.159	119.083	-57.416	1.475.826
05OLBAO00	Elout v Soeterwoudeschool	133.129	47.184	0	180.313
07MZPRO00	De Poort	1.373.674	813.250	-1.070.793	1.116.131
07YOBAB00	Bavincschool	78.383	-6.788	0	71.596
16RCSBO00	Het Mozaiek	252.816	-38.426	0	214.390
16WHBAO00	De Eshof	301	0	0	301
16WHBAO10	Vroondaal	-28.565	-168.518	0	-197.083
16XNBAB00	Anemaschool	1.337.889	59.988	-346.128	1.051.749
16ZPBAB00	Den Hertogschool	216.918	52.468	0	269.386
17PBBAO00	De Ark	123.203	-1.729	0	121.474
17PQBAB00	Prinsehaghe	-36.351	-159.021	0	-195.372
17QFBAB00	Waalse Louis de Coligny	-189.335	-35.452	0	-224.786
17RIBAB00	Oranje Nassau	-139.157	-105.246	0	-244.403
17RVBAB00	Heldringschool	-183.488	-136.279	0	-319.767
17SIBAB00	Hoogstratenschool	149.264	-132.586	0	16.678
17SUBAB00	Comenius	676.584	106.548	-268.243	514.888
17TDBAB00	De Costaschool Hollandstr.	171.966	4.432	0	176.398
17TDBAB10	Da Costaschool Spiegelstr.	-57.896	39.347	0	-18.548
17TNBAB00	Leyenburg	564.021	37.711	0	601.732
17TTBAB00	D.A. v.d. Boshschool	465.165	41.512	0	506.677
17TYBAB00	Oosterleeschool	680.973	-237.790	0	443.182
17UDBAB00	van Wijkschool	419.356	366.322	-14.790	770.888
17VABAB00	De Vliermeeent	59.526	-220.662	0	-161.136
17XCBAO00	Ds. D.J. Karresschool	638.274	47.698	-195.229	490.742
17YABAB00	Paul Krugerschool	305.456	-101.445	0	204.011
17YOBAB00	De Ontmoeting	682.417	215.205	-355.298	542.324
17YYBAB00	Jan van Nassauschool	1.034.251	-250.835	0	783.416
17ZHBAB00	Prinses Ireneschool	816.402	47.816	-194.103	670.115
17ZMBAB00	Meester Schabergschool	170.580	461.175	-147.219	484.536
17ZSBAB00	Dr M.M. den Hertogschool	-21.945	1.241	0	-20.705
17ZZBAB00	De Horizon	323.975	295.610	-158.686	460.899
18XSSBO00	De Springplank	824.419	-13.713	-141.785	668.921
19HHSBO00	Rehoboth	120.013	168.502	0	288.515
19TABAB00	De Vuurtoren	67.283	48.778	0	116.061
19VHBAB00	Oranjeschool	750.391	-88.461	-12.219	649.712
19VHBAB10	De Meerpaal	38.090	179.043	0	217.133
26AZBAB00	De Gantel	183.051	-65.895	0	117.156
31RWBAB00	De Waterlelie	180.960	-122.514	0	58.446
85ZZBVS00	Centraal aanmeldpunt nieuw	0	18.009	0	18.009
94ZZBVS00	GMR	12.388	0	0	12.388
95ZZBVS00	Raad van Toezicht	-615	0	0	-615
97ZZBVS00	Huis van SCOH	357.250	-60.591	0	296.659
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	-7.182.870	-3.981.542	0	-11.164.413
		6.782.305	-2.756.571	-2.961.910	1.063.824

2.1.2.2	Bestemmingsreserve groeieregeling	Stand 31-12- 2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2023
92ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	345.302	-298.123	0	47.179
		345.302	-298.123	0	47.179

2.1.2.3	Best.res. bovens. fonds ziektevervangning	Stand 31-12- 2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2023
93ZZBVS00	SCOH-Invalpool	250.030	-221.715	0	28.315
		250.030	-221.715	0	28.315

2.1.2.4	Bestemmingsres. Fonds onderwijsk. Vernieuwing	Stand 31-12- 2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2023
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	2.339.940	-521.755	2.861.176	4.679.361
		2.339.940	-521.755	2.861.176	4.679.361

2.1.2.5	Bestemmingsreserve NPO Gelden	Stand 31-12- 2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2023
02GAVSO00	Koetsveldschool	189.415	8.785	0	198.200
05OLBAO00	Elout v Soeterwoudeschool	161.573	-44.317	0	117.256
07MZPRO00	De Poort	331.433	131.928	0	463.360
07YOBAB00	Bavincschool	120.150	-35.027	0	85.122
16RCSBO00	Het Mozaiek	9.789	-9.789	0	0
16WHBAO10	Vroondaal	12.343	-12.343	0	0
16XNBAB00	Anemaschool	625.716	181.215	0	806.932
16ZPBAB00	Den Hertogschool	93.296	27.220	0	120.516
17PBBAO00	De Ark	207.346	48.190	0	255.536
17PQBAB00	Prinsehaghe	90.999	45.502	0	136.501
17QFBAB00	Waalse Louis de Coligny	143.047	3.746	0	146.793
17RIBAB00	Oranje Nassau	-49.293	49.293	0	0
17RVBAB00	Heldringschool	263.425	30.988	0	294.413
17SIBAB00	Hoogstratenschool	74.225	13.996	0	88.220
17SUBAB00	Comenius	379.831	198.916	0	578.747
17TDBAB00	De Costaschool Hollandstr.	8.620	-8.620	0	0
17TDBAB10	Da Costaschool Spiegelstr.	122.258	-643	0	121.615
17TNBAB00	Leyenburg	173.127	64.217	0	237.344
17TTBAB00	D.A. v.d. Boshschool	334.203	130.613	0	464.815
17TYBAB00	Oosterleeschool	406.724	98.162	0	504.887
17UDBAB00	van Wijkschool	192.371	-139.675	0	52.696
17VABAB00	De Vliermeent	232.516	54.811	0	287.327
17XCBAO00	Ds. D.J. Karresschool	140.119	-24.221	0	115.898
17YABAB00	Paul Krugerschool	300.106	122.058	0	422.164
17YOBAB00	De Ontmoeting	293.205	49.342	0	342.547
17YYBAB00	Jan van Nassauschool	293.432	68.975	0	362.406
17ZHBAB00	Prinses Ireneschool	334.651	34.522	0	369.173
17ZMBAB00	Meester Schabergschool	54.092	52.240	0	106.332
17ZSBAB00	Dr M.M. den Hertogschool	126.792	59.664	0	186.457
17ZZBAB00	De Horizon	259.103	-57.650	0	201.453
18XSSBO00	De Springplank	63.989	-17.557	0	46.432
19HHSBO00	Rehoboth	59.787	-17.496	0	42.291
19TABAB00	De Vuurtoren	88.433	-25.961	0	62.472
19VHBAB00	Oranjeschool	208.374	-6.846	0	201.528
19VHBAB10	De Meerpaal	21.594	-187.858	0	-166.265
26AZBAB00	De Gantel	211.402	52.149	0	263.551
31RWBAB00	De Waterlelie	23.910	-23.910	0	0
		6.602.100	914.620	0	7.516.720

2.1.2.6	Bestemmingsres. Arbeidsmarkttoelage	Stand 31-12-2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2023
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	202.191	-92.711	0	109.481
		202.191	-92.711	0	109.481

2.1.2.7	Bestemmingsres. ESF	Stand 31-12-2022	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2023
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	196.455	0	0	196.455
		196.455	0	0	196.455

2.1.2.8	Bestemmingsreserve huisvesting	Stand 31-12-	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	2.750.000	-88.931	350.000	3.011.069
		2.750.000	-88.931	350.000	3.011.069

2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	Stand 31-12-	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	510.383	355.567	0	865.950
		510.383	355.567	0	865.950

2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen	Stand 31-12-	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-
02GAVSO00	Koetsveldschool	101.357	13.541	0	114.897
05OLBAO00	Elout v Soeterwoudeschool	124.370	0	0	124.370
07MZPRO00	De Poort	132.511	-17	0	132.494
07YOB AO00	Bavincschool	176.597	17.704	0	194.302
16RCSBO00	Het Mozaiek	-6.220	1	0	-6.219
16WHBAO10	Vroondaal	-15.153	13.575	0	-1.577
16XNBAO00	Anemaschool	52.299	8.206	0	60.506
16ZPBAO00	Den Hertogschool	10.400	0	0	10.400
17PBBAO00	De Ark	203.031	69.183	0	272.214
17PQBAO00	Prinsehaghe	164.991	25.818	0	190.809
17QFBAO00	Waalse Louis de Coligny	19.260	6.130	0	25.390
17RIBAO00	Oranje Nassau	220.064	16.094	0	236.158
17RVBAO00	Heldringschool	382.903	82.151	0	465.054
17SIBAO00	Hoogstratenschool	109.826	2.347	0	112.173
17SUBAO00	Comenius	-6.149	0	0	-6.150
17TDBAO00	De Costaschool Hollandstr.	172.537	9.689	0	182.226
17TDBAO10	Da Costaschool Spiegelstr.	42.139	7.214	0	49.353
17TNBAO00	Leyenburg	146.235	-1	0	146.234
17TTBAO00	D.A. v.d. Boshschool	-8.032	11.903	0	3.871
17TYBAO00	Oosterleeschool	39.501	21.283	0	60.784
17UDBAO00	van Wijkschool	104.303	7.519	0	111.822
17VABAO00	De Vliermeent	110.874	13.492	0	124.367
17XCBAO00	Ds. D.J. Karresschool	108.028	8.433	0	116.462
17YABAO00	Paul Krugerschool	-12.468	0	0	-12.468
17YOB AO00	De Ontmoeting	897	3.023	0	3.920
17YYBAO00	Jan van Nassauschool	68.486	-510	0	67.976
17ZHBAO00	Prinses Ireneschool	10.280	355	0	10.635
17ZMBAO00	Meester Schabergschool	-19.856	-5.199	0	-25.055
17ZSBAO00	Dr M.M. den Hertogschool	63.644	3.649	0	67.293
17ZZBAO00	De Horizon	293.135	23.963	0	317.098
18XSBO00	De Springplank	-3.710	3.190	0	-520
19HHSBO00	Rehoboth	-4.165	-1	0	-4.166
19TABAO00	De Vuurtoren	29.557	1.213	0	30.770
19VHBAO00	Oranjeschool	57.971	18.234	0	76.205
19VHBAO10	De Meerpaal	32.317	8.667	0	40.984
26AZBAO00	De Gantel	367.411	63.889	0	431.300
31RWBAO00	De Waterlelie	234.607	52.898	0	287.505
80ZZBVS00	Innovatiefonds SCOH	249.266	0	-249.266	0
97ZZBVS00	Huis van SCOH	41.105	0	0	41.105
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	443.274	0	0	443.274
		4.237.425	507.636	-249.266	4.495.796

2.1.5	Bestemmingsfons (priv.) Mr. J.AE.A. Lismanfonds	Stand 31-12-	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	41.104	0	-5.000	36.104
		41.104	0	-5.000	36.104

Bijlage

Model verantwoording van gemeentelijke subsidies met verreken clausule

Vaststellingsformat schoolbesturen subsidies 2023

Naam bestuur: Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden SCOH

	Activiteitsnummer en -naam	Toegekend bedrag	Ontvangen voorschot	Realisatie	Evt. verrekening	verantwoord bedrag	toelichting
	02.03.01 Doorgaande lijn vve naar po	209.819	209.819	276.260	0	276.260	
	02.02.01 Extra en intensieve leertijd	2.449.866	2.449.866	2.527.288	0	2.527.288	
	02.02.09 Extra intensieve leertijd en brede talentontwikkeling	34.407	34.407	36.715	0	36.715	
	02.04.10 Voormalige ID-banen po	39.854	39.854	45.794	0	45.794	
	Conciërgeregeling	92.764	92.764	98.135	0	98.135	
	02.02.71 Impuls sport	20.750	20.750	26.696	0	26.696	
	02.02.53 Schoolsportclub	34.631	34.631	35.335	0	35.335	
	02.02.52 Combinatiefunctionaris op school	208.841	208.841	248.471	0	248.471	
	Facilitering bestuurlijk overleg po	75.000	75.000	144.593	0	144.593	
	02.02.04 Cultuureducatie	147.030	147.030	176.612	0	176.612	
	02.01.18 Zomerschool po	107.517	107.517	107.795	0	107.795	
	01.01.01 Professionalisering onderwijsondersteuners	56.550	56.550	56.550	0	56.550	
	02.03.09 Soepele overgang aanmelden po	205.500	205.500	228.214	0	228.214	
	01.02.01 Leren en innoveren in po-netwerken	69.800	69.800	37.142	0	37.142	De activiteiten konden niet allemaal doorgang vinden.
	02.01.09 Opvanggroepen nieuwkomers	489.917	489.917	531.806	0	531.806	
	03.02.13 Arbeidstoeleiding pro/vso	40.000	40.000	45.397	0	45.397	
	02.03.10 Ondersteunen advisering overstap naar vo	5.000	5.000	5.084	0	5.084	
	02.04.14 Buitenschoolse activiteiten en schoolreisjes voor (specia...	149.036	149.036	148.485	0	148.485	
	Activiteit: schoolreisjes vo	2.145	2.145	2.145	0	2.145	
	02.02.10 Brede talentontwikkeling overig doelgroepen	9.500	9.500	13.158	0	13.158	
	Brede talentontwikkeling overig doelgroepen	67.596	67.596	77.114	0	77.114	
	02.04.04 Schoolveiligheid vo	10.000	10.000	10.185	0	10.185	
	02.01.02 Start voorschoolse educatie	7.214	7.214	7.410	0	7.410	
	Totalen	4.532.735	4.532.735	4.886.382	0	4.886.382	

TOT SLOT

WIL JE MEER INFORMATIE OVER SCOH?
NEEM DAN EEN KIJKJE OP ONZE WEBSITE:
WWW.SCOH.NL

